

نیکه

نصیر احمد احمدی

Ketabton.com

د ډول غږ یو دم ودرېد، د نارینه وو غوړې څنې د دوی پر خولو شویو ټنډو راکښته شوي، بنځو چپغې کړې، ماشومانو کورونو ته منډه واخیسته.

د اتنې ګرده داېره ماته شوه... ټولو غونډۍ ته کتل...

آس وشنېد، وړې تیرې ور غږېدې، ګڼ سپاره کلي ته راغلل، سپرو زړې اغوستې وې، د پلته یې ټوپکو اوږدې نلۍ یې تر اوسپنیزو خولپو لورې ښکارېدې، په چرمي ټپکو (پوښونو) کې ټومبلو تورو ټال خوړ...

آسونه تر لوگي وهلو تورو دېگونو راوگرځېدل، د آسونو د ټنډو په تار تار سره بخونه زېږو وېښتو کي
د لمر ژېړه رڼا پرته وه... د خولو کونجان يې سپينو ځگونو نيولي وو... ولاړو کليوالو په وېره ورته کتل
...

يو چاغ پوځي له تور آسه کښته شو، له سره يې اوسپنيزه خولي ليري کړه، يوه دېک ته ودرېد، تر دېک
سري لمبي راگرځېدې... .

پوځي له خپلي ملا اوږده چاره را خلاصه کړه، د دېک سر يې پرې وښوياوه، خپلو ملگرو ته يې وکتل،
يودم يې وخنډل:

_د پسه ښوروا!

کليوالو ته يې سترگي ور واړولي، چيغه يې کړه!

_ولي غلي شوي؟! هله!

ډول وډنگېد، د اتن دابره جوړه شوه، اتن ورو وو، د اتن کونکو په سترگو کي وېره ښکارېدله... ټولو
پوځيانو ته کتل... .

پوځي چيغه کړه!

_ يو څه ژوندي شئ!

دېگ ته يې وکتل، ژېړه بنوروا اېشېدله... په سپينو ځگونو کې به کله کله د غوښې بڅري سر ته راغلل.

پوځي پر آسونو سپرو کسانو ته وکتل، ويې ويل:

_ هلي نو! خپلې گېډې ډکې کئ.

پوځيان له آسونو کښته شول، پر ليکي ليکي تڅرونو کښاستل.

چاغ پوځي چيغه کړه!

_ مېلمانه عزت غواړي!

څو کليوالو په بيره کاسې ور واخيستې. په دېگ کې يې څمڅې ووهلې، کاسې له غوښو ډکې شوې. شپېه وروسته د ټولو پوځيانو ژامې خوځېدلې...

د چاغ پوځي له خولې د غوښې وړې ټوټې باد شوې، نار ه يې کړه!

_ مړې سترگې مو راته نيولي دي! څه ته گورئ؟ حاصلات راوړئ!

ڊول ودرېد، ڄو ڪسان ڪورونو ته ننوتل، يوه بوڊا ڪروپه ملا نيولي وه، راغي، وڙه ڪڇوره يي پر خاورو
ڪپنوده.

درب شو، پوڄيانو ور وڪتل، پر ڄمڪه د دوو ڊڪو بوجيو د لوڊو دوره لا نه وه ناسته. ڄو نوري غوتي
هم راغلي...

چاغ پوڄي خيلي وروڄي سره ور وستي:

بس ، همدومره!

پر ملا ڪروپ بوڊا پر خيله توره تنده د خيرن ڄادر پيڄڪه تڙه ڪڙه، ويي ويل:

_صيب! مور ٽول اووه ڪوره يو، سڀر ڪال د حاصلاتو ام چندان خونده نه وه.

چاغ پوڄي ودرېد، ڊڳ يي د بوٽ پر ڄوڪه پوري واهه، د نغري لوڪي وهلي توري ڊبري وڻويڊي،
ڊڳ ڀنگ شو، پر خرو خاورو د پڄو غوڻسو ٽوتي ولوڊي.

چيغه يي ڪڙه!

په ودونو کي پسونه پخوئ، خو د ماليي ورکري ته بلا وهلي ياست...

غلي شو، رنگ دپگ ته نردي له ژپري لندي خاوري مره تاوونه پورته کپدل...کليوال وارخطا ول...و.

چاغ پوخي چيغه کره!

هلي، کورونه وپلتي!

پوخيان کورونو ته ور ننوتل، بنخو او ماشومانو چيغي کري، ټول له کورونو را ووتل. شپبه وروسته د اتن ميدان له غوتو او بوجيو دک شو... يوه پوخي خو چرگي تر پيسو نيولي وي، دوو نورو په اوزو پسي مندي وهلي...

چاغ پوخي تر ناوي راوگرخېد، ودرېد، په خندا يي وويل:

له کومه پوه شم چي بنايسته يي که نه؟

يوه كليوال خوان منده ور واخيسته، چاغ پوخي يي تر ستوني ونيو، خوان (اخ) کرل، تر زره يي نيزه ختلي وه.

چيغي شوي...د كليوالو سترگي ردي راختلي وي...

چاغ پوځي وخنډل، د خپل سره کوټ غاړه يې سمه کړه، د ناوې ټکري ته يې لاس ور واچاوه، نجلۍ لوڅ سر ودرېده.

کليوالو چيغې کړې، يوه ولاړ آس ته اوږه ورکړه، آس پر سره دېگ ورغی، پوځي پر جوش بنوروا ولوېد، چيغه يې کړه، لمنې يې اور واخيست... په سرو غورنجو کې پټ شو... بل ډبرې ته لاس کړ، ډبره د يوه پوځي سر ته سيخه شوه، له آسه کښته راولوېد...

آسونه وشنېدل، توري وځلېدې، له توپکو سپين لوگي را ووتل... کوچينی کلی سرو لمبو ونيو...

* * *

اوبن توده ووهله، بار کور شو، دوو کسانو منډه ور واخيسته، جوال ته يې اوږې ورکړې.

يوه بوډا وخنډل:

_ميرويس خانه! په دې جوال کې څه دي؟ ډبر دروند مالومېږي.

پر آس سپور ځوان وويل:

_بابکه! په ملتان کې می مسی لوبنی ولیدل، خوند یې راکو، څه سکې راسره پاتې وې، درې زره دانې
می واخیستل.

آسمان وغرېد، بودا خپل آس ته پونده ورکړه، د کاروان مخې ته ورغی، له نارې سره یې کتار اوبنان،
آسونه او کچرې ودرېدې.

بودا په لور غږ وویل:

_هوا خړه ده، باید د د می جوړولو له پاره یو ځای پیدا کو.

پر آس سپور له عمره پوخ سړی راغی، اوږده برېره یې باد یوې خواته اړولې وه. له بودا سره ودرېد،
ویي ویل:

_سم وایي! کاروان ستړی دی، خو دا دښته مناسبه نه راته ښکاري.

بودا وویل:

_میرویس خانه، ته څه پکې وایي؟

میرویس خان وویل:

_بابکه! شاولی سم وایي، په دې دښته کې به څه کوو؟ آسونه هم وړي دي، دلته خو شین پکی هم نشته.

په عمر پاخه سړي وویل:

_تر دې ټیټې غونډۍ وړ هاخوا یو کوچینی کلی دی، ټول اووه کوره دي، خو اولس یې مېړنی دی، د مېلمنو په قدر پوهېږي.

بودا ناره کره!

_یاالله! حرکت.

د لیکه ولاړو واوښانو، کچرو او آسونو پینې و خوځېدې..

* * *

باران تيزي کوله... ځای ځای ښو سړي اوبه ولاړي وي، اوبو له وینو رنگ اخیستی و. د سوداګرو بار آسونه، کچري او اوښان یوې خواته ولاړ ول.

میرویس خان د یوه ماشوم په خټو لړلی جسد وړ پورته کړ، د ماشوم تر زړه غشی وتلی و.

نږدې غږ يې واورېد:

_ هېڅوک هم ژوندی نه دی پاتې.

میرویس خان ور وکتل، د بوډا له ږیرې مړې اوبه څڅېدلې.

یوه ناره راغله:

_ هلی! دا بنځه ژوندی ده.

څو کسان ورغلل، یو نیم سوځېدلی لږکی یې پورته کړ. زړه بنځه یې له خټو راویسته. یوه سړي د اوبو د پټک سر خلاص کړ، د زړې بنځې په خوله کې یې یو غورپ اوبه ور واچولې، زړې بنځې وټوخل، یوه ځوان په بیړه وویل:

_ څوک و؟ چا په دې حال کې؟

د بنځې سترګې نیمکښه شوې، له وچو شونډو یې څو مات – ګوډ ټکي را ووتل:

_ د، د، ګر...

سر يې يوې خواته وڅرېد.

بودا د بنځي اوږو ته ټکان ورکړ، چيغه يې کړه!

_ووايه، ووايه، د چا کار و؟

يو غږ يې واورېد:

_مړه ده.

بودا د زړې بنځي پر نيمکينو سترگو لاس تېر کړ، ولاړ شو، شاوخوا يې وکتل، په خټو کې د انسانانو غوڅ شوي اندامونه پراته ول... په روغو جسدونو کې غشي او نېزي ولاړې وې. ...

بودا ټيټ شو، به خټو لړلې له رنگه سور کوټ يې ورپورته کړ، ورو يې وويل:

_دا سره کوټونه يواځې د گرگين عسکر اغوندي.

يوه نارو کړه!

__ یوه خولی!

ټول ورغلل، بودا په خټو لړلې اوسپنيزه خولی ور واخيسته، وپي ويل:

__ اوس پوه شوی، د گرگین د عسکرو کار دی!

میرویس خان سور اسویلی وایست، وپي ويل:

__ ټول څو کسان دي؟

یوه ځوان ځواب ورکړ:

__ دوه شپېته، دوه ویشته نارینه، نور بنځي او ماشومان.

یوه نارہ راغله!

__ دلته راشئ!

ډله ورغله، ټولو خپلو سترگو ته لاسونه ونيول، په گڼو بوتو کې حلاله شوې، لوڅه لغړه ناوې پرته وه...

بودا خپل ځادر پرې واچاوه.

میرویس خان وویل:

_ دري شپېته قبرونه وکېندی.

* * *

آهنگر د آس پښه پر خپل زنگون کېښوده، ورو یې وویل:

_ میرویس خانه، هاغه څټک راکه!

_ کوم؟

آهنگر وخنډل:

_ د هندوستان مساپری سترگې در کمزورې کړې دي، هاغه، بنی ته نږدې.

میرویس خان ورغی، څټک یې ور واخیست، آهنگر ته ودرېد.

آهنگر د آس د پښې پر پونده نال کېښود، ميخ ته يې خټک ونيو، آس وشنيد، ميرويس خان د آس قيصي ته لاس ور واچاوه.

آهنگر وويل:

_دېر مزل مو کړی، له پخواني ناله څه نه دي پاتي!

يو چا ناره کړه!

_هگی، تازه هگی، هلی، ارزانه شوي...

ميرويس خان شاوخوا وکتل، خلک دوکانونو ته ولاړ ول... د سماوار تر مخ څو کسانو کرکان (مرزان (جنگول...

ميرويس خان وويل:

_بازار څنگه دی؟

آهنگر د آس پر نال بل ميخ کېښود، سره ساه يې وايسته:

_ هغه پخوانی زور نه دی ور پاتی ، ته یې خپله وینې.

آهنگر ولاړ شو، د آس پر یال (د خټ پر وېنټو) یې لاس تېر کړ، ویې ویل:

_ بنکلی آس دی.

له سره انگاره یې توره چایجوشه ور پورته کړه، میرویس خان ته یې خټینه پیاله ونيوله، ویې ویل:

_ شنی چایې دي، همدا اوس مې دم کړې.

غلی شو، آس ته یې وکتل، ویې ویل:

_ هغه سور آس دې څه کو؟

میرویس خان د چایو پیاله شونډو ته ور نږدې کړه، ویې ویل:

_ په ملتان کې را مړ شو، مجبوره وم، پر دې آس مې د سپینو زرو څلور سیکې ورکړې.

آهنگر وخنډل:

_ارزي. مخکي مي يې غابونه وکتل، له عمره يې ډېر وخت نه دی وتلی.

ميرويس خان دېوال ته ولاړ نوی قیمتي مسي لوبنی وړ واخيست، لوبنی میناتوري شوي واړه گلان درلودل.

ميرويس خان وخنډل:

_ستا کار د تورو، لورونو، کریو... او ځنځیرونو جوړول دي! دا لوبنی دلته څه کوي؟

آهنگر سره ساه وايسته:

_پوه ملگري مي راوړ، ويل يې چې يو چاته يې سوغات وړ لېږم، د يادگار له پاره مي سړ کال ورباندې وکېنده!

ميرويس خان لوبنی پر بل مخ واړاوه، پر شایي کور خط کېنډل شوی و (۱۱۱۷ هجري، شمسي کال).

ميرويس خان سور اسویلی وايست، ويې ويل:

_ژوند څومره په منډه دی، مورکی مي لوستي بنځه وه، شاعري يې هم کوله، څو ورځي مخکي مي په کور کې څو زاړه کاغذونه وموندل، زما د زوکړې تاريخ يې ليکلی و. ۱۰۸۴ هجري، شمسي کال.

غلی شو. ويې ويل:

_دري دېرش کاله! څومره ژر تېر شول.

آسونه وشنېدل، د پښو دربا راغله.

آهنگر او ميرويس خان د آهنگري له دوکانه ووتل، آسان د کوڅې له سره تېز را راوان وو، عسکرو سره کوټونو اغوستي ول، اوسپنيزې خولې يې لمر ته ځلېدلې. ...

ميرويس خان يودم منډه واخيسته، توپ يې کرل، يو ماشوم يې په غېږ کې ونيو، دواړه په خاورو کې ورغړېدل... د آسونو نړۍ پښې يې تر څنگ تيرې شوې...

ميرويس خان کېناست، د ماشوم سترگې رډې راختلې وې.

ماشوم يودم چيغه کړه، ميرويس خان په غېږ کې ونيو، ورو يې وويل:

_اه گرانه! مه ژاړه، هر څه تېر شول.

ماشوم ژړل...

ماشوم يې له ځانه بېل کړ، د هغه پر سر، اوږو او لاسونو يې خپلې گوتې وټپولې، ويې خندل:

_گوره! روغ، رمت يې، هېڅ هم نه دي درباندي شوي.

يوه بنځه راغله، ماشوم يې په غېږ کې ونيو، ويې ژړل...

آهنگر وويل:

_وه خورې! ته خو پوهېږې چې دا د گرگين اولاده...

بودم غلی شو، شاوخوا يې وکتل، ورو يې وويل:

_پر ماشومانو پام کوه!

بنځې ماشوم ور واخيست، په ژړا له هغه ځايه لاره.

ميرويس خان او آهنگر بېرته د آهنگرې دوکان ته راغلل. آهنگر د چايو پيالو ور واخيسته، ورو يې

وويل:

تبره ورخ يې همدلته له يوه خوانه سر پرې کو، گناه يې دا وه چې د گرگين له يوه عسکره يې خپل پور غوښت.

ميرويس خان سره سا وايسته:

د عبدالباري او د هغه د ملگرو کيسه څنگه وه؟

آهنگر بنی ووهله، تر سره انگار شنه، نری لمبه راوگرځېده، ورو يې وويل:

د عبدالباري يې تبره جومه له اتلسو ملگرو سره په چوک کې زندی کو، جارچي ويل چې د صفوي حکومت پر ضد يې بغاوت کړی.

د نجاری د دوکان په وره کې يو بوډا ودرېد، يوه بېلچه يې واخيسته

بوډا روان شو، بېرته لنډ راوگرځېد، ورو يې وويل:

زويه، ستړی يم، يوه پياله چاي خو راباندې ولوروه!

آهنگر د چايو پياله ور ډکه کړه. ويې ويل:

_بابا! ناولده (نابلده) راته بنکاره شوی، د کوم خای یی؟

زاره سړي وتوخل، په سینه کې یی غږ هاری و. ویی ویل:

_کوچی یم.

میرویس خان وخنډل:

_نو بېلچه څه کوی؟

بودا سور اسویلی وایست:

_زویه، په خدایکه تر اوسه لا په بېلچه پوهېږم، ټول عمر مې له رمې سره تېر کړی، د بنار لمر خاته خواته پراته یو، بس! د حکومت بېگار دی، پرون یی عسکر راغلل، ویل یی چې یوه کلا جوړوو، له هرې کېږدی به دوه تنه راځی!

میرویس خان وویل:

_له کومې خوا راغلي یاست؟

_ اوری د غزني ناور ته ور خېژو، بس، د هوا په سپړېدو سره کنډار ته راځو.

_ د غزني خواته څه خبرې دي؟

بودا وتوخل، له چایو یې غورپ وکړ، ویې ویل:

_ ورک یې که زویه، خدای دي یې نه در ویني، بڼه ورځ مو نه ده لیدلې، د مغلو لښکرو سلامت کلي وسوځول.

_ نو خلک ولي غلي دي؟

_ څه وکي، د بي اتفاقی دي رنگ ورک شي، په یوه خوله نه دي، داسي څوک نشته چې یو څو کسان ورباندې راټول شي.

بودا له آهنگری ووت.

آهنگر وویل:

_ د گرگین عسکرو ته نوي پلته یې ټوپک راغلي، یو ډز کوي، خو وار یې خطا نه ځي.

آهنگر غلى شو، يوه لور ته يي خٽڪ ونيو، ويي ويل:

_ د گرگين دېرش زره گرجي او ايراني عسکر بايد زموږ په غوښو ماږه شي!

دوهمه برخه

* * *

لس کلن ماشوم راغی، د خپل پلار تر څنگ کېناست، په خوابدي غږ يي وويل:

_ ابا! د آس پښه ماته شوه.

ميرويس خان ور وکتل، ماشوم د لرگي آس ورته نيولی و.

ميرويس خان مات انار په لوبني کې کېښود، آس يي ور واخيست.

ماشوم وويل:

_ ابا! حسين ماته کړه. بل آس راته راوړي؟

ميرويس خان وڃندل:

_ دا آس مڃي له هندوستانه درته راوري و، دلته په کندهار کي نه پيدا کيږي.

د ماشوم سر وځړېد.

ميرويس خان د هغه پر تورو وپښتو لاس تېر کړ، ورو يې وويل:

_ راجه!

ماشوم يې تر لاس ونيو، څو گامه يې واخيستل، ولاړو آسونو ته ودرېد، وپي ويل:

_ محموده زويه، ته اوس لوی يې، په دې واقعي آسونو کي يو خوښ که.

د ماشوم سترگي وځلېدې، په خوند يې وويل:

_ ابا! رښتيا وايي؟

يوه بل ماشوم منډه راواخيسته، په وره ژبه يې وويل:

_ ابا! زم پر آس سپرپرڻم.

محمود چيغه ڪره!

_ حسينه، تا زما د لرگي آس را مات ڪر.

ميرويس خان وخنڊل:

_ محموده، ورور دي تر تا کوچيني دي، غوسه مه پري ڪوه!

ميرويس خان دواړه ماشومان پر يوه سپين آس ڪينول. د آس قبضه يي ونيوله، په انگرکي راوگرځېد.

يوه ځوانه بنځه له کوټي راووته، محمود په خوشالي چيغه ڪره!

_ ادي! سپين آس زما شو.

بنځي وويل:

_ وه سريه! اولادونه لا کوچينيان دي، ونه لوپري.

ميرويس خان وخنڊل:

_ محمود او حسين بايد د آس سورلي زده ڪري.

چيغه يي ڪره!

_ دوران اڪا!

د غواوو له غوجلي په عمر پوخ سري را ووت، لاسونه يي په خوشايو ڪڪر وو.

ميرويس خان وويل:

_ داسي څوڪ شته چي د آس په سورلي پوه وي؟

په عمر پوخ سري وويل:

_ هو صيب! يو څوڪ پيڙنم، عبدالروف نومبري، سليمان خېل دي، په خانگه (د آس په واسطه يوه لوبه

ده) ڪي يي وري ده.

ميرويس خان وويل:

_سمه ده، تنخوا ورته وټاکه، زما دواړو زمانو ته باید د آس سورلی ور زده کي.

میرویس خان د آس قیضه پرېښوده، ښځې منډه ور واخیسته، میرویس خان تر لاس ونيوله، ویی ویل:

_مه کوه!

خپلو زمانو ته یی وکتل، ویی ویل:

_دوی دواړه خدای د لویو کارونو له پاره پیدا کړي دي.

چوترې ته ور وگرځېد، مات انار یی ور واخیست، ویی ویل:

_زینبه لورکی چپرې ده؟

ښځې وویل:

_په کوته کي خپل کتابونه وایي.

میرویس خان د انارو سرې دانې خولې ته واچولې، په ډکه خوله یی وویل:

_مولوی صیب نورمحمد غلجی لوی عالم دی، پپر څه به ترې زده کړي.

غلی شو، وپي ويل:

_کوچینی وم، مورکی می څو عالمانو ته تنخوا ورکوله، ما به سبقونه ترې ويل، عربي ژبه او نور علوم به می ترې زده کول.

غلی شو. سور اسویلی یې وایست:

_مورکی به می یوه خبره پوره راته کوله، ويل به یې چې میرویسې زویه، ځان ورسوه! ته خدای د لویو کارونو له پاره پیدا کړی یې. بس! له ماشومتوبه می د مورکی همدا خبره په یاد ده، غواړم چې په خپلو اولادونو هم سبق ووايم، پوهېږم، دوی د لویو کارونو له پاره پیدا شوي دي.

غلی شو، سره ساه یې وایسته:

_خو ما تر اوسه کوم لوی کار نه دی کړی!

بنځي د خپل خاوند پر اوږه سر کېښود، ورو یې وويل:

_د مورڪي خبره دي ربنٽيا ده، په ٽول ٻٺار ڪي سٺا غوندي ڪاميابه سوداگر نشته. غريبانو ته لاس نيسي، اولس درباندي راتول دي.

ميرويس خان وويل:

_خو لوي ڪارونه لا پاتي دي.

ٻنهي په حيراني ورته وڪتل...

ميرويس خان وويل:

_زره مي خپلو خلکو ته خورين دي، پردو يي پر غارو پيني ايڻي دي، تر ڇه وخته؟!

غلي شو، خپلو زمانو ته يي وڪتل، محمود د آس قيضه ٽينگه نيولي وه، آس په انگر ڪي راگرڇپه...

ميرويس خان ڄمڪي ته وڪتل، ورو يي وويل:

_دا داني ويني؟

ٻنهي تر چوتري لاندې وڪتل... په خاورو ڪي د انارو سري داني پرتي وي.

ميرويس خان وويل:

_ زموڙ خلکو په زړورتيا کي وړي ده، خو دوه په يوه لاره نه ځي، اتفاق نه لري، په يوه خوله نه دي، د
يو بل پښې وهي... هر يوه ته خپل قوم او خپل خپل مهم دي، دوی د انارو دي دانو ته ورته دي چې په
خاورو کي يې ويني...

ناڅاپه درب شو، د چوټري پر سر له سايبانه وړي لوتي راولوېدي... آس وشنيد، ماشومانو چيغې
کړي... ميرويس خان منډه ور واخيسته، د آس قيضه يې ونيوله.

د بنځي رنگ تک ژپر و.

ميرويس خان خپل زامن له آسه کښته کړل، په منډه له کوره ووت.

* * *

گڼه گوڼه وه، ميرويس خان د خلکو په مينځ کي په زحمت لار وايسته، ودرېد، عسکر پر آسونو سپاره
ول، دوی به پر هغو کسانو د قمچينو وار کاوه چې مخکي به ور تلل.

مېرپيس خان مخامخ وکتل، د ارگ (جنگي کلا) تر مخ د توپ خولي ته نږدې د بنيادم په وینو لړلي
پښې پرته وي.

میرویس خان د ځنگ سړي ته وکتل، ویی ویل:

__ څه خبره ده؟

سړي په وېرېدلي غږ وویل:

__ پهلوان ابراهیم یې توپ ته وتاړه.

میرویس خان جنگي کلا ته وکتل، په برجونو کې ولاړو عسکرو سره کوټونه اغوستي وو، د اوږدو ټوپکو نلی یې خلکو ته ور اړولي وې.

ډول وډنگېد، د کلا دروازه خلاصه شوه. لیکه کتار آسونه راغلل، ودرېدل، د سر پوځي یو تاو شوی کاغذ خلاص کړ، غاړه یې صافه کړه، کاغذ ته یې وکتل، په لوړ غږ یې وویل:

__ په کندهار کې د صفوي حکومت د حاکم اعلیحضرت جلالتماب گرگین خان وینا!

پهلوان ابراهیم د برحاله حکومت پر ضد بغاوت کړی و، درې ورځې مخکې ونيول شو، توپ ته مو وتاړه. هر څوک چې د صفوي حکومت پر ضد بغاوت وکړي او یا د ماليې له ورکړې انکار وکړي، نو حال به یې همدا وي...

ډول وډنگېد، کتار آسونه بېرته کلا ته ننوتل...

ډله تیت شوه، میرویس خان د آهنگري دوکان ته ورغی، آهنگر له انگاره راوتلي تکی سړي توري ته
څټک نیولی و...

میرویس خان کښاست، آهنگر وویل:

بس دی نور، هره ورځ مو وژني!

میرویس خان غلی و.

آهنگر وویل:

پوهېږي! په کلات کې یې سلامتې کورنۍ وسوځوله. په هلمند او هرات کې هم همدا حال دی، په یوه
مياشت کې یې اويا کسه توپ ته وتړل...

میرویس خان غلی و.

څغ شو، د اوبو پر سر مړ لوگی را وگرځېد.

آهنگر توره له اوبو را وايسته، سترگو ته يي ونيوله، بپرته يي خٽڪ را واخيست...

ميرويس خان وويل:

_ ملگري راتول كه!

آهنگر په حيراني ورته وكنل...

ميرويس خان وويل:

_ سبا بېگا زموږ په كور كي درته ماتله يم

* * *

يوه وويل:

_ همدا سبا پر ارگ (جنگي كلا) ورخېڙو..

بل په خبره كي ور ولوېد:

_ سل جنگيالي زه راولم...

بل چيغه کره!

_ مه يي ماته کوي! د گرگين ظلمونه له حده تېر شول..._

ميرويس خان غلي و. ده اتو کتار ناستو کسانو ته کتل... هر يوه لاسونه خوځول... پر جنګي کلا حملې
ته تيار ول..._

آسونه وشنېدل، له کوڅې د پښو دربا راغله. ميرويس خان د لمپي پلته ټيټه کره..._

يوه نري سري وويل:

_ شرم دی، په خدای شرم دی، تر دې لويه بي غيرتي به چېرته وي چې د گرگين د گزمې له لاسه په
خپلو کورونو کې نه شو غړېدلای.

د آسونو دربا ليري شوه، ميرويس خان لمپي ته لاس ور وغځاوه، پر خړ دېوال سپوري بنکاره شول.

ميرويس خان ورو وويل:

_ اوس هيڅ هم نه شو کولای! مور..._

يو چاغ سڀري په خبره ڪي ور ولوڀد:

_ولي، ڇه بلا وهلي يو، لاسونه نه لرو؟

ميرويس خان وويل:

_تاسو ٽول په خپلو خلڪو ڪي نوم لري، ناز مو وري، د جگري له پاره ڇو ڪسان برابرولي شي؟

پوه وويل:

_سل جنگيالي بي پر ما!

بل وويل:

څلوڀنت به زه راولم!

د ڪوتي له ڪونجه بل غر راغي:

_زه او ٽوله ڪورني مي تر وطن ڄار. شير غبنتلي ڄوانان لرم.

چوپه چوپتيا شوه.

ميرويس خان وويل:

_ عبدالرحمانه، غلي بي!

ديوه بنايسته خوان سر وخرېد، ورو بي وويل:

_ اوس بي وخت نه دي، زموږ خلک اور نه خلي، دوی د گرگين ظلم مني، خو توري ته به بي تيار نه کي، وايي چي د گرگين لښکر مسلمان دي، ځنگه به بي وژنو!

ميرويس خان وويل:

_ د عبدالرحمن خبره سمه ده! ساړه خوري. په بناږ کي له ارگه پرته شير نوري پوځي کلاوي هم پرته دي. د شير حاجي کلا دولس توپونه او دوه زره عسکر لري، د دولت اباد کلا ته خو نږدې نه شي ورتلای. د قيتول د غره پر سر کلا هم اسانه نه نيول کيږي. د عليمردان خان او د چهل زينو د غره پر سر کلاوي هم له نيولو وتلي دي.

په ارگ او دي نورو کلاوو کي د گرگين يو دېرش زره عسکر پراته دي. يو هم بي توري او توپکه نه دي، يواځي د ارگ په پلنو دېوالونو څلوېښت توپونه اېښودل شوي دي.

يو چاغ سري په خبره کي ور ولوېد:

_ خو مور غيرت لرو.

ميرويس خان وخنډل:

_ له عقله پرته غيرت، تباهي ده. پوهېږي! بېخايه احساسات په درد نه خوري، د عتيق الله كيسه خو ټولو ته مالومه ده، له درېيو سوو احساساتي ځوانانو سره د قيتول پر كلا ور وخوت، خو تر دېوالونو ام ور و نه رسېدل، څه توپونو وخورل او څه هم توپكو... .

ټول غلي شول... .

ميرويس خان وويل:

_ څو توپكه پيدا كولاى شئ؟

د ټولو سرونه وځړېدل... .

ميرويس خان وويل:

_ له يو دبرش زرو په جنگ پوه عسڪرو، توپكو او توپونو سره جگړه اسانه نه ده، په پنځو- شپږو سوو جنگياليو او تشو لاسونو دې خدايکه شل كړه.

ټول غلي ول.

ميرويس خان وويل:

_ تر اوسه مو دوه پښتانه په يوه خوله سره ليدلي دي؟ هر يو په خپل خپل او قوم پسي گرځي... په خپلو مينځو كې بد بينه دي، ځيني داسې كسان هم شته چې پوره من دي، هر قوم تر بل يوه، ځان غټ گڼي... د گرگين ظلم په سترگو ويني، وطن يې ترې نيولى دى، خو ځيني وايي چې گرگين مسلمان دى، له هغه سره جگړه روا نه گڼي...

ميرويس خان غلى شو، ناستو كسانو په حيرانۍ ورته كتل...

ميرويس خان وويل:

_ خپل خلك په لوى لاس مه وژنئ!

يوه وويل:

_ نو څه وكو؟ همداسې په رډو سترگو ورته وگور!

ميرويس خان وويل:

_زما خبره ومنئ، اوس خپلي توري د گلابو تر پانو لاندي پتي ڪئ! مورن بايد له عقله ڪار واخلو.

يوه وويل:

_ياالله، ته مخڪي مورن درپسي...

بل وويل:

_نيمه شپه شوه، په ورو گڊو اصفهان راباندي نيسي؟

تولو وخنډل:

ميرويس خان په خندا ڪي ناره ڪره!

_محموده زويه! ڊوڊي مو پسي ڇه ڪره!

* * *

د آهنگر دوکان ته شپږ آسونه ودرېدل. آهنگر په بېره له دوکانه ووت، تعظیم یې وکړ، ویې ویل:

_حسن خانه! په خیر راغلی!

له رنگه سور ځوان له آسه کښته شو، آهنگر په بېره د لرگي څوکی ورته کښېوده، ځوان کښاست، آهنگر وویل:

_صیب! چایې واچوم؟

له رنگه سور ځوان وویل:

_کړی او زولني څنگه شوي؟

آهنگر د یوې بوجی خوله خلاصه کړه، ځنځیرونه وشرنگېدل، څو زولني یې ترې راوایستي.

ځوان یوه زولنه ور واخیسته، کش یې کړه، ویې ویل:

_تولي څو دانې دي؟

_ اټيا، خو پنځوس نورې پاتې دي، بس، په لسو ورځو کې تيارېږي.

د ځوان ټنډه تروه شوه:

_ د تيروو زولنو خونده نه وه، يوه بندي يوه زولنه وشکوله...

غلی شو، يودم يې وخنډل:

_ خو ټبټېډو ته پاتې نه شو، تر زړه يې گولی وخته.

ولایو عسکرو وخنډل.

آهنگر وويل:

_ بېغمه اوسئ، دا ځل مي داسې زولني جوړې کړې چې زمری به يې هم ونه شکوي.

سره ځوان وخنډل:

_ زمری؟! په کندهار کې زمری له کومه شو! دلته خو ټول گيډران دي.

ټولو عسکرو وخنډل...

د آهنگر مخ سور شو.

خوان وویل:

_سمه ده، تیاری شوی زولنی جنگي کلا ته راولپړه، خو پاتي هم باید تر لسو ورځو پورې جوړې وي.

خوان پر آس سپور شو.

آهنگر په خواره خوله وویل:

_صیب، یوه شپه صبر وکړئ!

آهنگر دوکان ته ننوت، یوه غوټه یې را واخیسته.

سره خوان وویل:

_دا څه دي؟

آهنگر خوله جینګه کړه!

__ صیب! په خپله یې وگورئ!

خوان غوټه خلاصه کړه، د شني چيني زرتار وځلېدل...

آهنگر وويل:

__ صیب! یو ملگری می سوداگری کوي، دا چینه یې له هندوستانه د زندان مشر ته راوړې ده.

خوان چینه سره واپوله، ویې ويل:

__ بنکلي ده، اصل ورېښم دي، زه به یې ور وسپارم، خو دا مور یې ولي هېر یو!

آهنگر وويل:

__ صیب! د بلا دي هېر شئ، زه به ورته ووايم، ملگری می صفوي حکومت ته پېر مخلص سړی دی، د

حکومت مامورينو ته احترام لري...

خوان آس ته پښه ورکړه. ټولو حرکت وکړ.

ميرويس خان راغي، کيناست.

آهنگر وويل:

_بيا هم فکر وکه! دا خلک به دي خوار کي.

ميرويس خان وويل:

دي خلکو ته د نردي کېدو له پاره بله لار نه لرم.

غلي شو. ويې ويل:

_داسې اعتباري کس شته چې د گرگين له قوماندانو سره شناخت ولري؟

آهنگر وويل:

_هو، د بارک دين په نوم يو څوک پېژنم، د قراوول له يوه مشر سره يې قرار داد کړی، د جنگي کلا
عسکرو ته خوراكي مواد برابروي.

ميرويس خان وويل:

د بارک دین په لاس باید ځینو قوماندانانو ته سوغاتونه ور ولېږو.

درېیمه برخه

* * *

یوه اونۍ وروسته دوه عسکر راغلل، آهنگر یې جنگي کلا ته بوت. په یوه لویه کوټه کې یې کپناوه، عسکر ووتل، آهنگر لږزې اخیستی و.

شېبه وروسته چای ورته راغی، د آهنگر د زړه دربا ورو شوه. وخت ووت، آهنگر ځړېدلی سر ناست و.

دروازه خلاصه شوه، کوټې ته دوه کسه راغلل، دواړه له رنگه سره ول. په څېرو کې یې د غوسې نښې نه بنکارېدلې.

آهنگر په بېړه ودرېد، دواړو لاس ورکړ، مخامخ پر څوکیو کپناستل.

آهنگر خپلې چپنې وپېژندلې.

یوه یې وویل:

_زه اسلم بېگ یم، د زندان مشر.

آهنگر خپل لاس پر تیر کښود.

بل وویل:

_ماته رضا علي وايي، په جنگي کلا کي يوز باشي (د سلو عسکرو مشر) یم.

آهنگر موسک شو.

د زندان مشر وویل:

_خبرې لنډې بڼې دي، بارک دین د جنگي کلا ځيني قوماندانان په ورېښمينو چينو او اصیلو غالپو ونازول، ویل یې چې میرویس خان رالېرلي دي، بارک دین ته دا قيمتي سوغاتونه تاسو ورکړي وو، دا میرویس خان څوک دی؟

آهنگر وویل:

_صېب! ميرويس خان هوتک قومي مشر او لوی سوداگر دی، له کندهاره، هندوستان ته پشم، وچې مېوې او ځيني گرانبيه بوتې وړي او له هغه ځايه ورېښم، مسي لوبني، زيورالات ... او نور د کار وړ شيان راوړي. ميرويس خان په خبره پوه سړی دی، پر ډېرو قومونو يې ناز چلېږي...

آهنگر خبرې کولې، رضا علي او د زندان مشر وازې خولې نيولې وي...

آهنگر اوږدې خبرې وکړې، ويې ويل چې ميرويس خان مخلص سړی دی، صفوي حکومت ته خاص احترام لري...

د آهنگر له خبرو وروسته د زندان مشر له هغه څخه وغوښتل چې له ميرويس خان سره د ليدو زمينه ورته برابره کړي.

* * *

دوې ورځې وروسته ميرويس خان له آهنگر او يوه بل ملگري سره جنگي کلا ته ورغی. په يوه مجل سالون کې يې پذيرايي وشوه، د زندان مشر، د ماليې ټولولو مسوول او علي حسين ښه راغلاست ورته ووايه.

يوه شېبه د ميرويس خان د تجارت په اړه وغږېدل، بيا سياست ته راغلل، ميرويس خان د گرگين صفت وکړ، ويې ويل چې ښه مديريت لري او په ډېر هوبنيارتوب يې ټوله سيمه تر واک لاندې راوستې ده.

رضاعلي او د زندان مشر خوشاله ول، له شتمن ميرويس خان نه يې ډېره استفاده کولای شواى، دا ځوان سوداگر، گرگين ته تر ټولو صادق کس ور بنکاره شو، خو د ماليې مسوول وويل:

_يوه پوښتنه، مور هره ورځ ستاسو لس- شل کسان توپونو ته تړو، خو ته بيا هم زمور صفت کوي؟

د آهنگر لينگي ولرژېدل.

ميرويس خان وخنډل:

_مور له سلو کالو راپه دېخوا همدا حال لرو، تر غزني د مغولو لښکرې پرته دي، شمالي برخي د تزارې روسيې تر واک لاندې دي، خو په ټولو کې تاسې بڼه ياست، که لس وژني، سل نور ژوند ته پرېږدي...بله خبره! زه تجار سړى يم، خپلې گټې ته گورم، په دې خبرو پسې دومره سر نه گرځوم...

غرمې ته ډوډۍ راغله، مختلف خواړه او کباب شوى سلامت پسه پر مېز کېښودل شو...د ماليې مسوول د کلات له څو کليو شکايت وکړ، ويل يې چې ډېر کليوال مو ووژل، خو لا هم حکومت ته سمه ماليه نه ورکوي...د گرگين په وړاندې مې اعتبار کم شوى دى... ميرويس خان ورياده کړه چې دا مشکل به دى حل کړي...

وروسته يې له جيبه څو وړې قوطۍ را وايستې، يوه يوه قوطۍ يې د کوربنو مخې ته کېښوده. د زندان مشر په بېره قوطۍ خلاصه کړه، يودم يې چيغه کړه!

_اوه خدایه، څومره بڼکلی.

دوو نورو هم قوطی خلاصی کړې. په ټولو قوطیو کې د سرو زرو یوه یوه گوتمی ایښې وه.

د زندان مشر وویل:

_وگورئ! ماته خو هندوستانی هنر بڼکاري، په دې گوتمی کې څومره ظریفه میناتوري کار شوي ده.

میرویس خان وویل:

_دلته تش لاس راتگ بڼه نه راته وایسېد، هیله کوم! دا واره سوغاتونه په ډېر څه ومنئ!

د زندان مشر گوتمی په گوته کړه، لاس یې د مالېې د مسوول سترگوته ور نږدې کړ، په خوند یې وویل:

_بڼکلی نه ده؟

د مالېې د مسوول ټنډه تروه شوه، څه یې ونه ویل.

میرویس خان د تگ اجازه وغوښته، کوربانې ولاړ شول، میرویس خان د سالون په دروازه کې د مالېې

مسوول ته وویل:

_د ڪلات له هغو ڄو ڪليو بپغمه اوسه، ماليه به په خپله ڪندهار ته درته راوري.

د ماليه د مسوول سترگي وڃلېدي...

* * *

ميرويس خان ڪلات ته لار، خپل هغه قوميان يي راتول ڪرل ڇي صفوي حڪومت ته يي سمه ماليه نه ورڪوله.

ميرويس خان له هغوى ڄڻه هيله وڪره ڇي پاتي ماليه په خپله تر ڪندهاره راورسوي، يوه هم ڄه ونه ويل، خلڪو د خپل مشر په هوندياري باور درلود.

مياشت وروسته په خوراكي موادو بار ڪوچيني ڪاروان جنگي ڪلا ته ننوت. په زرگونو پوڄيانو ڪي اوازه گڏه شوه ڇي د ميرويس خان په نوم د هوتكو مشر ڄو ياغي ڪلي د ماليه ورڪري ته مجبوره ڪري دي.

په دوهمه ورځ ميرويس خان يو ليڪ تر لاسه ڪر، د ماليه مسوول مننه تري ڪري وه، ليڪلي يي وو ڇي د گرگين په وړاندي يي له لاسه وتلى اعتبار بېرته خپل ڪر...

ميرويس خان به ڪله ڪله جنگي ڪلا ته ورته، د پوڄ قوماندانانو او گرگين ته نردي ڪسانو ته به يي سوغاتونه ور وړل...ميرويس خان په لنڊ وخت ڪي اعتبار پيدا ڪر، د ماليه مسوول او ڄينو نورو ڪسانو

به په یو شمېر مسایلو کې مشورې ترې اخیستې، خو ځینې وختونه به له بڼاره د باندې ووت، د مختلفو قومونو له اعتباري کسانو سره به یې ناستې درلودې، هغوی به یې په پټه پوهول چې د گرگین پر وړاندې سره یو موټی شي.

یوه ورځ د ماليې مدیر له گرگین سره د لیدو زمینه ورته برابره کړه.

* * *

میرویس خان شاوخوا وکتل، په جنگي کلا کې گڼ کورونه اباد وو، بازار یې درلود، یوې بلې خواته پلې او سپاره پوځیان گرځېدل...

میرویس خان د دوو عسکرو په بدرگه مخکې لاړ، په جنگي کلا کې یوه بله وره کلا جوړه وه، دا کلا یې د نارنج مانی بلله.

میرویس خان د نارنج مانی ته ور ننوت، بڼکلي وه، په سپینو دېوالونو کې یې گچینه مېناتوري بڼکارېدله.

میرویس خان یوه ارت سالون ته ور غی.

گرگین له رنگه سور سړی و، شني کڅورني سترگي يې درلودې، دبلو سرو برېتونو يې لانديني شونډه پټه کړې وه.

ميرويس خان ورغي، تعظيم يي وڪر، شاوخوا يي وڪتل، سالون هسڪ و، پر مخامخ دپوال د غروب غٽه
منظره را ڇرپڻه. ٻه منظره کي لمر ٿيڻ و، د سمندر اوبه سري ٻنڪار پڌلي...

گرگين وڃندل:

_ستنا نوم مي پخوا اورپڌلي و، اوس مي له نردي و لپڌي! ٻنه، نو ته ميرويس خان يي!

وڌرڀد، د گرگين ونه په تالار کي له ٽولو ولاڙو ڪسانو لوڙه وه.

گرگين د مڙ له سره يو جام ور واخيست، ميرويس خان ته ور نردي شو، له خولي يي د شرابو بوي ته!

ويي ويل:

_ملگرو مي ستا صفت راته وڪر، وبي ويل چي په کندهار کي صفوي حڪومت ته تر ٽولو مخلص
انسان ياست.

غلي شو، بوم يي چيغه ڪره!

_مېلمه ته يو ڇه راوري!

يو کس راغی، پر مېز يې پتنوس کېښود، شېبه وروسته يې ميرويس خان ته يوه پياله ونيوله. ميرويس خان پزه کش کړه، له پيالي د تورو چايو بوی ته.

ميرويس خان د زندان مشر ته اشاره وکړه، هغه لاسونه وپړکول. يو ځوان له يوه پتنوس سره راغی. ميرويس خان د پتناسه پر سر ورېښمينه ټوټه ليرې کړه. گرگين ته يې وکتل، ويې ويل:

_ اعليحضرته! تاسو په ډېر څه ارزی، تش لاس راتگ بڼه نه راته وايښېد، د اوس له پاره مي يوه کوچينی سوغات ومنئ!

گرگين د پتناسه له سره نيم گز اوږده توپانچه ور پورته کړه، په ځير ځير يې ورته وکتل...

د ماليې مسوول وويل:

_ صيب! انگرېزي توپانچه ده، په لاستي کې يې سره زر کار شوي دي.

د ماليې مسوول په بېره کړکی ته ودرېد. د پردې څنډه يې پورته کړه، په خوند يې وويل:

_ صيب! ميرويس خان مخلص انسان دی، عاليجناب ته يې يو بل څه هم راوړي دي.

گرگين ڪرڪي ته ور نڙدي شو، لاندې تک سپين بنگلي آس ولاڙ و.

د مالي مسول وويل:

_ترڪمني آس دي، له جڻي (بدنه) اور بنگاري، خو په منڊه ڪي جوڙه نه لري.

گرگين بڀرته پر خپله څوڪي ڪڀناست، جام يي ڍڪ ڪر، ورو يي وويل:

_يوه پوښتنه!

ميرويس خان غلي و.

گرگين وويل:

_ميرويس خانه! مور ولي دومره درباندي گران يو؟

ميرويس خان وتوخل، غاره يي صافه ڪره، ويي ويل:

_صيب! مور پښتانه يو مثل لرو، وايو چي گته په تاوان ڪيري.

گرگین و خندل. میرویس خان ته یی د کیناستلو اشاره وکړه.

گرگین وویل:

پوهېدم، پیشو د خدای له پاره مورکان نه نیسي.

ټولو و خندل...

میرویس خان وویل:

صېب! زه تجار سړی یم، له سیاست سره مې نه ده جوړه، تل په خپلو گټو پسي گرځم...

گرگین وویل:

خو مور تجاران نه یو، له جگړې پرته په بل څه نه پوهېږو، د گټې له پاره مناسب ځای ته نه یی راغلی!

میرویس خان وویل:

برعکس، تر دې ښه ځای نه شم موندلی.

گرگین په حیرانی ورته وکتل...

میرویس خان وویل:

_زه لوی سوداگر یم، خو تر اوسه مې یواځې له هندوستانه مالونه راوړي دي، غوالم چې خپل تجارت اصفهان ته هم وغځوم. اورېدلي مې دي چې د اصفهان په لاره کې غله ډېر دي، کله کله پر کاروانونو حملې وړ وړي، اوس به پوهېدلي یاست چې...

گرگین په خبره کې وړ ولوېد، په خندا کې یې وویل:

_بس! پوه شوم، هوبنیار سړی یې! د خپل تجارت امنیت ته دې پام کړی. سمه ده، مور به ستا د کاروانونو په ساتنه کې مرسته در سره وکړو، خو...

غلی شو، ویې ویل:

_مخکې دې څه ویل؟

میرویس خان په حیرانی ورته وکتل...

گرگين يودم و خندل:

_ اه! په ياد مې شول، گټه په تاوان کېږي! خو په دې کې مور تاوان کوو، ستا هر کاروان به زموږ
عسکر بدرگه کوي، نو زموږ گټه څه شوه؟

ميرويس خان وويل:

_ صيب! گټه مو مالومه ده! په هر کاروان کې مو عسکرو ته تنخوا او د لارې مصارف درکوم، ماليه هم
ستاسو خزانې ته درځي، پر دې سربېره جنگي کلا هم ځينې مصارف لري، هره مياشت به د سرو زرو
شل سيکې درته رالېږم. ...

گرگين وټوخل، جام يې پر سر واړاوه، ويې ويل:

_ بيا هم خپلې گټې ته گوري! ستا په خبرو کې مې صفوي حکومت ته د صداقت کومه نېنه ونه ليده.

دماليې مسوول وويل:

_ صيب! ميرويس خان په کلات کې د څو ياغي کليو ماليه راټوله کړه.

گرگين چيغه کړه!

_ غلی شه! دا درېم ځل دی چې همدا یوه خبره راته کوي!

د ماليې د مسوول سر وځرېد.

گرگین میرویس خان ته وکتل، ويې ويل:

_ پوهېرم! ته په خلکو کې دروند نوم لري، ډېر قومونه دي ناز اخلي، مور هم تر دې دمه کوم بد نه دي درنه ليدلي، خو يو شرط لرم، که دي پوره کړ، وبه منم چې صفوي حکومت ته مخلص يې!

* * *

باد تېز و، شنهارۍ يې خوت، سرې شگې بادېدلې... آس رنگ شو، سرې ترې ولوېد، نور آسونه ودرېدل. دوه مول وهلي کسان راغلل، له آسه لوېدلې سرې يې له شگو پورته کړ.

یوه چيغه کړه!

_ بلوخ څه شو؟!

د دورو له مينځه نارو راغله!

_ څه وايي؟

چيغه باد ورسره يو وړه.

له ونې لنډ سړی راغی، د مخکيني آس قيضه يې ونيوله. شپږ آسونه پسي روان شول، دورې وې... لاره نه بنکارېدل... شگې د سپرو کسانو پر لوڅو ټنډو تېرې لگېدې...

آسونه د شگو د يوې هسکې غونډۍ په لمنه کې ودرېدل...

سپاره کښته شول، هر يوه د خپل آس قيضه تر مټ تاو کړه، څارونه يې پر مخونو ورکش کړل، غلي پرېوتل...

شېبه وروسته باد له زوره ووت، د شگو دانې يې نه شوای پورته کولای، خو مړه دوره لا نه وه ناسته.

يوه سړي مخ لوڅ کړ، په زوره يې وويل:

_ بلوڅه! په څه غم دې واړولو.

څارونه ليرې شول، شپږ کسه کښاستل، مولونه يې خلاص کړل، يو بل ته يې وکتل، ويې خندل...

ټولو پر خپلو ټنډو ځادرونه تېر کړل.

میرویس خان وویل:

_ له اوبو پرته مو خدایکه مخونه پاک شول.

پوډم یې ناره کړه:

_ بلوڅه! څه شوی؟ تا خو ویل چې لاره را مالومه ده!

تک تور ډنگر سړي په خپله څوکره بریره کې گوتې تېرې کړې، ورو یې وویل:

_ خان صیب! نه یم غلط، په دې دښته کې مې زلمیتوب تېر شوی دی، هره خوا یې رامالومه ده.

آهنگر په خبره کې ور ولوېد:

_ ای د ظالم زویه! دا څنگه زلمیتوب دی، دا درې ورځې دې په شگو کې روان کړي یو، شین ډکی مو ونه لید.

بلوخ وويل:

_دې ته رېگ روان وايي، يوه ورځ د شگو گڼې غونډۍ جوړې شي، بله ورځ د ورغوي غونډې خلاص
ميدان وي... دلته به لاره د ستورو له مخې پيدا کوي.

ميرويس خان وويل:

_خواره څومره پاتې دي؟

آهنگر ولاړ شو، د آس پر زین پرته بوجی يې په خپلو گوتو کې ټينگه کړه، ويې ويل:

_د آسونو وربشې کمې دي، خو زموږ چاره کېږي، دومره څه لرو چې دوي - درې ورځې مو ژوندي
وساتي.

يوه بل وويل:

_خو پټکونه په تشېدو دي، له اوبو پرته گذاره سخته ده.

ميرويس خان له خپلې ملا د اوبو پټک خلاص کړ، ويې ويل:

_یو څه اوبه پاتې دي، که تېري یاست نو ويې څښئ!

غلی شو، بلوڅ ته یې وکتل، ويې ويل:

_څو؟

_نه صیب، د شگو طوفان ټوله لاره رانه گډوډه کړه، له ستورو پرته هېڅ هم نه شو کولای.

یو غږ راغی.

_خدای دي وریځ نه را پیدا کوي، که نه نو همدلته مو مړه بوله.

ټولو وخنډل.

شبهه وروسته ټولو تیمم وواهه، قبله نه مالومېده، اټکلي ودرېدل.

وخت ووت، د ماښام له لمانځه سره ستورې وځلېدل... ډله روانه شوه، ټوله شپه یې مزل وکړ، د سهار په څره کې یې اذان واورېد. ورغلل، په سپېره دښته کې اوه – اته څرې کومېدې ښکارېدلې... لږ ور هاخوا تورې رمې پندې وې.

بلوڅ څا ته ورغی، یوه وړه ډبره یې ور واخیسته، لاس یې د څا پر سر ونيو، گوتې یې خلاصې کړې. بڼه شپبه غلی و، وروسته یې په اوبو کې د تپړې د لوږو غږ واورېد، ټنډه یې تروه شوه:

_ سل گزه لاندې دي، زما له وسه وتلې ده.

میرویس خان د ډولچې پړي ته لاس ور وغځاوه، خو تر هغه مخکې آهنگر پړی ونيو، د څرخ غنجا شوه، له مخامخ کوره یو څوک را ووت، بېرته کور ته ننوت، دوی خټینې کوزې یې راوړې.

ټولو اودسونه وکړل، په دښته کې په ملا پسې ودرېدل.

وروسته چای راغی، د شیدو چای، پیروی اوتوده ډوډی وه. یواځې بلوڅ خبرې کولې، نور د کلیوالو په ژبه نه پوهېدل، بلوڅي یې ویله...

له لمر ختو سره یې پتکونه ډک کړل، ډله روانه شوه، ټوله ورځ یې مزل وکړ، د شپې د شگو د دوو غونډیو په مینځ کې پرېوتل.

سهار د میرویس خان اوږه وخوځېده، سترگې یې رڼې کړې، لمر هسک ولاړ و.

میرویس خان په بېره کېناست، وپي ویل:

_ باید لمونځونه راوگرځو!

خواب يي وانه وڙپڻ.

ملگرو ته يي وڪتل، د ٽولو سترگي رڍي راختلي وي، مخامخ غونڊي ته يي په وڀره ڪتل.

د ميرويس خان زره وڙپڻ، د مخامخ غونڊي پر سر ڇو سپاره ولاڙ ول.

ميرويس خان شاته وڪتل، لس- دولس آسونه را روان ول...

آهنگر خيلي توري ته لاس ڪر.

ميرويس خان وويل:

_ د جگري له پاره نه يو راغلي!

آهنگر وويل:

_ غله دي!

ميرويس خان په خبره ڪي ور ولوڙپڻ:

_تر وخت مخڪي پرپڪره مه ڪوه!

غونڊي ته بي وڪتل، سپرو ٽوپڪي ورته نيولي وي...

ميرويس خان وييل:

_خانوه مه وڙني، خبره نه ده مالونه، د تورو او ٽوپڪو هم نه سره ڪپري!

سپاره راغلل، ڄو گامه ليري ودرپدل. آسونه او پر آسونو سپاره ڪسان تک تور ول.

يو رامخته شو، په لور غر بي ڄه وييل:

ميرويس خان خپل بلوخ ملگري ته وڪتل، بلوخ وييل:

_بلوڄان دي، وايي ڄي ڄوڪ ياست؟

_نو ولي غلي بي؟

بلوخ ناره ڪره!

ميرويس خان يواڻي په خپل نوم او د هوتکو په ټکي پوه شو.

مقابل لوري څه وويل، ميرويس خان بلوڅ ته وکتل، بلوڅ وويل:

_وايي چې دلته څه کوي؟

ميرويس خان موسک شو:

_خو ورته ووايه چې د څه له پاره راغلي يو، ته نه پوهېږي؟!

بلوڅ ناره کړه!

ميرويس خان يواڻي د بلوڅو د خان شهسوار په نوم وپوهېد.

مقابل لوري ناره کړه، بلوڅ وويل:

_وايي چې وسلې وغورځوي؟!

د آهنگر تندي تريو شو:

_دا نو نه منم!

ميرويس خان خيله توره وغورخوله. نورو ملگرو يي هم همداسي وڪرل، يواڻي آهنگر غلي ولاړ و. ميرويس خان د آهنگر پر پښه ور وخووت. آهنگر اخ ڪرل، توره يي له لاسه ولوږده.

يو بلوخ راغي، توري يي ور ټولي ڪړي. بل د ميرويس خان او د هغه د ملگرو لاسونه ور وتړل.

دوو سپرو د خپلو آسونو تشو ته پوندي وركړي، تور آسونه تيز ول، په لنډ وخت كې د شكو تر غونډۍ واوښتل...۰۰۰

د غرمي سيوري لا نه وړنگ چې تللي آسونه بېرته راغلل، خپلي ډلي ته ور وگرځېدل، يو يي له يوه مول وهلي دنگ سري سره ودرېد، څه يي وويل.

مول وهلي سري په بېره راغي، د ميرويس خان او د هغه د ملگرو لاسونه يي ور خلاص ڪرل. څو ځله يي يوه خبره وکړه. ميرويس خان خپل بلوخ ملگري ته وکتل، هغه وويل:

_بخښنه غواړي.

ميرويس خان او ملگري يي د بلوخو په بدرگه روان شول. ماسپښين يوي تنگي دري ته ورسېدل، ميرويس خان له پنځو ورځو وروسته ډبري ليدلي... شنو ونو ته ورسېدل، له ډبرو اوبه را تويېدلي... په

شنه چمن کي توري کپڙي ولاري وي. د يوي کپڙي تر مخ تر سرو لمبو پورته پر سيخ پيپلي سلامت
پسه راتاوڀده.

يو دروند غڙ راغي!

_ سترگي مو روڻانه، په خير راغي!

له يوي کپڙي يو تور چاغ سري راوت. تک تور ڊبل برٽونه يي درلودل، په تورو شونڊو کي يي سپين
غابڻونه له ورايه بنڪار ڀدل...

چاغ سري ميرويس خان او د هغه ملگرو ته کلڪه غڙ ورکړه، مول وهلي کس يي تر غور کڻش کړ، په
خندا يي وويل:

_ دا سوږ مې زوی دی، خورولي خو به يي نه ياست؟

ميرويس خان غلي و.

چاغ سري وويل:

_ هلي نو، گرمي ده!

ټول کېږدی ته ننوتل. پر لیمخو کېناستل، میرویس خان گرد بالښت ته ډډه ووهله! ویی ویل:

__ یاره شهسوار خانه! په دې دښته کې دې اجب شین خای موندلی دی.

چاغ سړي وخنډل:

__ هو والله، په گرمی کې دلته راځم.

پوډم یې چپغه کړه! په بلوخي یې څه وویل!

میرویس خان ته یې وکتل، ویی ویل:

__ شونډې مو سپېرې دي، ور غږ مې کړل چې اول ږوډی راوړئ!

میرویس خان غلی و.

شهسوار د وچکالی کیسې را واخیستې، ویی ویل چې د مالدارۍ خونده نشته، د ده قوم ته یې یې دروند تاوان ور واړاوه، رمې په نیمايي ودرېدې... بیا یې د گرگین د ظلم کیسې وکړې، یاده یې کړه چې قوم یې درني مالېي پر ملا مات کړ...

غلی شو، يودم يي خپل تندي په څپيره وواهه! په خدا يي وويل:

_اجب سړی يم، دې تودو شگو مي ماغزه را وچ کړې دي، ومي نه پوښتل چې دا اوږد منزل مو د څه له پاره راوهلی دی؟ پوهېږم، بي څه خو نه ياست راغلي!

ميرويس خان وخنډل:

_درته وایم يي!

شهسوار يودم وخنډل:

_اه ظالمه! هغه باغ دې اوس هم شته، اجب انار يي لرل، پنځه کاله ووتل، تر اوسه مي لا په ژبه د انارو څکه پرته ده.

غلی شو، ويي ويل:

_بڼه نو، د څه له پاره راغلي ياست؟

ميرويس خان وخنډل:

_ لڪه ڇي له مڀلمنو په تنگ يي؟

شهسوار خپل ٽيڙ وڊباوه: !

_ شهسوار خان د غيرتي خلکو نوکر دی.

د سنيو دسترخوان هوار شو، دوو کسانو غٺ پٽنوس راوور، سلامت پسه پکي ايڻي و.

شهسوار خان وويل:

_ ياالله.

د پسه سلامت ورون يي ور وشکاوه. غابونه يي پري ٽينگ ڪرل، ناستو کسانو ته يي وڪتل، په ڊکه خوله
يي وويل:

_ ڇه ته گوري؟

ميرويس خان وويل:

_نه يې خورو.

د شهسوار خان سترگې رډې راوختې.

ميرويس خان وويل:

_نوه مو نيولې ده!

شهسواز خان وويل:

_روژه؟!

آهنگر وويل:

_په پښتنو کې يو دود دی، په بدې او يا بله ستونزه کې يوه خوا د تاواني شوي کس کور ته په جرگه ورځي، تر څو چې جنجال نه وي حل شوی او يا يې قاتل نه وي بښلی، د هيڅ شي ځکه نه کوي. دې ته نوه وايي.

شهسوار خان وخنډل، خپله چاره يې د کباب شوي پسه په سينه کې خښه کړه، په ډکه خوله يې وويل:

__ وایه! له ناموسه پرته هر څه ته درته ولاړ یم، سر مې بېل که، څه به ونه وایم، د هوتکو خان او خپل پخوانی ملگری به ولې خپه کوم.

میرویس خان وویل:

__ ژمنه ده؟

شهبسوار وخنډل:

__ شهبسوار خان له خپلې خبرې نه اوړي، اوس ډوډی درواخلئ.

میرویس خان وویل:

__ شل گرجي عسکر غواړم.

شهبسوار خان یو دم وتوخل، لارې یې باد شوې، ورون یې کېښود، د اوبو ډک جام یې پر سر واړاوه، د خپلې تورې لونگې پیڅکه یې پر خوله تېره کړه، تندی یې تریو شو، ویې ویل:

__ ډوډی دې را زار کړه!

_خو تا ژمنه کړې!

شهسوار خان وویل:

_ما کوم گرجی عسکر نه دی لیدلی!

میرویس خان وویل:

_دا عسکر شل ورځې وړاندې د رباط په سیمه کې تری تم شول.

شهسوار خان په خبره کې ور ولوېد:

_په بلوڅو کې خو کم خانان نه دي، بل ځای یې پسې غواړه!

میرویس خان وویل:

_خو په رباط کې ستا قوم پروت دی، ته یې مشر یې او ستا له اجازې پرته هېڅ هم نه شي کولای.

شهسوار خان وویل:

_دودي درواخلي!

ميرويس خان خيلو ملگرو ته اشارو وڪرڻ، ٽول ودرپدل.

شهسوار ڀه بڀره تر پايڇي ونيو، ميرويس خان کڀناست، شهسوار وويل:

_ڀه گرجي عسڪرو ڇه ڪوي؟

_گرگين رانه غوڻتي!

شهسوار چيغه ڪرڻ!

_ته د خيلو خلڪو له دڀمن سره مرسته ڪوي، پوهڀري، گرگين سلامت ڪلي وسوڻول، بنڇي ڀي ڀي ستره
ڪري، ماشومان ڀي تر تبغ تڀر ڪرل، يواڇي ڀه بلوڇو ڪي ڀي اته سوه ڪسان ووژل...

ميرويس خان وويل:

_پوهڀرم.

شهسوار خان ڀه حيرانی ورته ڪتل.

میرویس خان وویل:

پر ما څومره باور لري؟

تر ځان هم زیات!

نو زما خبره ومنه، زه داسې څه نه کوم چې د خپلو خلکو او وطن په تاوان وي.

شهسوار فکر په مخه کړ، یو دم یې وخنډل:

سمه ده، اوس ډوډی وخورئ!

چیغه یې کړه!

زما چیلیم راوړئ. د هوتکو خان ته پسه کم بنسکاره شو، پوهېده چې زه ډېر خوراک کوم، اشتها یې را

وسوځوله...

ټولو وخنډل...

څلورمه برخه

* * *

د سمڻي په خوله ڪي دوو ولارو مسلح بلوڅو پر خپلو سڀنو لاسونه کڻي نڀول.

شهسوار وويل:

_ميرويس خانه! سمڻي ته ور کڻته کپرو!

په سمڻه ڪي تياره وه، ميرويس خان او ملگري يي ودرپدل.

شهسوار چيغه ڪره!

_يو ڇه راوري!

د سمڻي په خوله ڪي سره رڻا را وگرڻده، يو څوڪ راغي، د لرگي په سر ڪي له تاو شوي غوري ٿوتي
سري لمبي پورته کڻلي.

ٽول مخڪي لارل...

ميرويس خان ودرېد، په حيراني يې وويل:

_ دا دې څه کړي؟

مشعل يې ور واخيست. د ناستو کسانو پينو ته ځنځيرونه ور لوېدلې و، ټول څلور هډوکي بڼکارېدل. بېرو
رېرو او سرونو يې د سمڅي پر ډبرو تېره سيوري جوړ کړي ول... د ټولو سترگي رډې راختلې وې...

شهسوار خان يو بندي په پښه پورې واهه، ځنځيرونه وشرنګېدل...

شهسوار خان وخنډل:

_ شل ورځې مې يواځې شرومبي ورکړې دي!

ميرويس خان مخکې لار، بنديانوپه حيراني ورته کتل...

شهسوار وويل:

_ راځئ! ساه مې بنده شوه، له دې سرکوزو د شرومبو تروش بوی لټېږي.

ټول د باندي ووتل.

میرویس خان وویل:

_ ما وگنل، تول اتلس کسان وو.

شهسوار وویل:

_ خه یی کوی، همدا بوخه!

_ خوگرگین راته ویلی و چی شل تنه دی، د دی عسکرو مشر د گرگین نردی ملگری دی.

شهسوار وخنل:

_ راءه!

یوی وری کندي ته کبته شول، گن مچان والوتل.

شهسوار خپلی پزی ته لاس ونیو.

ویي ویل:

_ دا يي هم شل.

ميرويس خان مخڪي ورغي، د ڊبرو په مينځ ڪي دوه ڪسان پراته ول، د يوه په ٽيڙ ڪي لوي پرار
بنڪار ڀڏه.

شهسوار وويل:

_ همدا چاغ سرڪوزي يي مشر و، ڊڀري چيغي يي وهلي، بس، حوصله يي راختمه ڪره. هغه بل يوڅه
تازه دي، دوي ورځي يي نه دي وتلي، په سمڅه ڪي مار وچيچه.

دوآره بڀرته پورته وختل.

شهسوار وويل:

_ خو يوه خبره! د عسڪرو ٽوپڪ او آسونه به نه رانه غواڙي!

ميرويس خان وويل:

_ نو دا څلور هڏوڪي گرجيان به دا دومره اورده لاره څنگه وهي! په شرومبو دي ڪولمي ور سوري ڪري
دي، پلي هم نه شي تلاي!

شهسوار وڃندل:

_ غم مه ڪوه! بني مستي خري به درڪم.

ميرويس خان وڃندل.

شهسوار په خدا ڪي وويل:

_ يوه بله، د عسڪرو د ڪوٽونو پوښتنه به هم نه رانه ڪوي، اجب سره پنډ ڪوټونه ول، خرو ته مي ڳالهي

ڪتي تري جوړي ڪري!

* * *

ميرويس خان خپل لومړني هدف ته ورسېد، د گرجي گرگين شرط يې پوره او د هغه اعتماد يې تر لاسه

کر، دا خبره د اصفهان تر درباره پورې ورسېده چې يوه پښتون هوتک خان، اتلس گرجي يرغمل

عسکر راخوشي کړل...

ميرويس خان به ڪله ڪله په ارگ ڪي د نارنج ماني ته ورته، گرگين او لوړو مقاماتو ته به يې مشوري

ورکولې... ده د خپل شناخت او په خلکو ڪي د گرانبڼت په برکت له ځينو هغو قومونو ماليې راټولي

کړي چې د ماليو په ورکړه ڪي يې سستي کوله.

ميرويس خان د گرگين د وسلو له مسوول سره وپېژندل، مېلمستيا يې ورته وکړه او په مختلفو سوغاتونو يې وناز او ه... ميرويس خان ته مالومه شوه چې دا سړی د پيسو په مقابل کې تر هر څه تېر دی. يوه ورځ يې د وسلو د ډېپو مشر ته د سرو زرو پنځوس سيکي ورکړي، هغه هم د شپې په تياره کې دوه سوه نوي دهن پر توپک ورته راوړل...

آهنگر يو توپک ور واخيست، د توپک په خزانه کې يې پټاکي کېښوده، باروت او غټه چره يې د توپک له خولې ور واچوله، پر اوسپنيز سيخ يې تخته کړل، د ونې پر تنې يې ډز وکړ.

آهنگر خوشاله و، خو دا يې هم وويل چې تر انگريزي توپکو ښه نه دي.

ميرويس خان خپل ورور عبدالعزير کابل ته ولېږه، ورته ويې ويل چې په يوه چل د کابل له مغولي حکمران څخه انگريزي توپک واخله...

مياشتې ووتې... ميرويس خان او د هغه ملگرو به وسلې زېرمه کولې...

دی به د پخوا په شان د گرگين مهمو جلسو ته ورته... په جنگي کلا کې يې محبوبيت ډېر شوی و، خبره يې چلېدله... ان د کلا ځينو لوړو مقاماتو به د گرگين پر ځای له ميرويس خان مشورې اخيستي... دې کار گرگين په غوسه کړ، خو په خوله يې څه نه ويل، گرگين پوهېده چې ميرويس خان په جنگي کلا او ان د اصفهان په دربار کې ښه نوم لري، ځکه يې له دليله پرته څه نه شوای ورته ويلی، خو په پټه يې د ميرويس خان د څارلو له پاره ځيني کسان وگومارل!

ميرويس خان هم پوهيدلي و، ده داسي گام نه اخيست چي گرگين ته ثبوت پرپردي... خو يوه ورخ هر
خه بدل شول... سهار يي کور ته د گرگين عسکر ورغلل او ميرويس خان يي جنگي کلا ته بوت.

* * *

د ميرويس خان سترگي ردي راوختي، لينگي يي ولرزېدل، پر دېوال يي لاس کښنود.

آهنگر د لوی سالون په مينځ کې ولاړ و، له خولي يي وينې بهيدلي، لاسونو او پښو ته يي خنځيرونه ور
لوېدلي وو.

ميرويس خان د گرگين په غږ جتکه وخوره!

_ها! ميرويس خان! راءه، تاته ماتله وو.

ميرويس خان ورغی، تعظيم يي وکړ، شاوخوا يي وکتل، په سالون کې ولاړ ټول مقامات شناخته ول.

گرگين وويل:

_وبخښه، په دي شنه سهار کې مو مزاحمت درته وکړ.

ولار شو، زانگې وانگې راغی، میرویس خان ته مخامخ ودرېد، له خولې یې د شرابو بوی ته، بیا تر
آهنگر راوگرځېد، ویې ویل:

_ میرویس خان! دآسری پېژنې؟

میرویس خان آهنگر ته وکتل، سترگه یې تکه شنه وه. . . .

میرویس خان وویل:

_ هو، زما ملگری دی!

گرگین وخنډل، لار او پر څوکی کېناست. جام یې پر سر واړاوه، ویې ویل:

_ آهنگر مو له دېرشو ټوپکو سره ونيو!

د میرویس خان زړه ولوېد.

گرگین وویل:

_ پوښتنه نه کوي چې څنگه؟

میرویس خان غلی و.

گرگین و خندل:

تیره شپه زمور گزمی و نیو، خبره مالومه شوه، د ډیپو مشر خیانت کری، پر آهنگر یی و سلی خرڅی کری وې.

میرویس خان وویل:

بڼه نو، خاین معلوم دی، د ډیپو له مشره پوښتنه وکړئ! زه مو...

گرگین په خبره کې ور ولوېد:

د هغه په اړه می فکر کری، خو دې سړي دا توپک تاته اخیستل.

میرویس خان و خندل:

زه تجار سړی یم، په بېخایه شیانو پیسې نه ورکوم، له توپکو می کرکه کېږي، همدا اوس راته وگورئ، د نوکانو د اخیستلو چاقو هم نه راسره گرځوم.

_خو د ڊيپو مسوول بل ڇه وايي. په دوو قمچينو بي اقرار وڪر چي دا وسلي بي پر تا پلورلي!

ميرويس خان وويل:

_د يوه نفر خبره ثبوت نه ده، تاسو ما پڙئي چي صفوي حڪومت ته صادق انسان یم.

گرگين وخنل:

_اسانه ده، اوس به بي دوه نفره ڪرو.

لاسونه بي سره و جنگول، له وني ٿيٽ، تور سري راغي، چاري او امبورونه پسي ڇرپل.

گرگين وويل:

_آهنگر په خبرو راولي!

تور سري په خواره خوله وويل:

_ صيب! دا سړی له ډبرې جوړ دی، دوه غاښه مو وړ وایستل، د کین لاس گوتې مو وړ ماتې کړې، خو اقرار یې ونه کړ.

گرگین چيغه کړه!

_ احمقه! د گوتو نوکان یې لا پاتې دي!

تور سړي د آهنگر نوک ته امبور ونيو، آهنگر چيغه کړه، ځنځېرونه وشرنگېدل، پر ملا تاو شو، کپناست. پر غولي سور نوک ولوېد.

ميرويس خان سترگي پټې کړې.

گرگین آهنگر ته ورغی، تور سړي آهنگر تر وليو ونيو، آهنگر ودرېد.

گرگین چيغه کړه!

_ ووايه! وسلې دي چاته اخيستي؟

آهنگر تو کړل، د گرگین پر سره مخ سړي لارې وبهږدې...

تور سڀري آهنگر پر ڙامه وواهه! آهنگر ولوڀڊ، ويي توخل...

گرگين پر خپل مخ لاس تڀر ڪر، ويي ويل:

_ همدا نن يي توپ ته وٿري!

تور سڀري آهنگر تر وليو ونيو، دواڙه له سالونه ووتل.

گرگين وويل:

_ ميرويس خانه! ته خاين يي!

ميرويس خان وويل:

_ نه! زه صفوي پاچا ته صادق ٿيم.

گرگين چيغه ڪر!

_ دا خاين زندان ته يوسي!

دوه عسکر راغلل، د ميرويس خان لاسونو ته يې کړۍ ور واچولې، له سالونه يې وايست.

چوپه چوپتيا شوه، گرگين پر څوکۍ کښاست، له دېرې غوسې يې سره ډبل برېتونه لړزېدل.

شېبه وروسته يې د جنگي کلا ټول مقامات راټول کړل، گرگين او ځينو نورو گرجي قوماندانانو ټينگار کاوه، ويل يې چې ميرويس خان خيانت کړی، بايد توپ ته وتړل شي، خو د جلسې دېره برخه په دې باوري وه چې ميرويس خان ساده سړی نه دی، د هغه وژل به قومونه راوپاروي، په کندهار او شاوخوا سيمو کې به د گرگين حکومت کمزوری کړي او کمزوری گرگين به صفوي پاچا ته هم خوند ورنه کړي.

په پای کې ټولو پرېکړه وکړه چې ميرويس خان لاس تړلی اصفهان ته ولېږي.

* * *

اورده زېرميني له چيغو، نارو او زگرويو ډکه وه... دواړو خواوو ته اوسپنيزې پنجرې ولاړې وې... تر پنجرو ور هاخوا بنديان پراته ول...

ميرويس خان پنجرې ته ور وښويېد. د پنجرو په پای کې پراخ ځای ښکارېده. په دېوالونو کې غټې شمعي بلي وې، له ميخونو پر ډکې څوکۍ يو ځوان تړل شوی و، ځوان چيغې وهلې... تر پاڅو يې سرې ويني روانې وې...

بل تن يوه بوڊا ته ولاړ و... نوکان يې ترې ايستل...

له چته د دار حلقې را خورنډې وي...

د زندان ډبله دروازه وچونگېده، رڼا راغله... په زينو کې يو چا چيغه کړه! ميرويس خان د زندان د مشر
غږ وپېژاند.

د زندان مشر راغی، د زندان يوه ساتونکي په بېره کيلي را وايسته، پنجره خلاصه شوه.

د زندان مشر وويل:

_ميرويس خانه! وبنه، دا احمقان ستا په قدر څه پوهيږي.

ميرويس خان ولاړ شو، د زندان له مشر سره پر زينو وخت، لنډ راوگرځېد. د زندان يوه ساتونکي يو
ور خلاص کړ. په وړه کوټه کې د پوزيو کټ، بالبت او د وړوکي لرگين خيړن مېز پر سر بله شمع
بنکارېدله.

د زندان مشر وويل:

_په ټول زندان کې تر دې بڼه ځای نه لرو.

میرویس خان پر کت کیناست. د زندان مشر ته یې وکتل، هغه د ده په گوته کې د سرو زرو گوتمی ته کتل. ...

د زندان مشر وویل:

_ ستا راګړي سوغاتونه نه شم هېرولی، خو همدا مې په وس پوره ده، ږوی او د اوداسه اوبه به مو پر وخت راځي!

میرویس خان مننه ترې وکړه، له خپلې گوتمې یې گوتمی را وایسته. د زندان مشر لاس ور وغاوه، خو میرویس خان خپل موت ټینگ کړ، ویې ویل:

_ وژني مې؟

د زندان مشر د کوتې دروازه پورې کړه، ورو یې وویل:

_ نه! اصفهان ته دې بندې لېږي. خو فکر مه خرابوه، هلته مې ځینې ملګري شته، بس، مازې یو څه لاس ورته نیسه، هرې خبرې ته دې ولاړ دي.

میرویس خان خپلې گوتمې خلاصې کړې، د زندان مشر په بیړه گوتمی ور واخیسته، په ځیر یې ورته وکتل، په سرو زرو کې غټه فېروزه تومبلي وه.

ميرويس خان وويل:

_يو بل ڪار به هم راته ڪوي!

د زندان مشر وخنڊل:

_سمه ده، خو لڙ مصرف لري.

_غوارم چي له خپل ورور سره ووينم.

درب شو. پر چت لوڊلي لرگي وچونگېدل، د شمعي سره لمبه ولر زېده...

د ميرويس خان په سترگو ڪي اوبنڪي ورغږېدي، وروي وويل:

_آهنگر و؟

_هو، توپ ته يي وتاره.

ميرويس خان خپله شونڊه په غابونو ڪي ٽينگه ڪره.

* * *

په څلورمه ورځ د ميرويس خان ورو يحيى خان زندان ته راغى. ويل يې چې له ځينو قومي مشرانو سره مې خبرې وکړې، ستا د ازادولو له پاره مو څلور سوه سپاره او زر پلي کسان پر جنگي کلا حملې ته تيار کړي دي، خو ميرويس خان له دې کاره منع کړ، ويې ويل چې دا ځانوژنه ده، جنگي کلا په ديارلسو سوو کسانو نه نېول کېږي.

ميرويس خان خپل ورور زغم او حوصلي ته راوباله، ويې ويل چې اوس کمزوري يو، د حملې وخت نه دى... وروسته يې خپل ورور ته ور ياده کړه چې د آهنگر د کور مصارف پر غاړه واخلي او د راتلونکې له پاره وسلې ذخيره کړي، دا يې هم وويل چې پر کور او تجارت پام کوه...۰۰۰

دوى اوږدې خبرې وکړې. يحيى خان خپل ورور ته يوه وړه کڅوړه ورکړه او په ډکو سترگو له زندانه ووت.

گرگين پوهېده چې د ورځې لخوا له جنگي کلا د ميرويس خان ايستل خطرناکه ده.

يوه شپه څو کسان راغلل، د ميرويس خان لاسونه يې ور وتړل او له زندانه يې وايست. د باندې په څلورو آسونو پسې تړل شوي سر پټې بگې (گاډۍ) ولاړه وه. ميرويس خان په بگې کې کېناست، د څلورو آسونو پينې و خوځېدې، شاته شپږ سپاره پسې روان شول.

بگې له بڼاره ووته، د جنگي کلا په برجونو کې رڼاوې بنسکارېدلې... پورته رانه ستوري ولاړ ول...۰۰۰

يو وخت د بگي د څرخونو غنجا ودرېده، ميرويس خان سترگي رني کړي، سپېدي چاودلي وي.

ميرويس خان د يوه سري په اشاره له بگي کښته شو، د شگو په ټيټو غونډيو کي ، په لسگونو پوځيان، اوبنان، آسونه او کچري ولاړ ول... ميرويس خان د يوه پوځي په اشاره يوې بلي سر لوڅي بگي ته ور وخوت.

شېبه وروسته کاروان حرکت وکړ.

نري باد چلېده، شگي پستي وي، د اوبنانو، آسونو او د کچرو د پښو دربا نه خته، کله کله به يو آس وشنېد، اوبن به غرمباري کړي... .

* * *

کاروان په اتلسمه شپه اصفهان ته ورسېد، تياره وه، ميرويس خان له رڼاوو وپوهېد چې اصفهان تر کندهاره لوی ښار دی.

ميرويس خان يې د ښار عمومي زندان ته بوت. د زندان هسک دېوالونه له ډبرو جوړ وو، په برجونو کي يې مشعلونه بل ول، په هر برج کي دوه وسلوال ښکارېدل.

میرویس خان یې یوې وړې کوتې ته بوت. کوته هسکه وه، پورته په دبرو کې یوه وړه دريڅه بنکار بدله. په دريڅه کې پنډ سیخان ولاړ ول...

د میرویس خان سر درد کاوه، اوږده مزل بېسپکه کړی و. تر یو څه وخته وپېش و، وروسته خوب پووړ.

یو وخت یې سترگی رڼې کړې، له درېڅې ژیرې وړانګې رالوېدلې وې، په وړانګو کې د خاور وړې زړې گرځېدې...

د کوتې د اوسپنيزې درنې دروازي غنجا وخته، میرویس خان په بېره وړ وکتل، یو څوک راغی، توره چایجوشه، گیلان او وچه پوډی یې پر ځمکه کېښودل... میرویس خان د مخ مینځلو اوبه ترې وغوښتې، خو سړی په پټه خوله له کوتې ووت.

میرویس خان یوه اونۍ په همدې کوته کې تېره کړه، یواځې اوداسه ته به د باندې ایستل کېده. په اتم سهار دوه پوځیان راغلل، سره کوتونه یې اغوستي ول، میرویس خان ته یواځې د کوتونو پر سر دوي شني پټې نوې بنکاره شوي.

میرویس خان د باندې ووت. کلا لویه وه، له زیرزمیني چيغې راتلې...

یوه سر پټې بگی راغله، میرویس خان پکې کېناست. د بگی دواړو غاړو ته وړې کړکۍ پرې وې، دوو عسکرو د کلا لرگینه درنه دروازه خلاصه کړه. بنار و، گڼ خلک گرځېدل...

پاو ووت، بگی بالا حصار ته وخته.

بالا حصار پر يوه ټيټه غونډۍ جوړ و، هسک ډبرين دېوالونه يې لرل، په عمومي لرگينه لويه دروازه يې د دوو تورو او يوه زمري انځورونه رسامي شوي وو.

ميرويس خان د بالا حصار په مينځ کې له بگی کښته شو، غولۍ پر هوارو ډبرو فرش و.

ميرويس خان پوه شو چې د بالا حصار دېوالونه پلن جوړ شوي دي، د دېوالونو پر سر عسکر گرځېدل، ځای ځای به توپونه ولاړ وو.

يو ناڅاپه ډزې شوې، ميرويس خان په بېره کين لور ته وکتل، کتار ولاړو عسکرو د نښې وپشتلو تمرين کاوه.

په ونه لور پوځي راغی، ميرويس خان يې په اشاره پوه کړ چې په ده پسې روان شي.

گڼې ودانۍ وې، يو ځای توري تېرېدلې، بل ځای څو کسانو کړۍ او ځنځيرونه جوړل... بل ځای يوه لوی گدام ته ډکې بوجۍ ور وړل کېدې...

ټول بالا حصار له عسکرو ډک وو.

میرویس خان پر زینو و خوت، په ونه لور پوځي دروازه خلاصه کړه، کوته بنکلي وه، دپوالونه يې سپين ول، پر کړکیو وړېښمینی پردې راڅرېدلې.

میرویس خان پر یوه څوکی کېناست. شاوخوا يې وکتل، د بنکلي مېز پر سر د صفوي حکومت د حدودو نخشه پرته وه.

دروازه خلاصه شوه، یو ډنگر سړی راغی، سور نوی کوټ يې پر تن و، پر ټټر يې څلور شني پټي پرتې وې.

سړي میرویس خان ته لاس ورکړ، وېي ويل:

زه د شاهي مانی د گارد مشر مین باشي علی خان یم.

میرویس خان د مین باشي په مانا پوهېده، په صفوي حکومت کې يې مین باشي د زرو کسانو مشر ته ويل.

علی خان پر څوکی کېناست، په وره کې ولاړ پوځي ته يې د چاپو د راوړلو امر وکړ!

د مېز پر سر واړه کاغذونه يې وړ ټول کړل، میرویس خان ته يې وکتل، وېي ويل:

میرویس خان! تا تل له مور سره مرسته کړې، پاچا هم خبر دی، خو...

علی خان د دروازي په خلاصېدو غلی شو. یو عسکر راغی، پتنوس یې پر مېز کېښود او د باندې ووت.

علی خان میرویس خان ته اشاره وکړه، میرویس خان له تورو چایو ډکه پیاله ور واخیسته.

علي خان خپله خبره بشپړه کړه!

...خو له تا مو د صفوي حکومت پر وړاندې د خیانت تمه نه لرله.

میرویس خان وویل:

زه اوس هم پاچا ته صادق یم.

علی خان گیلان ور پورته کړ، ویې ویل:

خو د گرگین خان لیک بل څه وایي، پاچا ته یې لیکلي دي چې تاسو د کندهار له جنګي کلا وسلې ایستلي او د صفوي حکومت پر ضد مو بغاوت کاوه...

میرویس خان وویل:

_بناغلي گرگين خان ته احترام لرم، خو دا خبره يې د منلو نه ده. هغه داسې کوم ثبوت نه لري چې ما
خاين معرفي کړي.

علي خان په خبره کې ور ولوېد:

_لنډه به يې درته ووايم، دا د صفوي پاچا شاه حسين حکم دی، متاسفه يم! تاسو نور له بالاحصاره نه شئ
وتلی. گرگين پاچا ته ليکلي چې که ميرويس خان بېرته کندهار ته راشي، نو صفوي حکومت ته لويي
ستونزي جوړوي.

ميرويس خان هڅه وکړه چې د گارد له مشر سره خبرې وغځوي، خو علي خان وويل چې دی په شاهي
ماني کې يوې مهمې غونډې ته ور غوښتل شوی دی.

علي خان له کوټې نه د وتلو په وخت کې وويل چې د شاه حسين له حکم سره سم، ستا ساتل زما
مسئوليت دی، فکر مې وکړ، بالاحصار تر ټولو سم راته ښکاره شو، د شاهي گارد يوه اون باشي (د
لسو کسانو مشر) ته مې امر کړی چې پام درباندي وکړي، پوهېږم! هوښيار انسان يې، داسې څه به نه
کوي چې ما او اون باشي خوابدي کړي.

له دې سره له کوټې ووت.

د شاهي گارد دوه عسکر راغلل او ميرويس خان يې د جنګي کلا يوه برج ته وخېژاوه!

په برج کې وره، خو پاکه کوته وه، دوی کړکۍ یې در لودې، یوه یې د ښار خواته پرې شوې وه، له بلې یې د بالاحصار مینځ ښکارېده، خو ښار ته پرې کړکۍ قوي اوسپنيز سيخان درلودل.

يو چا وخنډل:

_ په ټول بالاحصار کې تر دې ښکلې کوته نشته.

ميرويس خان په حيرانۍ ور وکتل. په وره کې يو گړدی ځوان ولاړ و. پر سره کوټ يې درې شنې پټې پرتې وې.

ځوان راغی، ميرويس خان ته يې لاس ورکړ، په خوند يې وويل:

_ ښاغلیه! ماته اون باشي حسن قلبي وايه!

د ښار خواته پرې شوې کړکۍ ته ودرېد، وپي خنډل:

_ دلته به خوشاله يې، ورته وگوره، ټول اصفهان ښکاري...

ميرويس خان غلی و.

حسن قلبي وويل:

_د ڪندهار د زندان مشر ڇنگه سڙي و؟

ميرويس خان وويل:

_بد مي نه دي تري ليدلي.

حسن قلبي يودم وخنڊل:

_بد به دي ولي تري ليدل، پوهڀري؟ هغه زما تره دي، زمور په ٽوله ڪورني ڪي بد سڙي نه شته!

يودم يي د ميرويس خان غور ته خوله ور نڀري ڪره!

_پوهڀري، تره مي اصفهان ته ستا تر راتگ مخڪي ليڪ راولپڙهه، ليڪلي يي و چي ميرويس خان ڀڀر
سخي سڙي دي، ڄان ور نڀري ڪه.

يودم يي وخنڊل.

_د خدای ڪارونه وگوره! پاچا گارد ته وسپارلي.

غلی شو، ويی ويل:

_خو په گارد کي مي دا خپل کمال و چي څنگه د گارد د مشر نظر جلب کړم او له شاهي ماني څخه خاص تاسو محترم ته د خدمت له پاره را ورسپرم.

بودم يي چيغه کړه!

_هلی نو، بناغلي ته چای راوری!

دا يي وويل او له کوتي ووت.

ميرويس خان خپل پټکی ليري کړ، له خولي يي د کندهار په زندان کي د خپل ورور يحيی خان لخوا ورکړل شوي وړه کڅوره را وايسته، سيکي يي وشمېرلي، د سرو او سپينو زرو اتلس سيکي وې.

غرمي ته يوه عسکر يو جوش شوی کچالو، د پښير وړه توټه او توده ټوټی راوړه.

ماسپينين حسن قلي راغی، په اصفهان کي يي د قيمتی خبري کولي، ويی ويل چي د کال يواځي دېرش تومنه تنخوا لري، وړه لور يي ناروغه ده او د بنار مشهور طبيب يي د تداوي له پاره دري تومنه غواړي.

ميرويس خان د سپينو زرو يوه سيکه ورته ونيوله. حسن قلبي خوشاله و، ويل يې چې په دې سيکه به خپله لور تداوي کړي او په پاتې پيسو به يې خپلې مېرمنې نه نوې جامې واخلي.

ميرويس خان يوه بله سيکه هم ورکړه، ځانته يې مسواک، د ځان مينځلو کيسه، توليا او جاينماز راوغوښتل.

حسن قلبي په بېره له کوتې ووت. له باندې يې غږ راغی، يو چاته يې ويل چې ميرويس خان ته د ځان مينځلو له پاره تودې اوبه راوړئ.

ميرويس خان کړکۍ ته ودرېد. لاندې لوی ښار پروت و، کورونه له خټو جوړ ول، د ښار د لوی جومات مر مړينې منارې تر ټولو هسکې وې، ليرې کور _ وور سيند پروت و...

پنځمه برخه

* * *

يوه اونۍ ووته، ميرويس خان له حسن قلبي او هغه عسکر پرته بل څوک ونه ليدل چې ده ته يې ډوډۍ راوړه.

حسن قلبي ډېرې خبرې کولې، خو هوښيار سړی و، په لنډ وخت کې وپوهېد چې ميرويس خان د دربار په اړه د معلوماتو تېز دی... حسن قلبي ته د خرڅلاو وړ خبرې ور مالومې وې، مهم معلومات يې په اسانۍ نه ويل. ميرويس خان په يوه اوونۍ کې د سپينو زرو درې سيکې ورکړې وې.

دی دومره وپوهېد چې شاه حسين عياش سرى دى، ۱۰۰۰ رسمي بنځي لري، تل نشه وي، له ورکتوبه په دربار کې را لوى شوى او له اصفهانه پرته تر خپلې ولکې لاندې نورې سيمي سمې نه پېژني.

ميرويس خان ته دا هم معلومه شوه چې شاه حسين ته تر ټولو نږدې او اعتمادي کسان اعتماد الدوله او دېوان بېگ دى، خو له دې سره سره يې په دربار کې د ايران لوى شيعه امامان هم راټول کړي او تر ټولو لوى مفتي يې نږدې ملگرى دى!

حسن قلي ورته ويلې و چې اعتماد الدوله مذهبي سرى دى، په فال او جادو عقیده لري او په دنيايي کارونو کې يې يواځې له بنکار سره جوړه ده، خو په بنکار کې يې خونده نشته، له سپهسالار سره ټوکې لري، سپهسالار په دربار کې د ټولو تر مخ ورته ويلې و چې که يې کومه ورځ هوسى راوړه نو دى به خپل برېتونه خريبي!

اعتماد الدوله ضد نيولى، قسم يې کړى چې سپهسالار به خپل برېتونه خريبي! خو د سپهسالار برېتونه ورځ تر بلې اوږدېږي!

ميرويس خان د دېوان بېگ په اړه هم معلومات تر لاسه کړل. د حسن قلي په خبره د گرجي دېوان بېگ ټېده تل تروه وي، ټوکې خوند نه ورکوي او هغه څوک نه بښي چې له صفوي حکومت سره يې خيانت کړى وي.

حسن قلي دا هم ويلې و چې د دېوان بېگ وراره لوى سوداگر دى، ډېر وخت عربو او هندوستان ته ځي او د قيمتي ډبرو او زېورالاتو تجارت کوي.

د حسن قلبي په خبره لوی مفتي هم له عتيقه او پخوانيو اثارو سره مينه درلوده!

ميرويس خان يوه ورځ حسن قلبي را وغوښت، يو ليک يې ورکړ، ورته ويې ويل چې دا ليک په کندهار کې ده تر وروره ور ورسوي.

حسن قلبي ډاډ ورکړ، ميرويس خان ته يې وويل چې په دې ورځو کې کندهار ته يو پوځي کاروان روان دی، اعتمادي کس به پکې پيدا کړي.

حسن قلبي د باندې ووت، ليک يې خلاص کړ، ميرويس خان خپل ورور ته ليکلي و چې ژر تر ژره اصفهان ته راشه!

* * *

په زندان کې د ميرويس خان مياشت پوره شوه، خو چا يې پوښتنه ونه کړه. کله کله به حسن قلبي ورته راته، خو خبرو يې داسې نوي څه نه لرل چې د پيسو په ورکړه وازي.

خو يوه ورځ حسن قلبي ته لويه تمه پيدا شوه، ميرويس خان ورته وويل چې که يې هندوستان ته د دېوان بېگ د وراره د سفر د وخت په اړه معلومات ورته راوړل، نو د سرو زرو په دوو سيکو به يې ونازوي.

حسن قلبي ته دا غوبنتنه حيرانونڪي وه، خو وروسته يي سر پسي ونه گرڄاوه، سترگو ته به يي يواڻي د سرو زرو ڙيري سيڪي نيغي نيغي ڪڍلي. ...

حسن قلبي يوه ورڻ خپلي سيڪي تر لاسه ڪري، ميرويس خان ته يي وويل چي د دٻوان بڀگ وراره د نوي مياشتي په پيل ڪي هندوستان ته ڇي.

بله ورڻ د ميرويس خان ورور او يو بل په ونه لور بلوڅ د حسن قلبي په مرسته زندان ته راغلل، ميرويس خان له حسن قلبي څخه و غوبنتل چي دوي يواڻي پرپردي، خو د حسن قلبي زړه نه و، ويل يي چي دي بايد د خپل مسوليت له مخي پاتي شي، اخبر يوي سيڪي له ڪوتي وايست. ميرويس خان له راغلو ڪسانو سره اوږدي خبري وڪري، ورور ته يي د دريو ڪارونو مسوليت ور وسپاره... حسن قلبي تر پايه خپل غور پر دروازه ايښي و، خو پوه نه شو چي دوي څه سره ويل.

مياشت ووته، ميرويس خان خوشاله و، سترگي يي ځلڍلي. ...

يوه ورڻ په ونه لور بلوڅ راغي، له ميرويس خان سره لنډ و غرڀد. ميرويس خان حسن قلبي راو غوبنت، هغه ته يي وويل چي بلوڅ به يو باز درڪري، دا باز اعتماد الدوله ته ور ورسوه.

دوي اوني ووتي، ميرويس خان چرتي و، اعتماد الدوله يي پوښتنه ونه ڪره!

خو يو سهار يي په بالاحصار ڪي د گني گوني غر واورڀد، ميرويس خان تر دريځي ور وڪتل، دوره ولاړه وه، گنو ڪسانو د غولي هوارې تيري جارو ڪولي... آسونه گرځڍل، پر توپونو باندي لندي ٿوتي ٽبرڍلي... .

شېبه وروسته چای راوړونکی راغی، میرویس خان ته یې وویل چې نن بالاحصار ته اعماد الدوله تشریف راوي.

د چای راوړونکي خبره رښتیا وه، په بالاحصار کې څو بگی ودرېدې، لومړی پوځي کسان ترې راکښته شول، شاوخوا ودرېدل، بیا یوه پوځي د بگی دروازه خلاصه کړه.

اعتماد الدوله له ونې ټیټ سړی و، په تور پټکي کې یې سپین مخ او سپینه ریره ښکاري.

وروسته یوه ډله عسکر راغلل، کتار ودرېدل، د بالاحصار مشر رامخکې شو، د اعتماد الدوله لاسونه یې ښکل کړل. ټولو حرکت وکړ، میرویس خان تر هغو ورته کتل چې د درېځي له لاندیني برخي پټ شول.

شېبه وروسته دروازه خلاصه شوه، اعتماد الدوله او د بالاحصار مشر کوتي ته ورننوتل، میرویس خان ودرېد، اعتماد الدوله کلکه غږ ورکړه، یوه سړي په بېره یوه څوکي راوړه، خو اعتماد الدوله میرویس خان ته نږدې پر کت کېناست. د بالاحصار مشر ته یې وکتل، ویي ويل:

__ هېله ده چې میرویس خان به نه وي درنه خوابدی شوی!

د بالاحصار د مشر ژبه بنده شوه:

__ نه، نه صیب، تل یې احوال اخلم.

خو ميرويس خان تر دي دمه دا سري نه و ليدلي.

اعتماد الدوله د ميرويس خان پر اوره لاس کيښود، په خوند يي وويل:

_اجب باز دي، په يوه ورځ يي دوي هوسي ونيولي... سپهسالار ته مي وويل چي برېټونه وخرېښه!

ميرويس خان خان ناگاره واچاوه، داسي يي وښوده لکه په هېڅ چي هم نه وي خبر.

اعتماد الدوله وويل:

_زه د ښکار شوقي يم، په هفته کي يو ځل نږدې غرونو ته ځم، خو تر اوسه مي کومه هوسي نه وه راوړي، سپهسالار راته ويلي و چي که دي کومه ورځ هوسي راوړه، نو زه به خپل برېټونه خرېښم. تېره ورځ مي دوي هوسي ور وړي، برېټونه يي ونه خرېښل، ويل يي چي دا هوسي دي په باز نيولي دي، خو يوه خبره يي وکړه، توبه يي وايسته چي بيا به د ښکار پېغور نه راکوي... پوهېږي! لويه هيله مي د سپهسالار د خولي بندول و...

اعتماد الدوله اوږدې خبرې وکړې، خوله يي د ميرويس خان لخوا د ورکړل شوي باز په صفت نه مړېده

...

ميرويس خان ورته وويل چې دا بازي يې په ترکمنو کې پيدا کړی و. ترکمن بنکاريان د باز بچيان نيسي، په سخته يې تربيه کوي، په سلو کې يو باز داسې راوړي چې هوسۍ وهي...
چای راغی، ميرويس خان پوه شو چې اعتماد الدوله ولي بنکار نه شي کولی، د هغه په بني لاس کې نيولي پياله لړزېدله...

دوی اوږدې خبرې وکړې، اعتماد الدوله خوشاله و. ميرويس خان ته يې خان پر باله، ويل يې چې په زندان کې يې د يوه لوی خان پوښتنه نه وه کړې.

د تگ په وخت کې يې د بالاحصار مشر ته وويل چې ميرويس خان په خپله سيمه کې لوی سړی دی، ډېر پام ورباندې کوه! درنه خوابدی نه شي.

د اعتماد الدوله له تلو وروسته په کوټه کې زور کت، شکېدلی فرش او خيرنه بستره نوي شول.

* * *

ميرويس خان د خپل دوهم هدف تر لاسه کولو ته ورځې شمېرلې، دوه ځله يې د حسن قلې په مرسته بلوڅ ملگری زندان ته راوغوښت، خو د خوشالي وړ خبره يې ترې وانه ورپده.

يوه غرمه درب شو، د کوټې دروازه په زوره له چوکاټ سره ولگېده، د حسن قلې سترگې رډې راختلې وې، راغی، ميرويس خان يې تر گړپوان ونيو.

ميرويس خان په حيراني ورته کتل...۰۰۰

حسن قلبي چيغه کړه!

__ ووايه! د دېوان بېگ وراره دې په کومه بلا خورلي؟

ميرويس خان د هغه لاس له خپل گربوانه ليري کړ، دروازه يې پوري کړه، حسن قلبي دروازي ته ورغی، په غوسه يې وويل:

__ همدا اوس دېوان بېگ ته ورخم.

ميرويس خان تر لاس ونيو، ورو يې وويل:

__ څه خبره ده؟

حسن قلبي په ملنډو وويل:

__ ياني ته نه يې خبر؟

__ نه، په دې څلورو دېوالونو کې به له څه شي خبر شم!

حسن قلی وویل:

_ د دېوان بېگ وراړه له بسته کاروان سره ژوندی ورک دی.

د میرویس خان سترگی وځلېدې، پر کټ کېناست، وپي ویل:

_ نو ته ولي ماته په غوسه پي؟

حسن قلی د دروازي لاستی ونيو، له خولي يي لاري باد شوي:

_ زه ماشوم نه يم، پوه شوم چي تا ولي د دېوان بېگ د وراړه د تگ د وخت مالومات رانه غوښتل. هر څه چي دي، خو د دېوان بېگ د وراړه پر سر دا بلا تا راوستي ده... همدا اوس دېوان بېگ ته ورځم او ورته وایم چي...

میرویس خان په خبره کي ورولوېد:

_ کم عقلي مه کوه! له ژونده ستړی پي؟

حسن قلی د دروازي لاستی پرېښود.

ميرويس خان وويل:

_فڪر ڪوي ڇي دٻوان بڳ به دي په سرو زرو ڪي پٽ ڪري؟! نه! دٻوان بڳ به پوه شي ڇي له ما سره دا مرسته تا ڪري! پوهيڙم، هونديار سري يي، نه غواري ڇي د خيانت په تور توپ ته وتزل شي!

حسن قلي پر ڪٽ ڪٻناست، سر يي په غبرگو لاسونو ڪي ونيو.

ميرويس خان وويل:

_دٻوان بڳ دي خپل دي؟

_نه

_ملگري؟

_نه، تر سڀي مي هم بد ايسي!

_نو بيا ولي دومره خپه يي؟

حسن قلبي تر ڊبره غلي و، بيا يي سر پورته ڪر، ويي ويل:

_سمه ده! خو د سرو زرو پينڻه سيڪي غوارم!

* * *

په لنڊ وخت ڪي دي اوازي ٽول اصفهان پر سر واخيست چي د ڊپوان بېگ وراره هندوستان ته پرلار تری تم شوی دی.

ڊپوان بېگ په غوسه و، کندهار ته يي څو سپاره ولېږل، گرگين ته يي پيغام ور وور چي وراره يي د ده د واکمنۍ په سيمه ڪي ورک شوی دی او په پيدا کېدو ڪي يي بايد مرسته وکړي.

وخت ووت، خو د ورک کاروان درک ونه لگېد...

ميرويس خان پوهېده چي د ڊپوان بېگ وراره پر ڊپوان بېگ ډېر گران دی، ڊپوان بېگ به اخير د ده لېدو ته ورشي. فکر يي سم وخوت، يوماخستن د کوټي دروازه خلاصه شوه، يو قوي سړی راغی، ځان يي ڊپوان بېگ معرفي ڪر.

ڊپوان بېگ په خټه گرجی و، لوړه ونه يي درلوده، ورو سترگو يي شنه رڼا کوله...

دی ميرويس خان ته مخامخ کڻاست، هڅه يي کوله چي ځان ارام وښيي، خو غر يي لږزېده.

دېوان بېگ پخوانی خبرې راواخيستي، صفوي حکومت ته د ميرويس خان پر اخلاص و غرېد، ويې ويل چې يو وخت يې له بلوڅو اتلس گرجي عسکر راخوشي کړل... .

دېوان بېگ اوږدې خبرې وکړې، ټولې خبرې يې د ميرويس خان له ستاينې او صفوي حکومت ته د هغه د وفاداري په اړه وې... . ځان او دربار يې ملامت کړ، ويې ويل چې په زندان کې يې د هوتکو د مشر پوښتنه نه ده کړې... .

ميرويس خان غلی و، ده کومه بېره نه درلوده، پوهېده چې دېوان بېگ به اخبر اصلي خبرې ته راشي... . انتظار يې لنډ شو، دېوان بېگ د خپل وراره ورکېدل ياد کړل... . ميرويس خان ته يې يو ځل بيا د اتلسو گرجي عسکرو د راخوشي کېدو خبره وکړه، ويې ويل چې تاسو په بلوڅو کې ډېر شناخت لری... .

ميرويس خان د دېوان بېگ د وراره پيدا کول اسانه کار وگانه، ويې ويل چې د بلوڅو له ډېرو خانانو سره شناخت لري... . دی به تر خپله وسه د دېوان بېگ د وراره درک مالوم کړي. خو دېوان بېگ ته يې دا هم وويل چې په دې کار کې د بالاحصار د مشر مرستي ته ضرورت لري... .

د دېوان بېگ وړې سترگې وځلېدې... . ميرويس خان ته يې وويل چې ده ته به هر راز سهولتونه برابر کړي، دېوان بېگ په خوشالي له کوتي ووت.

سهار د بالاحصار مشر له يوه بل کس سره راغی، ويې ويل چې دا کس به د ميرويس خان هر امر ته تيار وي.

ميرويس خان د خپل وورو ملگري بلوڅ راوغوښت، هغه ته يې وويل چې څو نور بلوڅ پيدا کړي او ده ته دې په دوو، دريو ورځو کې يواځې يو ځل د نمايش له پاره راځي.

دېوان بېگ هم غلی نه و ناست، ده به هره ورځ زندان ته نفر رالېږه او له ميرويس خان څخه به يې د نويو خبرو پوښتنه کوله، خو ميرويس خان به ورته ويل چې دی هره اوونۍ ځينې بلوڅ زندان ته راغواړي، په کندهار او شاوخوا سيمو کې يې هم قومي مشرانو ته خبر ورکړی چې د ورک شوي کاروان درک ولگوي.

يو سهار يې دېوان بېگ ته احوال ور کړ چې د وراره درک يې موندلی دی، د ده وراره او ورسره ملگري روغ جوړ دي.

غرمې ته دېوان بېگ راغی، ميرويس خان يې په غېږ کې ونيو، ويې ويل چې د وراره ځای او ادرس ورکړي، خو ميرويس خان ور ياده کړه چې دا کار ماته پرېږده، ځکه په هغه سيمه حمله يې وراره او د هغه ملگرو ته خطر پېښوي...

وخت ووت، په ټول ښار او دربار کې همدا يوه خبره راگرځېده چې ميرويس خان د دېوان بېگ د وراره د ورکېدو ځای پيدا کړی دی.

يوه ورځ ميرويس خان خپل بلوڅ ملگري راوغوښت، ورته ويې ويل چې يحيی خان ته حال و رولېږه چې اوس نو د دېوان بېگ د وراره او د هغه د ملگرو د راوستلو وخت دی.

* * *

میرویس خان او د هغه ورور یحیی خان یوه بسکلی هسک سالون ته ور ننوتل. د اوږده مېز دواړو غاړو ته ناست کسان ولاړ شول، چکچکي یې کړې... دېوان بېگ مخې ته ورغی، میرویس خان ته یې کلکه غېږ ورکړه... تر لاس یې ونيو، تر څنگ یې کېناوه.

میرویس خان ناستو کسانو ته وکتل، ټولو نوي قيمتي جامي اغوستي وي، له رنگ او بڼي اسر اتمند
بڼکارېدل...

دېوان بېگ ودرېد، غاړه یې صافه کړه! ویې ویل:

__بناغلو! دا مېلمستيا مي د هغه چا په افتخار جوړه کړې چې زه یې صفوي حکومت ته تر ټولو صادق
انسان گڼم! دا کس قومي مشر میرویس خان دی چې زما ورک وراره او د هغه پنځه ویشتم ملگري یې
پیدا کړل...

چکچکي شوي.

میرویس خان د منني په بڼه سر وخوځاوه.

دېوان بېگ وویل:

... ٽول ڪاروان اصفهان ته روغ جوڙ راورسپڊ، ان د ڪاروان يو وڀنٽه هم نه دي ڪم شوي... ٽول
تجارتِي مالونه سلامت دي...

دڀوان بڀگ اوردي خبري وڪري، د اتلسو گرجي عسڪرو پخواني ڪيسه يي بيا تازه ڪره چي د ميرويس
خان په مٽ راخوشي شوي ول... ٽولي خبري يي د ميرويس خان د صداقت او وفاداري په اڙه وي... په
پاي ڪي يي د ميرويس خان له ورور يحيي خان څخه هم مننه وڪره چي د ده د وراره په راخلاصولو ڪي
يي زيار وايست...

د دڀوان بڀگ له خبرو وروسته يو بل تن چي مخ يي تر سترگو په وڀنٽو ڪي پٽ و، ودرېد. دڀوان بڀگ د
ميرويس خان غور ته خپله خوله ور نږدي ڪره، ورور يي ويل:

_ دا د خزانې وزير دي!

د خزانې وزير لنڊي خبري وڪري، ويي ويل چي ميرويس خان په خپل ولس ڪي دروند نوم لري، خلڪ
يي ناز وري، يو وخت يي په ڪلات ڪي څو ياغي ڪلي مجبوره ڪرل چي صفوي حڪومت ته ماليه ورڪري
...

د خزانې د وزير له خبرو وروسته يو بل تن چي پر پزه يي د ڪالداني نڀنه وه ودرېد، ويي ويل چي پاچا
ته بايد د ميرويس خان شفاعت وڪرو چي په بالاحصار ڪي يي له نظر بندي راوباسي...

دٻوان بٻگ يي په خبرو ڪي ور ولوڀڊ، ويي ويل چي په دي اڙه به وروسته وگرڀڙي. ميرويس خان په تيٽ غڙ له دٻوان بٻگ څخه د دي سڙي نوم وپوښت، خو دٻوان بٻگ په خندا خبره واروله او له خپل وراره څخه يي وغوښتل چي د ڪاروان د ورڪډو كيسه ووايي.

په بر سر ڪي يو ډنگر ځوان ودرڀډ، ويي ويل چي له لسو ورځو مزل وروسته يوه غره ته ورسڀډو، په تنگه دره ڪي روان و چي له لويو ډبرو مول وهلي توپڪوال را ووتل... مور يي يوي زڙي ڪلا ته بوتلو، په يوه سمڅه ڪي يي واچولو او لاسونه يي را وتړل، تياره وه، د لاس گوتي سمې نه مالومڀډي، يواځي د ډوډي په وخت ڪي به يي لاسونه را خلاص ڪړل...۰۰۰

ځوان اورډي خبري وڪړي، له لوري او تندي وگرڀډ، سختي يي يادي ڪري... ويي ويل چي يو وخت مو د توپڪو ډڙي او ناري واورڀډي... چيغي شوي، آسونه وشنڀډل، د سمڅي دروازي اور واخيست...۰۰۰

ځوان غلي شو، يحيي خان ته يي وکتل، ويي ويل:

_دي ځوان له بنده راخوشي ڪرو.

د دٻوان بٻگ په سترگو ڪي اوبنڪي وگرڀډي، ولاڙ شو، لومړي يي خپل وراره او بيا يي يحيي خان په غڙ ڪي ونيول...۰۰۰

ببرته خپل ځاي ته راغي، ويي ويل:

_دا ټول د ميرويس خان له برکته، ده خپل ورور ته احوال ور لېرلی و چې د بلوڅو له خانانو سره وويني او هغوی دې ته مجبور کړي چې زما د وراره د راخلاصولو ځای پيدا کړي. وروسته د ميرويس خان ورور د بلوڅو د خانانو په مرسته پر زړه کلا پر غل ور وور او غله وټېټېدل...

دېوان بېگ غلی شو، جام يې پر سر وړاوه، ويې ويل:

_غلو دومره وخت نه و موندلی چې د کاروان آسونه، اوبنان، کچرې او تجارتي اجناس له کلا وباسي، هر څه په خپل حال وو...

دېوان بېگ وټوخل، شېبه وروسته يې په لور غږ وويل:

_هلئ نو، رايي چې زما د وراره د خلاصېدو د خوشالي په مېلمستيا کې گډون وکړو!

ټول د څنگ لويې کوټې ته ورغلل، پر مېز مختلف خواړه پراته ول... ميرويس خان د دېوان بېگ څخه ليري کېناست، ده له دوو، دريو نورو کسانو سره سياسي بحث را واخيست، د صفوي پاچا شاه حسين صفتونه يې وکړل، خو له مغولو او تزاري روسيې يې ښه خوله ونه وهله...

له ډوډۍ وروسته انگر ته ووتل، په شنه چمن کې د مرمرو له تيرو کوچيني حوض جوړ و، په حوض کې رنگه ماهيان گرځېدل... ميرويس خان د چاپو پيالو وراخيسته، څو کسان ترې راوگرځېدل، ميرويس خان خبرې کولې... نورو سرونه ورته خوځول...

ميرويس خان دوه- دري ڇله دٻوان بٻگ ته وڪتل... د شرابو جام يي په لاس ڪي و، ده ته يي وچي سترگي نيولي وي... ٽنڊه يي تروه بنڪار ٻده.

ماخستن پر دوو آسونو پوري ٽرلي بگي راغله، ميرويس خان او د هغه ورور يحيي خان يي بالاحصار ته يورول.

ميرويس خان دريڇي ته ودرٻد، لا هم په ځينو ڪورونو ڪي رٿا بنڪار ٻده.

ورور يي په خندا وويل:

_ څنگه لالا! ستا نخشه خومي سمه عملي ڪره!

ميرويس خان ورغي، پر ڪٽ ڪٻناست، سترگي يي ڇلڊلي... موسڪ شو، د خپل ورور پر اوڙه يي لاس ڪٻنود، وي وييل:

_ ما دري ڪارونه در سپارلي وو، اصفهان ته د اصيل باز رالپرل او د دٻوان بٻگ د وراره نيول او خوشي ڪٻدل پوره شول، خو دربٻم يي لا پاتي دي! لوي مفتي ته دي ڇه راوري دي؟! پيسي او قيمتي سوغاتونه دي څنگه ڪرل؟

ورور يي په بٻره وويل:

_ لوی مفتي ته می پخوانی تسبیح پیدا کری، دہری قیمتی دی، ہرہ دانہ یی لہ اصیلی فبروزی جورہ دہ،
تسبیح او نور قیمتی سوغاتونہ لہ بلوڅ ملگری اخیستی شی!

میرویس خان د خپل ورور اورہ ٽینگہ کرہ!

یحیی خان وویل:

_ باز می په اسانی وموند، بس، ترکمنو ته می یو څوک پسی ولپرل، خو د دہوان بیگ د ورارہ نیولو
سنری کریم.

غلی شو، ویی ویل:

_ لہ محمد خان بلوڅ نہ می مرستہ وغوبنتہ، هغه څلوبنت سپارہ برابر کرل، ستا د راکرو مالوماتو لہ
مخی مو اتہ ورځی په هغه غره کی تیری کری چی د دہوان بیگ د ورارہ کاروان پرې راتہ. یو سہار د
اوبنانو زنگولی وشرنگیدی، سرونہ مو پورته کرل، کاروان په تنگہ درہ کی روان و.

محمد خان ته می ویلی و چی ټول ژوندي غوارم، ملگرو هوایی ټری وکری، تعداد یی ټپر و، کاروان
ووہرېد، لاسونہ یی پورته کرل.

دوی مو یوی زری کلا ته بوتلل او ستا لہ ہدایت سرہ سم مو په گپہ مارہ ساتل...

ميرويس خان وويل:

_د کندهار وضع څنگه وه؟

يحيى خان سور اسويلى وايست:

_د گرگين ظلمونه له حده واوښتل، مياشت مخکې د گرگين يوه عسکر کومې بنځې ته لاس ور اچولى و،
کليوالو وواژه، گرگين سلامت کلى تر تبغ تېر کړ. ...

ميرويس خان وويل:

_وسلې مو څنگه کړې؟

_تر اوسه مو ايله يونيم زر ټوپکې پيدا کړې دي، د جنگي کلا د ډپيو واک له گرگين سره دى، يو ټوپک
هم نه شي ترې را ايستى، خو له مغولو او تزارې روسيې څخه په ډېره سخته خال خال وسلې راوړو. ...

غلى شو، ويې ويل:

_لالا! نور نو د گرگين ظلم له حده تېر شو، دوه نيم، درې زره ځوانان دې ته تيار دي چې پر جنگي
کلا حمله وکړي.

میرویس خان وویل:

بېره مه کوی! تر اوسه لا وخت شته!

* * *

میاشت ووته، یو حل اعتماد الدوله بالاحصار ته ورغی، له میرویس خان سره یې ولیدل، خو ټولې خبرې یې د بنکار په اړه وې، د میرویس خان له خوا د ورکړل شوي باز په صفت نه مړېده. ...

دېوان بېگ هم میرویس خان ته دوه ځله خوندور خواړه ور لېږل. ده له میرویس خان څخه بڅېنه غوښتې وه چې د ډېرو مصروفیتونو له لاسه یې لیدو ته نه شي ورتلای.

میرویس خان لوی مفتي ته قیمتې تسبیح هم ور لېږلې وې، خو د هغه درک نه و.

میرویس خان له خپل بلوڅ ملګري څخه وغوښتل چې اعتماد الدوله، دېوان بېگ، لوی مفتي او ځینو نورو درباریانو ته وربښمینی چینی، هندوستانی قیمتې ټوټې او نورې ګران بیه ډالۍ ور ولېږي.

وخت ووت، هوا سره شوه، له لومړۍ واورې سره یې کوتي ته بخاری راوړه. ...

میرویس خان به ډېر وخت کړکی ته ولاړ و، د کورونو له دودګشو څخه به تور لوګي پورته کېدل... شاوخوا غرونه تک سپین ول.

يو سهار حسن قلبي ورته وويل چي په دې ورځو کي د سپهسالار په کور کي لويه جلسه جوړېږي او د دربار ټول مقامات د صفوي حکومت د حدودو په ستونزو خبرې کوي.

ميرويس خان ته دا جلسه مهمه ښکاره شوه، دېوان بېگ ته يې احوال ور لېږه چي دې هم دې جلسې ته ور وېولي، خو د دېوان بېگ ځواب منفي و، ويل يې چي په دې جلسه کي د ميرويس خان گډون بې گټي دى.

ميرويس خان اعتماد الدوله ته ليک ولېږه، ويې ليکل چي د کندهار او شاوخوا سيمو ستونزې تر نورو ښي را مالومي دي، د مشورې له پاره به تر ما بل ور څوک پيدا نه کړي.

يوه ورځ يوه گاډۍ راغله او ميرويس خان يې د سپهسالار کورته بوت.

کور ښکلی و، د مرمرو ستنې يې درلودې، له دېوالونو يې سلامت گچيني هوسۍ راوتلې وې.

ميرويس خان دوهم منزل ته وخوت، لويه کوټه له درباريانو ډکه وه. ميرويس خان ټولو ته لاس ورکړ او د اعتماد الدوله تر څنگ کېناست. د ناستو کسانو څېرې يې تر سترگو تېرې کړې، نوې وې، يواځې درې- څلور کسان يې د دېوان بېگ په مېلمستيا کي ليدلي وو.

اعتماد الدوله ودرېد، مېرپس خان يې ناستو کسانو ته معرفي کړ. وروسته يې د راغلو کسانو نومونه واخيستل... ميرويس خان پوه شو چي ناست کسان د صفوي حکومت مهمې ستنې دي.

له معرفي وروسته سپهسالار ودرېد، ټولو ته يې ښه راغلاست ووايه، ويې ويل چې ميرويس خان يې تر دې دمه نه و ليدلی، خو صفوي حکومت ته يې د هغه د لويو خدمتونو په اړه ډېر څه اورېدلي و.

دروازه خلاصه شوه، دېوان بېگ د ناوخته راتگ له سببه بخښنه وغوښته، کښاست، خو کله چې يې په ميرويس خان سترگي ولگېدې، تنده يې تروه شوه.

د غونډې په پيل کې سپهسالار اوږدې خبرې وکړې، د صفوي حکومت د حدودو ځيني برخې يې يادې کړې، ويې ويل چې خلک ياغي شوي دي... خو کله چې يې د ايران په شمال کې د لږگي سنيانو ياغيټوب ياد کړ، وزير اعظم فتح علي خان داغستاني يې په خبرو کې ور ولوېد او په غوسه يې وويل چې خبره دومره مه لويوه! هېڅ هم نشته، يواځې څو کسانو د ماليې له ورکړې انکار کړی او دا دومره لويه خبره نه ده چې د لږگيانو په ټول قوم پسې د ياغيټوب ټکي وټري.

خو سپهسالار په خبرو کې ور ولوېد، په غوسه يې وويل چې صفوي حکومت ته يواځې سنيان ستونزې جوړوي، ويې ويل چې په بم او کرمان کې هم بلوڅو بغاوت کړی.

د سپهسالار دې خبرې يوه بل له رنگه تور سړي ته خوند ور نه کړ، پاڅېد، ويې ويل چې دا خبرې په مذهب پورې مه تړئ، په مرکزي ايران کې هم پاڅونونه شوي دي، خو اوسېدونکي يې شيعيه دي... يو بل سړی ودرېد، په غوسه يې وويل چې شيعيه به ولي د خپل شيعيه حکومت پر ضد قيام کوي... ټول فساد په سنيانو کې دی...

په ڪوٽه ڪي شور مائشور شو، ٽولو سنيانو ته د ملامتي گوته نيوله، يواڻي وزير اعظم فتح علي خان داغستاني او له رنگه تور سري د سنيانو ملاٽر ڪاوه. ميرويس خان وپوهيد چي په دي شلو- پنڻه وپشتو ڪسانو ڪي يواڻي همدا دوه ڪسه سنيان دي.

وروسته خبره لا پسي جنجالي شوه، پر يو بل يي تورو نه ولگول... هر يوه بل ملامتاه چي صفوي حڪومت ته صادق نه دي... خبره تر دي هم ور واوبنته، غلاوي يادي شوي... د ماليي د پٽيدو او د ڪاروانونو د وهلو خبري مينخته راغلي...

جلسه بي نظمه شوه، د خبرو وار نه ڪپده...

ميرويس خان غلي و، دي وپوهيد چي د صفوي حڪومت په د ننه ڪي څومره ژور اختلافات موجود دي.

سپهسالار څو ځله د نظم د راوستلو ڪوشش وڪړ، خو بريالي نه شو...

وزير اعظم خپله چپنه ورتوله ڪړه، ودرېد.

د سپهسالار رنگ ژپړ شو، له وزير اعظمه يي په ډېر احترام وغوښتل چي جلسه پرې نه بردي، خو د وزير اعظم خبره يوه وه، ويل يي چي په دي غونډه ڪي ده او د ده قوم ته سپکاوي شوي...

سپهسالار ٽينگار وڪړ، وزير اعظم ڪېناست.

ميرويس خان پوهېده چې په صفوي حکومت کې تر شاه حسين وروسته وزير اعظم دوهم لوی قدرت دی.

اعتماد الدوله په لور غږ وويل:

_ هېله كوم! غلي شئ! مور يو بل پېژنو، تل مو همدا حال وي، خو ميرويس خان لومړی ځل زموږ جلسې ته راغلی، دی به څه وايي...

ټول غلي شول.

وزير اعظم وويل:

_ ميرويس خان د سنيانو له سيمې راغلی دی، په حقايقو پوهېږي، دی به د خپلو خلکو كيسه راته وکړي!

ميرويس خان ودرېد، دی پوهېده چې د خپلو نخشو د عملي کولو له پاره يې دربار ته نږدې والی څومره ضرور دی. دا هم ورته مالومه وه چې تر دې ځايه په سخته راغلی دی او وره غلطي به يې ټوله خواري ور ډوبه کړي. ځکه يې د درباريانو د را جلبولو له پاره له هونښياری کار واخيست. صفوي حکومت يې خپل وگانه، د هند مغولي حکومت، تزاري روسيه او عثماني امپراطوري يې يا د کرل، ويې ويل چې دا ټول تر ايران راتاو دي او د صفوي حکومت د ځينو سيمو د نيولو نخشي کاري... نو د قوم او مذهب خبرې مو کمزوری کوي او بڼه دا ده چې د يوې سيمې او يوه قوم پر ځای عمومي فکر وشي...

وروسته يې د گرگين خبرې راواخيستي، ميرويس خان پوهېده چې گرگين په دربار کې د گرجي دېوان بېگ غوندې دېر پلويان لري، خو دا هم ور مالومه وه چې د ځينو کسانو نه خوښېږي. فکر يې وکړ چې له دېرو درباريانو سره يې لا شناخت کمزوری دی او که په پيل کې د گرگين له ظلمونو پرده پورته کړي، په خپل راتلونکي پلان کې به بريالی نه شي، ځکه په احتياط غږېده، اول يې د گرگين صفت وکړ ويې ويل چې په کارونو کې قاطع انسان دی... ښه مديريت لري او په خبره پوهېږي... وروسته يې خبرې بلې خواته يووړې، په گرگين ونه لگېد، خو د هغه له کلانتر (ښاروال) او ځينو نورو قوماندانانو يې ښه خوله ونه وهله، ويې ويل چې د ځايي اوسېدونکو دود او کلتور نه دی ور معلوم، په ژبه نه ورسره پوهېږي، د خلکو مذهب او ناموس ته په سپکه گوري... همدا علت دی چې ځيني سيمي ياغي شوي او د ماليې له ورکړې يې انکار وکړ...

ميرويس خان روانه او فصيح ژبه درلوده، د ده د خبرو پر وخت ټول کسان غلي ول...

کله چې کېناست، تالار چکچکو ونيو.

ميرويس خان وپوهېد چې خبرې يې پر ځای وي، که يې له يوې خوا گرگين ستايلی و، خو له بل لوري يې په دېر ماهرانه ډول د هغه غندنه کړې وه... د ناستو کسانو ټنډې هوارې ښکارېدلې... يوه خوا هم خپه نه وه.

وروسته د هغو سيمو په اړه خبرې وشوې چې د ماليې له ورکړې يې انکار کړی وو، جلسه بېرته گډوډه شوه، يوه له رنگه سره سړي د خزانې وزير ته وويل چې د زوی په واده کې دي لسو زرو کسانو ته ډوډی ورکړه! زوم ته دې قيمتي کور واخيست... لور دې په زرو کې پټه کړه! دا پيسې له کومه شوي؟!!

د ماليي د وزير تور مخ له غوسې شين شو، مقابل لوري ته يې سپکې خبرې وکړې، عياش يې وگانه، ويې ويل چې په يوه مياشت کې يې لس باکري مينځي واخيستي....

دواړه ودرېدل، خو نورو سره بېل کړل.

خو د جلسې پای بڼه و، د ټولو گټه يوه وه، په دې اړه وغرېدل چې له پاچا سره بايد د دوی د حقوقو د ډېرېدو په باره کې خبرې وشي...۰۰۰

له رسمي غونډې وروسته ډوډۍ تياره شوه. ميرويس خان خان وزير اعظم ته ور نږدې کړ، له خبرو يې پوهېد چې له دېوان بېگ او نورو گرجي افسرانو کرکه لري.

د چايو پر وخت له اعتماد الدوله سره وغرېد، ميرويس خان ته معلومه شوه چې دی له وزير اعظم او سپهسالار سره ډېر جوړ دی، خو له دېوان بېگ څخه يې بڼه خوله نه وهله...۰۰۰

ميرويس خان پوهېده چې دېوان بېگ هم په دربار کې لوی قدرت لري...ميرويس خان ته په دربار کې د دوو متضادو ډلو موجوديت مهم و، په اسانۍ مخکې پکې تلای شوای.

ده له اعتماد الدوله څخه وغوښتل چې له پاچا سره د ليدو زمينه ورته برابره کړي.

اومه برخه

* * *

وخت ووت، ميرويس خان د ڊپرو ڪسانو زرونه خپل ڪري ول، ڇيني درباريان به زندان ته ورتل او له
ميرويس خان سره به بي مشوري ڪولي... يو ڄل اعتماد الدوله ورغي، ويي ويل چي له پاچا سره بي د
ميرويس خان د ليدني زمينه چمتو ڪري وه، خو دپوان بپگ دا ملاقات د پاچا د وخت ضايع ڪول وگنل
...

اعتماد الدوله وويل چي دپوان بپگ ته د گرگين يو ليک را رسپڊلي دي، ليکلي بي دي چي ميرويس خان
هونبيار سري دي، مخه بي ونيسه، له پاچا سره به بي ليدنه زما په گته نه وي.

د ڙمي په وروسيٽو ڪي يوه بله جلسه جوړېده، ميرويس خان ته دا جلسه ڊېره مهمه وه، د صفوي
حکومت ٽول مهم ڪسان ورته راتل، پاچا ته بي بايد د خپلو تر ڪنٽرول لاندي سيمو په اړه معلومات
ورکري واي.

ميرويس خان اعتماد الدوله ته ليک وليږه، په خواب ڪي بي ورته ليکلي و چي دي به تر خپله وسه هڅه
وکري چي ميرويس خان دي جلسي ته ور وبلل شي.

خو يوه اووني وروسته بي بڅننه تري و غوښته، ليکلي بي و چي دپوان بپگ ستونزي ورته جوړوي،
هغه نه غواړي چي ميرويس خان په دي جلسه ڪي گڏون وکري، دا بي هم ليکلي و چي دپوان بپگ له
هغه چا سره جوړ دي چي د دي غونڊي د نظم او جوړېدو مسوليت لري.

ميرويس خان سپهسالار او وزير اعظم ته ليکونه ور وليږل، خو درک بي مالوم نه شو.

يو سهار حسن قلبي د غونڊي د قيقه ورځ ورته وويله. غونډه د نورو په ورځ جوړېده.

میرویس خان کرکی ته ودرېد، په ځینو کورونو کې د بادامو د ونو سپین گلان بنسکارېدل.

دی مایوسه و، ډېر فکر یې وکړ، خو چاره یې نه لیده، نوي کال ته یواځې درې ورځې پاتې وې.

* * *

درب شو، غولۍ ولرېدې، میرویس خان په بېرته کېناست، سترګې یې وموښلې، د بالاحصار خواته پرې شوي درېڅي ته ودرېد، تیاره وه.

له دوهم درب سره د بالاحصار د دېوال پر سر سره لمبه راوگرځېده، څو نور توپونه هم تش شول. . . .

میرویس خان بېرته پر کټ پرېوت، سترګې یې پټې کړې، دی په دې نیمه شپه کې د توپونو د ویشتلو په راز پوهېده، حسن قلې د صفوي حکومت له مراسمو خبر کړی و. نوی کال د توپونو په دربا پیلېده.

میرویس خان خواشینی و، ده په یوه مهمه جلسه کې گډون نه شوای کولای.

تر سپېده چاوده یې سترګې پټې نه شوې. لمونځ یې وکړ، له چایو وروسته یې تودې اوبه راوغوښتې، ولمبېد، جامې یې بدلې کړې، اوږد وغځېد.

غرمه يې ډوډۍ ورته راوړه، يوه گوله يې هم تر ستوني نه تېرېده...

ماسپينين دروازه خلاصه شوه، په بېره کېناست، سترگې يې وځلېدې... وزير اعظم جلسې ته ور غوښتې و.

د شاهي ماني عمومي دروازه د گارد دوو عسکرو پرانيسته. پراخ شين ځای و، د سرک دواړو غاړو ته د ناجو ونې ولاړې وې، په چمن کې هوسۍ گرځېدې... ور هاخوا د يوه طاوس بېره رنگه لکۍ لمر ځلوله...

ميرويس خان د ماني تر مخ له بگۍ کېننه شو، د دروازي دواړو غاړو ته د دوو زمريانو ډبريني مجسمې جوړې وې، د زمريانو له خولو رڼې اوبه بهېدلې...

ميرويس خان ماني ته ور ننوت، اوږد دهليز پر سرو غاليو فرش و، په دېوالونو کې يې ښکلې منظرې رسم شوي وې...

يوه گارد دروازه ورته خلاصه کړه، په هسک او لوی سالون کې گڼ کسان ولاړ ول. وزير اعظم، د خزاني وزير، سپهسالار، اعتماد الدوله او څو نور کسان مخې ته ورغلل، سترې مشې يې توده وه، ميرويس خان د نوي کال مبارکي ورته وويله.

سترگې يې پر دېوان بېگ او گرگين ولگېدې، مخکې ورغی، لاس يې ورکړ، خو د دېوان بېگ او گرگين گوتې مړې وې.

میرویس خان شاوخوا وکتل، د سالون په بر سر کې لوړه اېښودل شوې طلايي رنگه څوکی تشه وه.

خدمتگاران راغلل، چای او مختلفې وچې مېوې يې راوړې.

وړه دروازه خلاصه شوه، یو تک تور سړی راغی، په لوړ غږ يې وویل:

— اعلیحضرت تشریف راوړي!

تول غلي شول.

لومړی د گارد دوه عسکر راغلل او د طلايي رنگه څوکی شاته ودرېدل.

شاه حسین په ونه لوړ سړی و، صاف سپین مخ يې درلود، پر سر يې طلايي تاج ایښی و.

شاه حسین پر طلايي رنگه څوکی کېناست، په سالون کې ټولو ولاړو کسانو تعظیم وکړ.

په پیل کې د ښار لوی مفتي غاړه صافه کړه، پاچا ته يې د نوي کال مبارکي وویلې او له خدایه يې ورته
اوږد عمر او خوشاله ژوند وغوښت.

وروسته وزير اعظم د خبرو اجازه واخيسته، بخښنه يې وغوښته چې پاچا ته په دې نوي کال کې ښه خبرونه نه لري. ده د صفوي حکومت ځينې ياغي سيمې يادې کړې او ويې ويل چې خلکو پاڅون کړی ...

بيا د خزاني وزير خبرې وکړې، له واليانو يې نهيلې وښوده، ويې ويل چې د پخوا په څېر پوره ماليه نه رالېږي، د مرکزي حکومت د خزاني خونده نشته. ...

وروسته ځينو واليانو خبرې وکړې، د دوی په خبرو کې هم نا اميدې ډېره وه. ځينې سيمې يې له لاسه وتلې گڼلې. ... خو په ټولو واليانو کې يواځې گرگين ډاډه وغرېد. ... د ځان ستاينه يې وکړه، ويې ويل چې ماليه پر وخت راتولېږي، هېڅ ستونزه نشته ... او د ده تر حاکميت لاندې سيمې خوندي دي. ...

د خزاني وزير يې په خبرو کې ور ولوېد او ويې ويل چې تېر کال د گرگين خان لخوا حکومتي خزاني ته سل زره تومنه هم نه دي راغلي. ...

د گرگين رنگ سور شو او د خزاني وزير يې په دروغو متهم کړ.

په دربار کې گنگوسي شوي... ډېرو کسانو د خزاني د وزير طرفداري کوله، خو دېوان بېگ او ځينې نور د گرگين پلويان ول. ...

شاه حسين غلی ناست و، سترگي يې له خوبه ډکې ښکارېدې، کله کله به يې اوږد ارړمی وايست.

وزير اعظم ٽول ڪسان ارامي ته را وبلل، وروسته يي د ميرويس خان نوم واخيست، ويي ويل چي دي د منطقي سري دي، په واقعي پوهيڙي.

د دپوان بېگ او گرگين رنگونه سره شول.

شاه حسين وويل:

_ميرويس خان چيرته دي؟

ميرويس خان مخڪي ورغي، تعظيم يي وڪر.

شاه حسين د هغه د تپرو ڪارونو او صفوي حڪومت ته د صداقت ستاينه وڪره، ويي ويل چي اعتماد الدوله په هر څه خبر ڪري دي... وروسته يي له ميرويس خان څخه د هغه د صحت پوښتنه وڪره، دا يي هم وويل چي دوي مياشتي مخڪي يي د دربار طبيب د علاج له پاره ور لپرلي و... .

دپوان بېگ تعظيم وڪر، پا چا ته يي وويل چي ميرويس خان اوس بنه دي.

خو ميرويس خان حيران و، دي نه و ناروغه شوي. دا يي هم نه په زړه ڪپدل چي ده ته دي كوم طبيب ورغلي وي.

ميرويس خان له شاه حسين څخه مننه وڪره چي د ده په فكر ڪي دي.

شاه حسين دا هم وويل چي يو ځل يي ميرويس خان ليدو ته ور و غوښت، خو دېوان بېگ ورته وويل چي ناروغه دی.

وزير اعظم او سپهسالار ته د دېوان بېگ د ټکولو له پاره ښه موقع په لاس ورغلي وه. دوی دې خبرې ته پکی وواهه، حیراني يې وښوده، ويي ويل چي ميرويس خان نه دی ناروغه شوی. ...

پاچا دېوان بېگ ته په غوسه شو، د دېوان بېگ سر وڅرېد.

وزير اعظم له ميرويس خانه د خبرو غوښتنه وکړه. ميرويس خان د دې ورځي انتظار ايست، لومړی د کندهار او شاوخوا سيمو په عمومي وضعيت وڅرېد، د خپلو خلکو دودونه او رواجونه يې بيان کړل... بيا يې د گرگين د عسکرو ظلمونه او د خلکو ناموس ته په سپکه کتل ياد کړل، وروسته يې د ځينو قبيلو د پاڅونونو د علتونو په اړه خبرې وکړې... .

ميرويس خان په خبرو کې وړې وه، خبرې يې هم هوايي نه کولې، دی د اسنادو له مخې غرېده، د هرې پېښې د قيق تاريخ يې بيانوله... د هغه قومي مشر نوم به يې اخيست چي له محلي حکومت سره يې ستونزه درلوده. د پاڅون ځای، قبيله او علت ټول ور مالوم وو... پاچا او ټول درباريان غلي ول.

ميرويس خان د گرگين د عسکرو او قوماندانو د ظلمونو په اړه اوږدې خبرې وکړې... وروسته يې گرگين را واخيست، ويي ويل چي مديريت يې کمزوری دی... ده د هر عسکر ظلم او ناروا ده ته راجع کېږي... په کندهار کې له صفوي حکومته دا ډول کمزوري نمايندگي به د لویو پاڅونونو سبب شي

....

گرگين ته غوسه ورغله، ميرويس خان يې د حکومت پر ضد په بغاوت تورن کړ، خو اعتمادالدوله، وزير اعظم، سپهسالار... دا خبرې يې بنياده وگنلې، د ميرويس خان تېرې کارنامې يې له سره تازه کړې او ويې ويل چې گرگين عقدي اخيستی، د ميرويس خان پوهه او په خپلو خلکو کې د هغه درناوی او محبوبيت يې نه ورباندې لورېږي... .

د ميرويس خان له خبرو وروسته ځيني نور کسان هم وغړېدل... خو د ناستې تر پايه يواځې ستونزې يادې شوي... يوه هم د حل خبره ونه کړه.

وروستې خبرې شاه حسين وکړې.

ميرويس خان ته د پاچا خبرې حيرانونکې وې، شاه حسين د فال او پېشگويي په اړه وغړېد، ويې ويل چې ځينو فال ليدونکو، ستورو پېژندونکو، د خوب تعبيروونکو او ملايانو بڼه زېري ور کړي دي... نو کال به د صفوي حکومت د غښتلتيا او د د بښمنانو د ماتې کال وي... دا يې هم وويل چې لوی مفتي له کربلا راوړې خاوره دم کړې ده، که دا خاوره د جگړې پر وخت پر خپلو عسکرو وشيندې، د بښمن مو نه شي ليدلای، زړور پرې ورځی... .

مېلمستيا په بله کوټه کې نيول شوې وه. ميرويس خان له وزير اعظم سره کېناست، خو شاه حسين خپل مېز ته ور وغوښت.

د گرگين او دېوان بېگ سترگې رډې راختلې وې... خو ميرويس خان د خبرو موقع ونه مونده. شاه حسين له لوی مفتي سره غړېده. پر فال او خوب يې ډېر باور درلود، ځيني ستورې يې په بخت نيولي وو او د لوی مفتي پېشگويي مهمه ورته ښکارېدلې... .

* * *

يوه اوونى وروسته د شاه حسين خاص نماينده بالاحصار ته ورغى او ميرويس خان يې نوي ځاى ته بوت.

ميرويس خان د پاچا مانى ته نږدې په يوه کوچيني بڼكلي کور کې واړول. نه گارد و او نه هم کوم پيره دار. بس! يو آسپز او يو خدمتگار يې درلود.

ميرويس خان څو کتابونه راوغوښتل، حويلى شنه وه، ده به ډېر وخت د پسرلي پاسته لمر ته مطالعه کوله. ...

يوه ورځ پاچا ور وغوښت، خو دا ځل د گارد د يوه عسکر لخوا يوه بل واړه سالون ته رهنمايي شوه.

په سالون کې د تبلي او باجي غږ راگرځېده... څو بڼكلي نجوني نڅېدلې. ...

ميرويس خان د پاچا په غوښتنه د هغه تر څنگ کېناست. پاچا اشاره وکړه، ساز ودرېد، نجوني ووتې.

يوه خدمتگار د شرابو جام ورته ونيو، خو ميرويس خان چاى وغوښت.

پاچا نشه و. ځينو درباريانو ته يې کنځلي کولې... ويل يې چې د غم خبرې ولې تر ما رارسوي... واک مې ورکړى، په خپله دې حل کړي. ...

ميرويس خان ته دا خبرې نوي نه وې. دی پوهېده چې شاه حسين راحت طلبه او عياش انسان دی، ټول وخت په حرمسرای کې له خپلو سلگونو بنځو او مينځو سره تېروي، تل نشه وي... خپل کارونه يې نورو ته ور سپارلي او خپله د هېواد له امورو سره چندان علاقه نه لري... .

پاچا بې واره غرېده... له خپلو ډېرو درباريانو، واليانو او مهمو قوماندانانو يې شکايت درلود... خو د گرگين نوم يې وانه خيست.

چای راغی، ميرويس خان له لنډې شيبې څخه استفاده وکړه. ده نېغ په نېغه د گرگين ظلمونه نه شواي يادولای. وار له واره يې د هندوستان د فال ليدونکو او جادوگرانو کيسې راواخيستي... د فال نيولو ځيني مهم کتابونه يې ياد کړل، وېي ويل چې له دې کتابونو څخه هر څوک استفاده کولای شي... .

ميرويس خان د فال، تاويز او جادو په اړه خپلې خبرې وغځولې... دی د پاچا له سترگو او وازې خولې وپوهېد چې شاه حسين ته د هندوستان د جادوگرانو دا حيرانونکې کيسې نوي دي او خوند ترې اخلي... .

په پای کې يې وخنډل، وېي ويل چې گرگين هم يوه داسې جادو ته ضرورت لري چې زړه يې نری کړي او له ظلمه لاس واخلي... وروسته يې د گرگين ظلمونه ياد کړل... وېي ويل چې د گرگين دا نارواوې به صفوي حکومت کمزوری کړي... .

خو د شاه حسين تندې تريو شو، خبرې يې بېرته فال او جادو ته ور واړولې او له ميرويس خان نه يې د هندوستان د جادوگرانو د کيسو دوام وغوښت.

ميرويس خان ته د وزير اعظم خبره ور په زړه شوه. ده ته يې ويلې و چې گرگين غبښتلی او عصبي سړی دی، ان شاه حسين هم ترې وپېرې او د هغه د گوبښه کېدو يا تبديليدو زړه نه لري.

ميرويس خان نا اميده له مانۍ را ووت، خو په دې خوشاله و چې ازاد گرځېده، نه چا پيره پرې کوله او نه هم تر نظارت لاندې و. ميرويس خان به کله کله د هغو درباريانو کورونو ته ورته چې پر ده يې اعتماد درلود.

ميرويس خان پوهېده چې نور يې په اصفهان کې پاتې کېدل بې گټې دي. د اوړې په لومړۍ مياشت کې شاهي مانۍ ته ورغی، له شاه حسين څخه يې د حج فريضې ته د تلو اجازه وغوښته، خو شاه حسين يې خبره ونه منله. په دوهم ځل اعتماد الدوله، وزير اعظم او ځينې نور درباريان واسطه شول، شاه حسين نشه و، دا ځل يې (نه) ونه ويل.

* * *

ميرويس خان د مني په اولو کې مکې ته ورسېد. مکې کوچينی بازار درلود، کورونه او دوکانونه له خټو جوړ ول، گرمي وه، د عربو لمر سوځولو تورو مخونو غوړ را ايستلي ول.

ميرويس خان د حج له مراسمو وروسته ځينو ديني عالمانو ته تحفي ور وړې، لويو مفتيانو ته يې د گرگين ظلمونه تشریح کړل... د گرگين پر ضد د جهاد ليکلي فتوا يې ترې واخيسته.

ميرويس خان بېرته اصفهان ته لاړ. دا ځل يې د شاه حسين او درباريانو په وړاندې باور نور هم زيات شو.

وزیر اعظم او اعتماد الدوله پاچا ته ورغلل، ويې ويل چې ميرويس خان کندهار ته تلې شوای، خو دی صفوي دربار ته صادق انسان دی، اصفهان ته راغی، بڼه به دا وي چې د صفوي حکومت د ټينگښت په خاطر گټه ترې واخلو.

شاه حسين هم پوهېده چې ميرويس خان په خپلو خلکو کې دروند نوم لري، ډېرې قبيلې پرې راټولې دي، ده ته به د منصب ورکړه د صفوي حکومت په گټه وي.

ميرويس خان په ژمي کې د کندهار خواته حرکت وکړ. له ده سره د شاه حسين په مهر، مهر شوي دوه مکتوبونه ول.

* * *

يو ساتونکی راغی، تعظيم يې وکړ، ويې ويل:

_صیب! د ښار زیاتره دوکانونه وتړل شول.

گرگین د شرابو جام کېښود، خپلې وروځې يې سره وروستې:

_ولې؟

_ نه پوهېرم! خلک له بناره په وتو دي.

گرگين ولاړ شو، له سالونه ووت. د جنگي کلا نږدې برج ته وخوت. خلک د بنار لوېديځ لور ته روان ول... له دښتې د ډول غږ راته... .

يو افسر راغی، ويي ويل:

_ صېب! ټول خلک د ميرويس خان استقبال ته ور روان دي.

گرگين د يوه توپ پر ميل لاس کېښود، لوېديځ لور ته يې وکتل، ليرې په سپېره دښته کې نړۍ توره ليکه را روانه وه... .

افسر وويل:

_ ميرويس خان په همدې کاروان کې دی.

د گرگين ټنډه تروه شوه، خپلې کوتي ته لاړ، کړکۍ ته ودرېد، پرده يې چوله کړه. ورو زرو د بنار لوېديځ لورته منډې وهلې... .

گرگين د پردې تر ژۍ خپلې گوتي تاو کړې، کش يې کړه، له پردې سره د سپين گچ وړې توتي راولوېدې. چيغه يې کړه، خدمتگار راغی، غلی ودرېد.

گرگين وويل:

_ شراب راوره!

* * *

ميرويس خان کندهار ته تر راتگ يوه اووني وروسته د نارنج ماني ته ورغي. گرگين ته يي احوال ور ولبره چي غواړي ورسره وويني، خو گرگين يي غوښتنه ونه منله. ويلي يي و چي دی يوه مهمه غونډه لري، ميرويس خان په دوهمه ورځ بيا جنگي کلا ته ورغي، د گرگين ځواب دا ځل هم منفي و.

خو په څلورمه شپه گرگين تر سهاره سترگه پټه نه کړه، له ډبرې غوسي خوب نه ورته، سپيده چاود يي څو کسان د ميرويس خان کور ته ور ولپړل، خو ميرويس خان ورته وويل چي کار لرم، بل وخت به سره گورو.

د گرگين زړه اور واخيست، خپلو عسکرو ته يي امر وکړ چي د بازار ټول دوکانداران جنگي کلا ته راوغواړي. غرمي ته لوی سالون له خلکو ډک وو.

گرگين په غوسه بنکارېده، دوکانداران يي وگواښل چي که ماليه ور نکړي، دوکانونو ته به يي اور ور واچوي. خو د ټولو دوکاندارانو خبره يوه وه، ويل يي چي دوی ته د ميرويس خان خبره تر هرڅه ډېر ارزښت لري.

د گرگين له خولې لارې باد شوې، ځينې دوکاندارن يې بنديان کړل، په سبا يې خپل دوه سوه عسکر د دوکانونو د نړولو له پاره بازار ته ور ولېږل، خو غرمې ته بېرته راغلل، گرگين ته يې وويل چې سلگونه ځوانان له تورو او تېرونو سره ورته ولاړ ول.

گرگين د کلا يوه برج ته وخوت، د څلورو توپونو خولې يې بازار ته ور واړولې.

يوه عسکر د توپ گولۍ راوړه، بل عسکر چيغه کړه!

_مېرويس خان جنګي کلا ته را را روان دی.

گرگين لاندې وکتل، په تېز آس پسې مړه دوره پورته کېدله...

گرگين له برجه کښته شو، خپلې کوتې ته لاړ، د شرابو جام يې پر سر واړاوه.

مېرويس خان راغی، گرگين ته يې د ستړې مشې له پاره لاس ور وغځاوه، خو خلاصې گوتې يې په هوا کې پاتې شوې.

گرگين په غوسه وويل:

_ته خلک بغاوت ته هڅوي!

ميرويس خان وخنډل، په سره سينه يې وويل:

_نه، خو ستا دا درانه ماليات به بغاوت ته لاره هواره کړي.

گرگين چيغه کړه:

_تا دوکانداران د ماليې له ورکړې منع کړي دي.

چای راغی، سور و.

ميرويس خان د چايو پيالو بېرته په پتناسه کې کېښوده، ويې ويل:

_د دوکانونو مالیه دوه چنده ډېره شوېده...

گرگين چيغه کړه:

_خو دا په تا پورې اړه نه لري!

ميرويس خان وخنډل، د خپلې سدرې جېب ته يې لاس کړ، گرگين ته يې مهر شوی کاغذ ونيو.

گرگين تاو شوی کاغذ ور واخيست، خلاص يې کړ، سترگې يې رډې راوختې.

ميرويس خان وويل:

_ اوس خو وپوهېدي چي په ما پوري اړه لري؟!_

گرگين غلي و، کاغذ ته يي په حيراني کتل.

ميرويس خان وويل:

_ لومړی خبره! زه د شاه حسين په امر د کندهار بنار کلانتر ټاکل شوی يم، له دې وروسته به زه د بنار دوکانونو ته ماليه ټاکم، نو هيله کوم، زما په کار کې مداخله مه کوه.

گرگين بل جام ور پورته کړ!

ميرويس خان د پاچا په مهر دوهم مکتوب ورته ونيو، ويي ويل:

_ دوهمه خبره، هېڅ کار زما له مشوري پرته مه کوه!

گرگين مکتوب ولوست، برېټونه يي وځړېدل. ...

ميرويس خان وويل:

_درېمه خبره! بندي دوکاندارن باید همدا نن را خلاص شي.

میرویس خان له کوتي ووت.

گرگین په غوسه و، ځمکي ځای نه ورکاوه، ده د جنگي کلا ټول مهم کسان خپلي کوتي ته ور وغوښتل. د صفوي پاچا مکتوبونه يې ور وښودل، ويي ويل چې پاچا په يوه داسي انسان باور کړی چې د صفوي حکومت ريښې وهي. ...

خو نورو کسانو مشوره ورکړه چې د شاه حسين امر ته په سپکه کتل د گرگین په گټه نه ده. دی باید له میرویس خان سره گزاره وکړي.

آتمه برخه

* * *

ترنگ شو، رباب وترنگېد، گرگین د شرابو جام پر سر واړاوه، یو دم يې چېغه کړه!

_بس که! په دې تکراري نغمه دې غوړونه را وخوړل.

د زور ربایي تورې گوتې ولرزېدې، د رباب تارونه یې کش کړل، بله نغمه یې ونيوله.

گرگین پر څوکی کېناست، جام یې وټنگاوه، تر څنگ ولاړ سړي د شرابو سرایي کړه کړه، سره شراب د جام تر ژی راپورته شول.

یو عسکر راغی، تعظیم یې وکړ، ویې ویل:

_صیب! د کاکړو د قبیلې هغې پښې مالیات راوړل چې دا څو کاله یې مالیات نه ورکول.

گرگین کېناست، عسکر ته یې په حیرانی وکتل.

عسکر وویل:

_صیب! سل اوبنان او څلوېښت کچرې په غنمو او نورو خوراکی موادو بار دي.

گرگین ولاړ شو، زانگې وانگې برنې ته ووت. له پورته یې لاندې وکتل، له اوبنانو او کچرو ډکې بوجی کښته کېدلې. ...

د مالیاتو مسوول راغی، سترگې یې ځلېدلې. ...

په بېره يي وويل:

_تول د ميرويس خان برکت دی، دا قبيله يي د مالياتو ورکړې ته مجبوره کړې ده.

د گرگين ټنډه تروه شوه، بېرته خپلي کوټې ته لاړ.

مياشت وروسته د اصفهان شاهي دربار ته دا خبره ورسېده چې ميرويس خان يوه بله داسې قبيله د مالياتو ورکړې ته مجبوره کړه چې څو کاله يي ماليه نه وه ورکړې.

* * *

يحيی خان په خواشینی وويل:

_وروره، ځيني خلک په غوسه دي.

ميرويس خان بېلچه وړ واخيسته، د تاکنونوله ډکې جووې يي اوبه واړولې، ورو يي وويل:

_پوهېرم!

چيغه يي کړه!

_ بازگله!

د ونو له مینځه په ونه لوړ سړی را ووت. په بېره راغی، ویی ویل:

_ خان صېب! څه دې ویل؟

میرویس خان وویل:

_ د دې بېلچې لاستې چاک کړی، د ورغوي غوښه نیسي.

سړي په بېره وویل:

_ خان صېب، ماته یې پرېږده، اوبه زه لگوم!

میرویس خان وخنډل:

_ ستا له پاره وایم، لاس دې ژوبل نه کړي.

سړي بېلچه ور واخیسته، ویی ویل:

_ خان صيب! له کوچنيوالي يواځي ببلچه پڙنم، بلد یم، له کلونو راهيسي ستاسو باغواني کوم.

ميرويس خان وخنڊل، ڄادر يي هوار ڪر، کپناست.

يحيى خان وويل:

_ ٽول قومونه باور درباندي لري، خو ڇيني ڪسان په غوسه دي، وايي چي لا اوس هم صفوي حڪومت ته ماليه راتولي!

ميرويس خان وويل:

_ نو ڇه وايي؟

_ وايي چي نور نو د توري وخت را رسپڊلي دي. تپره ورځ هم څو ڪسانو د گرگين پر يوه ڪلا حمله ور وره!

ميرويس خان وويل:

_ ڪلا يي ونيوله؟

نه، ټول تر تبغ تېر شول.

میرویس خان سور اسویلی وایست. له خاورو یې یوه مړه غومبسه را پورته کړه، د یوه تور مېرې تر مخې یې واچوله، وېی ویل:

ورته وگوره!

یحیی خان ځمکې ته وکتل. مېرې راغی، تر غومبسي را وگرځېد، تر وزر یې کش کړه، نه کېده، غومبسه تر مېرې څو چنده غټه وه.

میرویس خان ټیټ شو، تر غومبسي یوه لویشت لېرې څو نورو روانو مېرینانو ته یې ور پوه کړل، تور مېرینان پر خړو خاورو ور غږېدل. یو پر غومبسه ولگېد، روان شو، خو بېرته راوگرځېد، غومبسه یې تر پښې ونيوله. نه کېده، دوو مېرینانو دومره لویه غومبسه نه شوای ورسره وړلای.

څو نور مېرینان راغلل، خو غومبسه درنه وه.

یحیی خان خپل ورور ته په حیرانۍ وکتل.

میرویس خان وویل:

_ حوصله وکه!

وخت ووت. پر غومبسه خواره واره مېرپیان راتول شول. غومبسه یې له ځمکې پورته کړه.

میرویس خان وویل:

_ صفوي حکومت د همدې غومبسي په شان دی، په څو کسانو یې نه شو پورته کولای.

میرویس خان غلی شو، ورور یې په حیرانی ورته کتل. . . .

میرویس خان وویل:

_ لنډه منډه گټه نه لري، له فکره پرته قوي دښمن ته غېږه ورکول، د ځان تباهي ده. مور باید له ارامو اعصابو کار واخلو، دښمن ته ځان ور نږدې که، کار پکې وکه، له مینځه یې مات که.

یحیی خان غلی و.

میرویس خان د خپل ورور پر اوږه لاس کېښود، ورو یې وویل:

په احساساتو او ځانځانۍ دې خدایکه شل کړه. دا غومبسه د خلکو هوبنیاري او اتفاق، پورته کولای شي.

يحيی خان سره سا وايسته:

ميرويس خان وخنډل:

_گوره! گرکين هم کرار نه دی ناست، ځيني قبيلي يې پر ځان راټولي کړې دي، د خلکو په بي اتفاقی کې خپله بقا ويني، نه غواړي چې په يوه خوله اووسي، خو ما له ډېرو قومي مشرانو سره خبرې کړي، په ډېرو کسانو کې د آزادۍ د اخیستلو احساس را ژوندی شوی دی، مه نا امېده کېږه، بس، يو څه وخت نور هم صبر وکه!

يو ناڅاپه آس وشنېد، درب شو، د باغ لرگېنه دروازه له دېوال سره ولگېده، آس پر جووه راغی، پښې يې په خټو کې ننوتې، پر آس سپور سړي توپ کړل.

يحيی خان خپلې تورې ته لاس ور وغځاوه، خو ميرويس خان تر مټ ونيو، ورو يې وويل:

_ساره خوره! عبدالحميد دی.

سړی راغی، وار له واره يې چيغه کړه!

_د ابداليو مشر دولت خان يې وواژه!

يحيى خان ودرېد، خو د ميرويس خان په پښو کې د ولاړېدو سپکه نه وه پاتې.

راغلي سړي وويل:

_گرگين د شپې لخوا په شهر صفا کې د دولت خان پر کور يرغل وړ وور. دولت خان او د هغه زوى
نظر محمد خان، دواړه يې ووژل.

ميرويس خان په راوتلو رډو سترگو ورته کتل. ...

چوپه چوپتيا شوه، جووې ته د اوبو د تويېدو جوړ را راتله. ...

د راغلي سړي په سترگو کې اوبنکې راټولې وې. په غريو کې يې وويل:

_د شپې يې د کلا دروازه ماته کړه، دولت خان ونه ټښتېد، مخې ته ورته راغى، خو د گرگين عسکرو د
تورې وار ورباندې وکړ، د دولت خان زامنو او د کلا ساتونکو جگړه وکړه، خو شمېر يې کم و،
نظر محمد خان يې په غشو وويشت، خو د دولت خان دوه نور زامن رستم خان او محمد زمان خان
وتښتېدل. ...

يحيى خان خپل ورور ته وکتل، په غوسه يې وويل:

_اوس هم بايد صبر وکو؟

میرویس خان ولاړ شو، خادر یې ور واخیست، شونډې یې وخوځېدې:

_ هو! صبر وکړئ!

* * *

گرگین په غوسه و، دی د اوږده سالون تر سره لار، بېرته راوگرځېد، د مېز له سره یې د شرابو جام ور پورته کړ، چیغه یې کړه!

_ څه پکې وایي؟

میرویس خان غلی و.

گرگین وویل:

_ نه اورې! درته ومې ویل چې د ارغستان ابدالیانو پاڅون کړی. یوه کلا یې نیولې ده.

میرویس خان ولاړ شو، گرگین ته مخامخ ودرېد، د گرگین د غټو سترگو په سپینو کې سره رگونه تېر ول.

میرویس خان وویل:

_ دا اور دی پہ خپله بل کر!

گرگین جام پر ځمکه و ویشته، لار، په خپله څوکی زړېدلی سر کېناست.

میرویس خان وویل:

_ تا د ابدالیانو مشر وواژه!

گرگین غلی و.

میرویس خان وویل:

_ له ارغستانه خپل عسکر راوغواره!

د گرگین له خولې لارې باد شوی!

_ نه!

میرویس خان وویل:

_ او د دولت خان زوی رستم خان د ابدالیو د قوم د مشر په توگه ومنه!

گرگین ودرېد:

_ امکان نه لري.

میرویس خان د چایو پیاله ورپورته کړه، ورو یې وویل:

_ بله لاره نه لري.

میرویس خان له سالونه ووت. د جنگي کلا مخې ته یې ورور ولاړ و. دواړه پر آسونو سپاره شول. یحیی خان وویل:

_ څه یې ویل؟

_ د ارغستان د پاڅون په باره کې راسره غږېده.

_ څه مشوره دې ورکړه!

_ ورته ومې ویل چې خپل پوځیان راوغواړه او د دولت خان زوی د قوم د مشر په توګه ومنه!

د یحیی خان تندی تریو شو:

_ دا مشوره به دې نه ورکوله، که نور نه وي، په ارغستان کې خو باید د ګرګین له عسکرو سره
وجنگېږو.

میرویس خان وخنډل:

_ د غومبسي کیسه دې هېره شوه؟

* * *

تیاره وه، تالنده وغرمبېده، د ولاړ سړي په سترګو کې سپینې ګڼې لیکې تېرې شوې.

سړی یوې اوږدې کوتې ته ننوت. په دېوال کې اېښودل شوې لمپې ژېړه رڼا کوله...

ګڼ کسان ولاړ شول. سړي ته یې غېږ ورکړه.

سړي خپل لوند ځادر پر ترلي بستره وغوراوه. کپناست، يوه ځوان د چايو ډکه پياله ور ته کپنبوده.

يوه بوډا وويل:

_ميرويس خانه! ناوخته شوي!

ميرويس خان وخنډل، پر خپل لاندې تندي يې لستونې تېر کړ، ورو يې وويل:

_حاجي کاکا! پخوا به تر خاکرانه په دوه ساعته کې را رسېدم، خو د نن لنده بل ته مې پام نه و، په باران او چکرو کې د آس پينو سم کار نه کاوه، دوه ساعته يې تر څلورو ساعتونو هم ور واړول.

غلی شو، شاوخوا يې وکتل، ويې ويل:

_اکرم خان نه ښکاري!

د کوټې له کونجه يوه غږ کړل!

_يوآخي اکرم خان نه دی، ځيني نور قومي مشران هم نشته!

یوه بل وویل:

_ ټول خبر ول. احوال مو ور لېږلی و، خو رانه غل، جرگې ته یې په سپکه وکتل.

میرویس خان د چایو غورپ وکر، ورو یې وویل:

_ دومره ژر یو څوک مه ملامتوئ، شرایط خراب دي، یا به احوال نه وي ور رسېدلی، یا به یې باران د راتگ مخه نیولې وي.

ټول غلي شول.

یوه وویل:

_ میرویس خانه! ستا تر راتگ مخکې مو خبرې کولې، بس! یواځې پر جنګي کلا د حملې ورځ رابنیه!

یوه بل وویل:

_ خو زه په اوس وخت کې د جګړې مخالف یم!

درېم په خبره کې ور ولوېد:

__ ياره سيدال خانه، (نه) مه پکي وايه!

يوه بل وويل:

__ سيدال خان ناصري سم وايي! تر اوسه لا کمزوري يو، ټول قومونه مو نه دي غړولي!

د کوټي له کونجه يو را مخته شو، ويي ويل:

__ قومونه نو سپين وي که تور! دا دی، د اوو، اتو قومونو مشران شته. نور څوک غواړي!

يوه بوډا وويل:

__ ميرويس خانه! ته څه پکي وايي؟

ميرويس خان وويل:

__ د هر چا نظر د قدر وړ دی، خو د ناصري صاحب خبره مي خوښه شوه!

غلی شو، د چايو پيالو يي ور پورته کړه، ويي ويل:

پر گرگين حملاه، وره خبره نه ده.

يوه وويل:

نو ڇه وڪو؟

ميرويس خان وويل:

د ليري سيمو اوسيدونڪي هم پري را گڏ ڪري! ڪه زما مني، ان د هزاره گانو مشران هم راوغواري!

يوه وويل:

خو ڇيني خلڪ له گرگين سره جگره ناروا بولي، وايي چي پر مسلمان به ڇنگه توره پورته ڪووا!

سيدال خان ناصري وويل:

ميرويس خانه! د مڪي د علماو وفتوا دي ڇه ڪره؟

میرویس خان د خپلې سدری جیب ته لاس کړ، کاغذ یې را وایست. سیدال خان په بېره کاغذ ور واخیست، ویې ویل:

_ د باران اوبه ور رسیدلې دي، نم یې کش کړی، دا کاغذ ډېر ارزښت لري.

کاغذ ته یې ور پوه کړل، پر بالښت یې کېښود. ورو یې وویل:

_ له ځینو کسانو یې ښځې بوتلې، خو اور یې وانه خيست، دا فتوا به یې خولې ور بندې کړي.

میرویس خان وویل:

_ اوس نو یوې بلې جرگې ته هم ضرورت دی؛ تردې لویې جرگې ته!

* * *

د جارو ډکي پر ځمکه وښوېدل، خاوره او د زرتارو وړې توتې یې ورسره یوورې.

یوه دوکاندار چیغه کړه!

_ اه! خان صېب! مه!

بل دوکاندار راغی، د میرویس خان له لاسه یې جارو وړ واخیسته، څرېدلی سر ودرېد.

تر میرویس خان گڼ دوکاندران را تاو شول، ټول غلي ول... .

میرویس خان وویل:

__ که هر څوک د خپل دوکان مخه پاکه کړي، بنار په خپله پاکېږي.

یو سپین ږیری رامخته شو، میرویس خان یې پر ټنډه بنکل کړ، ورو یې وویل:

__ نور مو مه شرموه!

بودم یې چیغه کړه!

__ ټول خپل دوکانونه وتړئ! بېلچې او جاروگان راواخلي! تر غرمې د بازار د پاکولو اشر دی.

میرویس خان وویل:

__ زه هم یوه بېلچه غواړم.

سپین ږیری دوکاندار وویل:

تاسو د بنار کلانتر یاست، بڼه نه ده چې...

میرویس خان په خبره کې ور ولوېد:

_بابکه! کلانترې بېله خبره ده، زه هم د دې سیمې اوسېدونکی یم، غواړم چې د بنار په پاکولو کې برخه واخلم.

آس وشنېد، د کوڅې په سر کې یو مول وهلی کس ښکاره شو. راغی، د میرویس خان غوږ ته یې خوله ور نږدې کړه. څه یې وویل، د میرویس خان رنگ والوت.

میرویس خان یوه شېبه غلی و، بیا یې د سپین ږیرې دوکاندار پر اوږه لاس کېښود، ویې خندل:

_بس! یواځې څو شېبې وروسته بېرته رآم.

روان شو، مخ یې را وړاوه، په خندا یې وویل:

_زما بېلچه هېره نه کئ!

پر ونه پوري ترلي آس ته ور وگرڇڻڊ، له راغلي کس سره له ٻناره ووت. دواڙه د توت زري وني ته ور وگرڇڻڊل. سيوري ته کٻناستل. ميرويس خان ورو وويل:

_گرگين له کومه پوهيد؟

سري خپل مول خلاص ڪر، ويي ويل:

_ستاسو له ڊلي کوم پوه احوال ورته راوري و، ويل يي چي ڇه موده مخڪي مو په خاڪران کي د ڃينو قبيلو مشران راتول ڪري وو او د گرگين پر ورائندي د قيام پر لارو چارو غرپدي.

ميرويس خان سره سا وايسته.

سري وويل.

_گرگين ور وغوڻتم، په غوسه و، ويي ويل چي د جنگي ڪلا قوماندانان راوغواڙه، شيبه وروسته يي په جلسه کي ستا نوم واخيست، د خاڪران جرگه يي ياده ڪره، ويل يي چي ميرويس خان خطرناڪه دي.

له ونو ڇو پوڃيان را ووتل، پر دوو تورو آسونو پسي ترلي توپ يي ٽپله ڪاوه.

خوان مول وواهه.

ميرويس خان وويل:

_ د جلسي نتيجہ ڇه راوخته؟

ٽول په يوه خوله ول، ستا پلوي يي ڪوله، ويل يي چي ميرويس خان د بنار ڪلانتر دي، بنه منصب لري،
په ڪندهار ڪي د صفوي حڪومت راپرزېدا يي په گٽه نه ده، ميرويس خان به ځنگه خپلو پينو ته، خپله
تبر نيسي. ...

سري ولار شو، ورو يي وويل:

_ زه درنه لارم! د گرگين جاسوسان ډېر دي.

ميرويس خان وويل:

_ حاجي نواب زرگر ته ورشه، د هغه بل ځل د احوال راورلو پيسي مي هم درته ايښي دي.

خوان پر آس پښه واروله، ويي خندل:

_خو د احوال راورلو بیه یو څه ډېره که، پوهېږي! په دې شرایطو کې کې اسانه کار نه دی.

سړي آس ته پښه ورکړه!

میرویس خان فکر په مخه کړ، شونډې یې وخوځېدې:

_گرگین به چا د خاکران د جرگې له حاله خبر کړی وي!!!

نهمه برخه

* * *

میرویس خان د انگورو واینکی ور واخیست، ورو یې وویل:

_د خاکران په جرگه کې اتلس کسان وو. څوک خاین درته ښکاري؟

سیدال خان ناصري د انگورو دانه خولې ته واچوله. ویې ویل:

_تول په وطن مین خلک دي، خو یواځې په دوو کسانو شک لرم.

ميرويس خان په بېره ور وکتل.

سیدال خان وويل:

_ عطاگل او ملک قاسم خو ځله په جنگي کلا کې ليدل شوي دي.

ميرويس خان وويل:

_ دواړه خبر که چې د راتلونکي جومي په شپه مو د قومونو مشران راتول کړي دي، غواړو چې پر جنگي کلا د حملي تياري ونيسو.

د سيدال خان سترگي رډې راوختي.

ميرويس خان وويل:

_ خو دواړو ته د جرگې د جوړېدو دوه مختلف ځايونه ور وښيه.

* * *

ملک قاسم په غوسه وويل:

_ دا نوڅه ملنډې دي، له ماښامه راهیسي مو په کوټه کې کښولی یم، د عبدالله کور ته څه وخت ورځو؟
نیمه شپه شوه.

سیدال خان ناصري ورو وویل:

_ ملک صېب، بس یواځې د یو څو شپږو خبره ده.

عطاگل په خبره کې ور ولوېد:

_ سیدال خانه! پر مور مو ملنډې ووېلې، په دې سپینه بریره مې دوه ساعته مزل راوکر، دلته راغلم، خو
نه جرگه شته او نه هم مرکه!

دروازه خلاصه شوه، د لاس مینځلو اوبه راغلي.

سیدال خان وویل:

_ عطاگل کاکا، ځینې مشران رانه غللي، جرگه مو بل وخت ته وځنډوله.

ملک قاسم چیغه کړه

_ نو مور مو ولي برمه کري يو؟

سیدال خان وخنډل:

_ ملک صېب. تاسو زمور مېلمانه یاست. غوره بنوروا، پاکه او پسته بستره، بنکلي کوټه، نور څه غواړئ! هسې هم په دې توره شپه کې خپل کلي ته نه شې رسېدلی.

ملک قاسم ولاړ شو:

_ ملنډې مه وهه! تا خو احوال راولېره چې د جرگې ځای د عبدالله په مهمانخانه کې دی، خو زه مو دلته راوستم.

سیدال خان وویل:

_ اوس خو جرگه نشته، نو ځای یې ولې درته مهم دی.

د ملک قاسم رنگ والوت، بېرته کېناست، لاسو نه یې چلمچي ته ونيول، څرې اوبه ترې تويي شوي.

سیدال خان ناصري د باندې ووت. بالا خانې ته وخوت. میرویس خان وړې کړکې ته ولاړ و.

سیدال خان ناصري وویل:

_ملک قاسم په پوست پاک نه راته بنکاري، ډېر نا ارامه دی.

میرویس خان تر کرکی سر وایست، پر ستورو د سپورمی تته ریا پرته وه.

میرویس خان وویل:

_ملک قاسم ته دې څه ویلي وو؟

ورته ومي ويل چي ملگري د عبدالله په کور کي راټولېږي.

_او عطاگل کاکا ته؟

_هغه مي د عبدالرحمن د باغ کشمش خانې ته راغونښتی و. ورته ومي ويل چي کشمش خانه مو فرش کړي ده.

دواړه غلي شول، چرچرک نارې وهلي. . . .

د آسونو د پينو دربا راغله. ميرويس خان کين لوري ته وکتل، گن سپاره د عبدالرحمان تر باغ تېر شول، د عبدالله د کلا لويې دروازي ته ودرېدل. ميرويس خان خپلې سترگې ټينگې کړې، خو ځله يې ورپولې. د کلا دېوال ته زينه ودرېده، خو عسکر تر دېوال واوښتل.

چيغې شوي!

ميرويس خان وويل:

_خان ور ورسوه

سيډال خان په بېره پر زينو کښته شو، چيغه يې کړه

_هلي!

له خو ځوانانو سره په منډه له کلا ووت.

ميرويس خان کوتي ته ورغی. ملک قاسم او عطاگل وارخطا ول.

ميرويس خان وويل:

_ملک قاسمه! ته خاین یی!

د ملک قاسم سترگی رډې راوختی.

میرویس خان وویل:

_تا گرگین ته د خاکران د جرگی احوال ور وړی و.

ملک قاسم چیغه کړه!

_چتیانې مه وایه!

میرویس خان وویل:

_ مور پر تا او عطاگل اکا باندي شک درلود، د خاین د مالومولو له پاره مو دواړو ته د خیالی جرگی د جوړېدو مختلف ځایونه ور یاد کړل، پوهېدو چې خاین به گرگین ته د جرگی د ځای په اړه خبر ورکوي، د گرگین عسکر د عبدالرحمن تر باغ تیر شول او د عبدالله پر کور ور وختل.

میرویس خان غلی شو، د ملک قاسم سترگی رډې راختلې وي.

میرویس خان وویل:

_ملک قاسمه، تاته مو د عبدالله کور در یاد کری و.

ملک قاسم گام واخیست، د بنوروا په کاسه کې وخوت، میرویس خان یې پورې واهه. میرویس خان پر بله لمپه ولوېد، تیاره شوه.

میرویس خان چیغه کړه!

_ویې نیسئ!

میرویس خان د باندې ووت، د کلا دروازه خلاصه وه.

د چوټرې پر ژۍ کېناست. خپل سر یې په دواړو لاسونو کې ونيو. نږدې غر یې واورېد:

_وتښتېد؟

میرویس خان ور وکتل، عطاگل و.

میرویس خان وویل:

_ اکا! درته شرمنده یم. مجبوروم، خاین مو باید پیدا کری وای...

عطاگل سره سا وایسته. د میرویس خان تر څنگ کیناست، ورو یې وویل:

_ بچی! خوا مه بدوه، که زه ستا پر ځای وای، ما هم همدا کار کاوه.

سیدال خان راغی، وې وېل:

_ ملک قاسم څه شو؟

میرویس خان وویل:

_ وتبنتېد.

دواړه غلي شول.

میرویس خان وویل:

_ د حاجي عبدالله په کور کې خو په څوک نه یې ژوبل شوي.

_ نه، مشر زوی یې مازي په لاس ولگېد.

عسکرو څه ويل؟

_ويل يې چې دلته د حکومت پر ضد خلک راټول شوي، خو څه يې ونه موندل، بېرته لاړل.

ميرويس خان سره سا وايسته، ورو يې وويل:

_د دوهمې جرگې د جوړېدو کار څنگه شو؟!

* * *

ژېړې پانې ورغړېدې، نرۍ بربوکی راغله، پر آس سپور مول وهلي سړي خپلو سترگو ته لاس ونيو،
دوره د کلي په مينځ کې د پراته ډېران پر سر راوگرځېده، ډېران ته نږدې يې د ډنډ په خوسا اوبو کې
سپکه وخته.

سړی له آسه کښته شو. مول يې خلاص کړ، له کلا گڼ کسان راووتل، سړي ته يې غږ ورکړه، يوه بودا
وويل:

_ميرويس خانه! لاره خو دې غلطه نه کړه!

ميرويس خان وخنډل:

_ نه حاجي بابڪه! مانجي ته ڇو واري پخوا هم راغلي وم.

يو ڇوان راغلي، آس يي د ڪلا تر مخ ولارو ڪتار غواوو ته نڀڀڀ وٽاره.

ميرويس خان وويل:

_ آس وري دي! له سهاره راهيسي يي ڙامي نه دي خوڇڻي!

بودا وويل:

_ غم يي مه ڪوه، په اوربشو به يي مور ڪو.

ڊله ڪلا ته ننوته. لمر ته ڪتار ڪوتي ولاري وي، د ڪوتي تر مخ چوتره له لمر وهلو سره بخونو انگورو
ڊڪه وه.

ميرويس خان وويل:

_ حاجي بابڪه! وامي وربدل چي دلته په مانجه ڪي انگورو مرض ڪري و.

بودا وویل:

_ هو! خونده یې نه وه، له درېیو زرو ټاکنو مو یواځې همدا ممېزو ته واچول.

ټول برج ته وختل، په وره کوټه کې سور لیکې لیکې تېغر هوار و. څنډو ته یې رنګارنګ توشکې
بنکاپدلي.

میرویس خان سره سا وایسته:

_ بابکه! دې کوټې د اصفهان بالاحصار را په زړه کېر.

کېناست. پيالي وکرپېدې، توره چایجوشه راغله، په خټین لوبني کې نیمه ممیز شوي انګور پراته ول.

میرویس خان وویل:

_ د جرګې له پاره څوک راغلي دي؟

بودا بالبنټ ته ډډه ووهله. ویي ویل:

_ هو! د ملک حبيب الله کوته ډکه ده. بس! يواځې د هزاره وو مشران يو څه وځنډېدل. نه وو ملامت، لاره ليري وه. ايله پروون را ورسېدل.

ميرويس خان د چايو پياله ور پورته کړه.

بودا وويل:

_ سيدال خان ناصري، بابو جان بابي، مياجي بهادر خان. ...

بودم غلی شو، خپل تندي ته يې څپېره ورکړه، ويې ويل:

_ اوف! څه بلا يې بولي! گل خان بابې.

وره ته نردي ناست ځوان ته يې وکتل، ويې ويل:

_ بچيه! ماغزه مي سم کار نه کوي، له ما يې د نورو نومونه هېر شول.

ناست ځوان وويل:

_ يوسف خان، عزيزخان نورزی، نورخان بربڅ، نصر و خان الکوزی، يونس خان کاکړ. ...

ميرويس خان له چايو غورپ وکر، ويي ويل:

_ هغه زما وراره، محمد خان او ملگري يي را رسېدلي دي؟

خوان وويل:

_ هو!

بودا وويل:

_ ميرويس خانه! وخت خراب دی، ولي دي دومره لاره يواځي را ووهله؟

ميرويس خان وويل:

_ بابڪه! وراره مي ڊپر راته ٿينگ و، ويل يي چي له مور سره يو ځاي لار شه، خو د گرگين جاسوسان ڊپر دي. بنه مي وگنله چي د سهار په خره کي يواځي له کوره راووخم.

بودا سر وخواوه:

_ سم وايي زويه! سم وايي.

غلی شو، یو دم یې وویل:

_ هاغه ملک قاسم څه بد کړي و! وراره دې کیسه راته وکړه. سم اصول داره سړی و. شک می هم نه پرې راته چې د پرديو جاسوس به وي.

میرویس خان سره سا وایسته:

_ بابکه! د انسان پېژندل سخته ده. د بدو ورځو یار مو گانه، خو خیانت یې وکړ، اوس د ولس له ویرې په جنگي کلا کې اوسي.

بودا توخي واخیست. په زحمت یې وویل:

_ سترې به یې، له ډوډۍ او لمانځه وروسته یوه سترگه خوب وکه. د جرگې ځای مو د ملک حبیب الله کوټه ټاکلي ده. بېگاته به له خیره هلته ورځو.

* * *

د بالبنسټ پر سر ایښي قرآن شریف ته لاسونه ور وغځېدل، ټولو په یوه خوله لوړه وکړه چې د وطن ازادې ته به ژمن وي.

هر يو بېرته په خپل ځای کېناست.

ميرويس خان وويل:

_ اوس بايد د جگړې په اړه خبرې وکو.

سيدال خان ناصري وويل:

_ پر جنګي کلا مستقيمه حمله مو له پښو غورځوي. پر دېوالونو ولاړ څلوېښت توپونه وړه خبره نه ده.
مور...

نور خان بربېخ په خبره کې ور ولوېد:

_ لومړی به له ارګه (جنګي کلا) د باندې پر نورو پوځي کلاوو بربېد وکړو.

يوسف خان غاړه صافه کړه!

_ خال خال، حملي گټه نه لري! د گرگين ټول زور جنګي کلا ده. د جنګي کلا نيول، د شپږو نورو کلاوو
د سقوط مانا ورکوي.

خبرې ډېرې شوي، نوبت له واکه ووت، هر يوه خپله خبره کوله...

ميرويس خان غلی و.

شېبه وروسته ټول په يوه خوله شول، ويل يې چې تلفات منو، خو پر جنګي کلا له حملې څخه نه تېرېږو.

سيدال خان ناصري، ميرويس خان ته وکتل:

_خانه! غلی يې!

ميرويس خان د چايو غورپ وګر، ورو يې وويل:

_پر جنګي کلا مې د حملې پر هر اړخ فکر وګر، د خپلو جنګياليو له ډوبېدا پرته مې څه ونه موندل.

د کوټې له کونجه يو غر راغی!

_زرور اوسه! نر پسه د قربانۍ له پاره دی.

نصروخان الکوزي وويل:

_د ميرويس خان خبره سمه ده. ٽول قرباني ته تيار يو، خو ڄومره قرباني!!!

ملڪ حبيب الله وويل:

_ودي وڙل شو، خو چي منطق ولري، پر جنگي ڪلا مستقيمه حمله بي نتيجي ده.

ميرويس خان وويل:

_جگره بي تلفاتو نه وي، خو بايد فڪر وڪو، ڪم تلفات او برياليتوب.

عزيز خان نورزي وويل:

_سخته ده، گرگين له ٽوپڪو او ٽوپونو سره په جنگي ڪلا ڪي راته ناست دي، مورن منڍه پري ور اخلو،
تلفات به خامخا ڊبر وي.

ٽول غلي شول.

ميرويس خان وويل:

_يو ڇه وخت راکري.

د باندې ووت. سپورمې په ورېځو کې پټه وه. له غونډیو د لېوانو انگولا راتله.

کېناست، ولي يې له دېوال سره ولگول.

بودم ولاړ شو، د کوتې په وره کې ودرېد، سترگې يې وځلېدې، په خوند يې وويل:

_له گرگین سره له بناره د باندې جگړه کوو.

ورمېړونه کاره شول، د ناستو کسانو سترگې رږې راوختې.

پوه وويل:

_گرگین دومره کم عقل نه دی چې جگړې ته له پخو دېوالونو را ووځي.

میرویس خان وويل:

_پوهېرم! ځکه نو مور له هوبنیاري کار اخلو.

_څنگه؟

میرویس خان کپناست، ویی ویل:

زما خبری واورئ!

لسمه برخه

* * *

د جنگي کلا دروازه خلاصه شوه، پر دوو آسانو پسي تړلي سر پتي گادی ودرېده، گادیوان کبنته شو، کاره گامونه یې واخیستل، لاس یې پر دېوال ولگاوه، ولوېد.

عسکرو وړ منده کړه، پرمخي لوېدلی گادیوان یې ستوني ستغ راواراوه. تر اوږې یې مات شوی غشی راوتلی و.

یوه عسکر چیغه کړه!

نورو وړ وکتل، عسکر د گادی خلاصې پلي ته ولاړ و، گادی له مړو ډکه وه.

د تپي عسکر ځگیرووی وخوت، په زحمت یې د خپل سره کوټ جیب ته لاس کړ، په وینو لړلی کاغذ یې را وایست. ورو یې وویل:

_ دا کاغذ اعليحضرت ته ور رسوی!

پوه عسکر کاغذ ور واخيست، د نارنج ماڼۍ ته يې منډه ور واخيسته، پر زينو وخت. د لوی سالون دروازه يې خلاصه کړه.

د گرگين له خولي لارې باد شوي:

_ احمقه! نه ويني چي جلسه لرو.

عسکر په ماته خوله وويل:

_ صېب! صېب! ستا اوښی او د هغه ملگري يې وژلي دي.

په سالون کي ناست قوماندانان ودرېدل، د ټولو سترگي رډې راختلې وې.

گرگين چيغه کړه!

_ څه چتياوت وايي؟

عسکر په خواره خوله وویل:

_د کلا په مینځ کې گادی ودرېده، له مېرو ډکه ده.

مخکې ورغی، گرگین ته یې کاغذ ونيو، ویې ویل:

_یواځې گادیوان ژوندی پاتې دی!

گرگین په بیره کاغذ ور واخیست، رنگ یې سور شو، سترگی یې رډې راوختې، چیغه یې کره!

_اه! نو دومره زړه!

ولایو کسانو یو بل ته وکتل.

یوه کاغذ ور واخیست. شونډې یې خوځېدې:

((گرگین خانه! که روغې پینې غواړې، نو له دې وروسته بلوڅو ته په مالیه پسې مه راځه.))!

گرگین چیغه کره!

_ گادیوان راولی!

عسکر په بیره له سالونه ووت.

د گرگین له خولې لارې باد شوی:

_ د بلوڅو سیمې ته چا کسان لیرلي وو؟

یو ډنگر سړی را مخته شو، په رپرډېلي رخ یې وویل:

_ صېب! ما!

_ څو کسان وو؟

_ څه؟

گرگین چيغه کړه!

_ نه اورې! بلوڅو ته دې په مالیه پسې څو کسان لیرلي وو؟!!

_ صېب! سنا اوښي مي نه لپره، په خپله يي ويل. ...

گرگين چيغه كړه!

_ احمقه! خو كسان؟

_ صېب! پنخوس عسکر او پنخلس گادي!

گادېوان راغی، له اوږې يي تازه وينه بهېدله.

گرگين وويل:

_ نور ملگري دي څه شول؟

د گادېوان سر وخرېد:

_ صېب! تول يي ووژل.

گرگين لار، پر څوکی کېناست.

گادپوان وويل:

_صېب! کاکرو ته د ماليې له پاره لېږل شوي درې څلوېښت پوځيان هم وژل شوي دي، کاکرو هم په يوه خوله د ماليې له ورکړې انکار کړی.

کړنگ شو، جام ورغړېد، د گرگين سوک د لرگي د مېز له نړيو درو ووت.

چيغه يې کړه!

_لښکر تيار کړئ!

* * *

گرگين پر يوه لوره ولاړ و، ده د جنګي کلا په ارت ميدان کې څو زره منظمو پوځيانو ته خبرې کولې
...

غړېدا يې تونده وه، د بلوڅو او کاکرو چرګي او څاروي يې هم د رحم وړ نه گنل. ده هغو پوځيانو ته د انعامونو ژمنه ورکړه چې ډېر سرونه پرې کړي.

گرگين اوږدې خبرې وکړې، ټوله غړېدا يې د وينو او انتقام په اړه وه.

وروسته يې مهم جنگي قوماندانان را ټول کړل، پر مېز يې د بلوڅو او کاکړو د سيمو نخشه وغورځوله. د
حملې لوري يې وټاکل...

سالون ته د ميرويس خان په ورتگ يې نخشه ټوله کړه. ميرويس خان غلی ودرېد.

گرگين وويل:

__جگړې ته دې څومره کسان تيار کړل؟

ميرويس خان وخنډل:

__يو هم نه!

د گرگين سترگې رډې راوختې!

__بيا نو مه وايه چې صفوي دربار ته صادق يې.

ميرويس خان ټولي شوي نخشي ته وکتل، ويې ويل:

_ صداقت له باور سره ترلی دی.

د گرگین پر تنده خولي راغلي. نخشه يې بېرته پرانيسته. پر تورو نينو يې گوته کېنوده، ويې ويل:

_ د دې غونډيو وړ هاخوا د بلوڅو څو لوی کلي پراته دي. حمله له همدې ځايه پيلوو، وروسته نورو کليو ته ورځو... بيا د کاکړو وار دی.

ميرويس خان وويل:

_ د حملي له پاره مو څومره لښکر برابر کړی ؟

_ دوه زره پلي پوځيان، زر سپاره ، لس توپونه او يوسلو اويا جنگي بگي.

ميرويس خان نخشي ته وکتل، ويې ويل:

_ د بلوڅو او کاکړو ماتې دومره اسانه خبره نه ده. تر دې کليو وړ هاخوا مالداره بلوڅ پراته دي، ان بنځي يې هم په توپک پوهېږي.

غلی شو.

گرگین وویل:

_نو ته په څه درد خورې!

میرویس خان وویل:

_ما څلور زره جنگیالی تیار کړي دي، خو نیمایي یې توپک نه لري. که د توپکو مرسته راسره وکړې، بریالي به یوو.

گرگین په خبره کې ور ولوېد:

_د توپکو خبره مه راته کوه.

_نو بیا خپل پوځیان ډېر که!

گرگین په حیرانۍ ورته وکتل.

میرویس خان وویل:

_د پوځیانو شمېره دې شپږو زرو ته ورسوه، توپونه هم باید تر دېرشو کم نه وي.

یوه قوماندان وویل:

_ خو مور جنګي کلا یواځي نه شو پرېښودلای!

میرویس خان وویل:

_ جنګي کلا یواځي نه ده، نیمایي پوځیان پکې پاتې کېږي. شپږ نورې کلاوې هم له عسکرو پکې دي.

گرګین لار، پر څوکی کېناست.

میرویس خان وویل:

_ زه دا خلک پېژنم، بلوڅ او کاکړ غښتلي جنګیالي لري، ماتې به دې صفوي حکومت ته بي اعتباره کړي.

گرګین خپل سر په دواړو لاسونو کې ونيو، یوه شېبه غلی و، وروسته یې سر پورته کړ:

_ شل توپونه او شپږ زره پوځیان تیار کړی.

غلی شو، ویی ویل:

_ میرویس خانه! خپل کسان راټول که، د هفتې په پیل کې حرکت کوو.

میرویس خان وویل:

_ درې زره کسان تیار دي، د نورو غم مې هم خوړلی، ځینې قبیلې په لاره کې پرته دي، بس له دې خوا پرې ورځم، جنگیالی به یې تیار وي.

گرکین جام پر سر وراوه، ویی ویل:

_ نو له مور سره ملګرتیا نه کوي!

میرویس خان وخنډل:

_ غم مه کوه! غونډیو ته به په یوه ورځ ور رسېږو.

* * *

ميرويس خان ماسپنين له جنگي کلا ووت، په هماغه مازديگر يې د بلوڅو او کاکړ و مشرانو ته دوه تکره سپاره ور ولېږل چې د گرگين د پوځ له شمېر، امکاناتو، د تگ له لارې... او د حملې له ځايه يې خبر کړي.

په دوهمه ورځ يې د ځينو قبيلو له مشرانو سره خبرې وکړې، ميرويس خان خوشاله و، تر دې ځايه يې خپله نخشه بريالۍ گڼله، له جنگي کلا يې د گرگين نيمايي پوځ او شل توپونه ايستلي ول.

وروسته يې په پاتې نخشه خبرې وکړې.

* * *

تور لوگي تر غونډيو پورته ولاړ ول. ميرويس خان آس ته پونده ورکړه، د غونډۍ سرته وخوت، لاندي په لمنو کې پراته کلي په تورو لوگيو کې پټ ول.

کله کله به د يوه توپ له خولې سره غورنجه را ووته.

ميرويس خان بېرته شاته وگرځېد، پر غونډۍ کښته شو، د خپلو زرگونو کسانو مخې ته ودرېد. په لور غږ يې وويل:

_همدلته اړوئ!

سیدال خان ناصري مخکي ورغی، سترگی یې له اوبنکو ډکې وې.

میرویس خان وخنډل:

_مه وارخطا کپړه! تشو کورونو ته یې توپونه نیولي دي.

سیدال خان وویل:

_وخت یې نه دی؟

_نه!

سیدال خان آس ته پونده ورکړه، دلبنکر تر سره لار، بېرته راوگرځېد، پر لوره ودرېد، چیغه یې کړه!

_خیمې ودریئ!

وخت ووت، میدان رنگارنگ خیمو ونيو.

میرویس خان وویل:

_ راءُ!

سيدال خان آس ته چوڪه ورڪره، دواړه پرغونډی وختل، لاندې د سوځېدلو باروتو بوی ته. پر غونډی کښته شول، د گرگين ځينو پوځيانو خيمې وهلې. نور د ټوپکو په پاکولو بوخت وو، ځينې يوي بلې خواته گرځېدل. کله کله به يو نيم آس وشنېدل.

ميرويس خان يوي لويې خيمې ته ور ننوت. گرگين پر څوکی ناست و، مخې ته يې نخشه پرته وه.

گرگين سر پورته کړ، سترگې يې سرې وې، په غوسه يې وويل:

_ په کليو کې هېڅوک نه وو، چا خبر ورکړی! ان خپل څاروي يې هم ايستلي دي.

ميرويس خان پر څوکی کښاست، وې وويل:

_ ته بايد زموږ تر راتگه ماتله شوی وای.

گرگين وويل:

_ طاقت نه راته!

میرویس خان و خندل:

_ او تشو کورونو ته دې توپونه و نیول.

گرگین په خبره کې ور ولوېد:

_ ما قسم کړی، د بلوڅو او کاکړو یو دېوال به هم روغ رانه پاتې نه شي.

غلی شو، ویې ویل:

_ جنگیالی دې چېرته دي؟

_ تر غونډیو ور هاخوا!

_ غواړم چې ویې وینم.

گرگین له خیمې ووت. پر آس یې پینه واړوله، له میرویس خان او سیدال خان سره پر غونډۍ وخوت. لاندې سلگونه رنګارنګ خیمې ولاړې وې.

گرگین بڼې لور ته گوته و نیوله، لیرې د غره په لمنه کې گڼې ژبړې او سرې ونې ښکارېدلې.

ويي ويل:

_ سبا د همدې کليو وار دی.

ميرويس خان وخنډل:

_ نو دا حملي به مياشتي وخت ونيسي.

گرگين په حيراني ورته وکتل.

ميرويس خان وويل:

_ پوهېږې چې کاکړ او بلوخ دواړه منظم لښکر نه لري چې په يوه ځای يې ور سره مالومه کړو. د دوی جنگيالي په ورو ډلو وېشل شوي دي، دا ډلې په ځينو کليو کې پټې دي، شايد ځای ځای د ترپ او خرپ جگړه وکړي، په دوی پسې به زموږ د زرگونو کسانو يو ځايي ورتگ د وخت ضايع کېدل وي.

گرگين وويل:

_ نو څه وايي؟

_ڪه زما مني لڻسڪر نيم ڪه، نيمايي يي ڪاڪرو ته ولڀره، پاڻي به د بلوڻو سيمي جارو ڪري. هسي مو هم شمڀر ڊپر دي، د ترپ او خرپ پر جگري غبنتلي يو. په ڪم وخت ڪي به دواڙه قبيلي له پينو وغورڻو.

گرگين غلي و، ده د آس د يال په مرو وڀنتو ڪي گوتي تڀرولي.

يودم يي سر پورته ڪر، ويي ويل:

_خبره دي په فڪر ڪولو ارزي.

ميرويس خان د غره په لمنو ڪي لرو پرتو ڪليو ته گوته ونيوله، ويي ويل:

_دا ځل به يي زه ورسره مالومه ڪرم!

گرگين غلي و.

ميرويس خان وويل:

_غم مه ڪوه! اوس زما وار دي چي صفوي حڪومت ته خپل صداقت ور وڀنيم. سبا نه، بل سبا به په هماغه ڪليو ڪي زما مڀلمستيا وڃوري.

گرگین آس ته پونده ورکره، پر غونډی کښته شو.

میرویس خان خپل لښکر ته ور وگرځېد، خیمې ته ننوت، د بلوڅو نویو راغلو مشرانو ته یې غږ
ورکره، کښاست، ویی ویل:

_خو جنگیالی مو تیار کړي دي؟

یوه په ونه دنگ بلوڅ وویل:

_دوه زره.

میرویس خان وویل:

_سمه ده، اوس شپږ زره کسان لرو، خو که گرگین خپل لښکر نیمايي کړ، نو دې تعداد ته هم ضرورت
نشته.

وروسته یې خپل وراره محمد خان راوغوښت، ورته ویی ویل چې غونډی ته وځېږي او په پټه د گرگین
پوځ وڅاري.

محمد خان مازديگر بڀرته راغي، خپل تره ته يي وويل چي گرگين خپل نيمائي پوڄ جنوب لور ته ولڀره.

د ميرويس خان سترگي وڄلڀڀي، د لښڪر د تيارڀڀو امر يي وڪر، ڄو زره جنگيالي په شپه ڪي، د غره په لمنو ڪي پرتو ڪليوته روان شول.

* * *

ميرويس خان يوي لوري ته وخت، لمر و، له خرو ڪورونو تور لوگي پورته ڪڀدل.

وري ڊبري ور غڙڀڀي، ميرويس خان ور وڪتل، سيدال خان پورته را خوت.

ميرويس خان پر يوه لويه تيره ڪڀناست، سيدال خان وڃندل:

_ڄنگه! ڄوڪ به وايي چي دلته جگره نه ده تڀره شوي.

غلي شو، د ميرويس خان تر ڄنگ ڪڀناست، په سوڄڀلي سا يي وويل:

_ڄو ڪادانو ته مو اور ورته ڪر، وينې يي، د پروڙي لوگي تر ڊڀرو وي.

غلي شو، ليري يي گوته ونيوله، ويي ويل:

_ تر هاغه چنارانو ور هاخوا غوته لوگي بيا د وچو پاڻو دي.

ميرويس خان وويل:

_ گرگين ته مو ڏوڪ ور ولبيره؟

_ هو، د گرمي مېلمستيا ته مو را وغوبنت.

ميرويس خان سور اسويلى وايست:

_ خو زما زره دربيري، گرگين دومره ڪم عقل نه دي چي د ڏو زرو ڪادانو په سوڏپو دي غلط شي.

دومره خوبه وايي چي جگره بي مرو نه وي.

سيدال خان وځندل:

_ خو دا ستا نخشه وه، ودي ويل چي گرگين بايد له لري دا لوگي وويني.

ميرويس خان ودرېد، سره سا بي وايسته:

_ که مری نه لرو، اسیران خو تیارولی شو.

سیدال خان په حیرانی ورته وکتل.

میرویس خان وویل:

_ د یو څو خپلو بلوڅو ملگرو لاسونه ور وتړئ!

گام یې واخیست، خو بېرته ودرېد، ویې ویل:

_ هاغه ځای وینئ؟

سیدال خان خپل لاس پر تندي کېښود، سترگوته یې سیوری جوړ کړ، ویې ویل:

_ لاندې د توت زړې ونې یادوي؟

هو، هماغه ځای دښتې ته نږدې او له کلیو لیرې دی، شاوخوا تکره نښه وپشتونکي پټ که!

یوولسمه برخه

* * *

ميرويس خان دڻسٽي ته وڪتل، لري د تت سيوري غوندي تڪه توره را روانه غوته بنڪار پدله.

ميرويس خان د سره انگار پر سر پيپلي پسه ته ور وگرخپد، د پسه ورون ته يي چاقو ونيو، وره توته يي تري ببله ڪره، په ڊڪه خوله يي وويل:

_ هر ڇه سم دي؟

يوه چاغ بلوخ وويل:

_ نه پوهيڙم! دوولس پسونه مو اور ته نيولي دي.

ميرويس خان وويل:

_ بس دي، گرگين خو به هم ڊوڊي ته سلامت لڻنڪر نه راولي!

لاڙ، د توت سيوري ته له خيلو قوماندانو سره ڪپناست.

ويي ويل:

_توپانچې مو ډکې دي؟

يوه خواب ورکړ!

_هو، مخکې مو باروت او غټه چره ور واچوله!

سيدال خان وويل:

_پنځه سوه نښه ويشتونکې همدلته دي، نور جنگيالي په شاوخوا ونو او لويو بوټو کې پټ شوي.

ميرويس خان دښتې ته وکتل. تور آسونه را روان ول.

ويي ويل:

_د حملي له پاره بيره مه کوئ! د گرگين لښکر ستړی دی، خيمي وهي، له ډوډۍ وروسته به يې نيم جنگيالي ویده وي.

د گرگين لښکر ودرېد، د ميرويس خان تندۍ تريو شو:

_ ليري يې وارول، فکر نه کوم چې د توپک گولی ور ورسپري.

په بېره ودرېد، ويې ويل:

_ له ما سره راځئ!

پر آس سپور شو، دولس، ديارلس کسان ورپسې ول. دبنتي ته ورغلل.

گرگين مخکې راغی، ميرويس خان ته يې کلکه غېږ ورکړه، په خندا يې وويل:

_ لوگي مې وليدل، پوهېږم، د ياغيانو بېخ دې ور ايستلی دی، خو لا هم ډېر کورونه روغ ښکاري.

ميرويس خان وخنډل.

گرگين وويل:

_ دښمن څومره تلفات لري؟

_ سل کسان.

د گرگين بربتونه وخرپدل.

ميرويس خان وخنډل:

_نور تبتتپلي دي، هغوى چي جگره كوله يا مو ووژل او يا مو ژوندي ونيول.

د گرگين سترگي وځلپدي:

_بيا هم بنه ده.

يودم يي چيغه كره!

پسي ورځو. يو يو وژنو، نه يي پرپر دو.

ميرويس خان شاوخوا وكتل، ويي ويل:

_دا ځاى مناسب نه راته بنكاري، لښكر ته دي ووايه چي مخكي لار شي، كه درپيو زرو كسانو ته بوډي

نه شو وركولاي، اوبه خو به نردي وي.

گرگين وخنډل:

_خو تا د مېلمستيا خبره کړې وه.

_اوس هم نه يم پېنېمانه، تر هاغه ونو لاندې مې ترتيبات نيولي دي، خو يواځې درېيو سوو کسانو ته ډوډۍ ورکولای شم.

گرگين په خبره کې ور ولوېد:

_خو غواړم چې اول د دېنمن پرې شوي سرونه ووينم.

ميرويس خان وويل:

_وبه يې ويني، خو د خولې خوند مه خرابوه! اول ډوډۍ وخوره.

ټول پر آسونو سپاره شول، حرکت يې وکړ، شېبه وروسته د ټوت زرو ونو ته نږدې د روانو اوبو پر غاړه ودرېدل.

گرگين درې سوه کسان بېل کړل، له ميرويس خان سره پورته وخوت. ټول تر زرو ټوتانو لاندې پر هوارو شويو ليځيو کېناستل.

گرگین شاوخوا وکتل، ویی ویل:

_ جگره خو بی پری شویوو اندامونو نه وی.

سیدال خان ناصری وویل:

_ صیب! جگره پورته په کلیو کی شوی ده، اوس هم د بلوڅو سرونه پراته دی.

گرگین پزه کش کره، په خوند یی وویل:

_ د کباب بوی نور هم وری کریم، خو اول اسیران راولی.

میرویس خان یوه پوڅی ته اشاره وکره، شپبه وروسته گن لاس ترلی کسان راوستل شول.

گرگین ودرېد، کتار ولاړو لاس ترلو کسانو ته ورغی، ټنډه یی تروه شوه:

_ ښه نو! تاسو د صفوی حکومت د مالیې مامورین ووژل!

بودم یی یو لاس ترلی ځوان تر څنو ونیو، چیغه یی کره!

_ احمقه! اور ته دي اچوم.

د خوان ژامي ته يي سوک ورکړ، د خوان ورمپر کور شو، له خولي يي وینو داره وکړه. ولوبد.

ميرويس خان منډه ور واخيسته، تر گرگين يي غبرگ لاسونه را وگرخول، ويي ويل:

_ مه کوه! زه يي خپله وژنم، خو اوس يي وخت نه دی، دودۍ تياره ده.

گرگين پر خپل خای کښاست، يودم يي توپانچه را وايسته، تک شو، لاس ترلی بلوخ لاندې ورغړېد.

د گرگين له خولي لارې باد شوي!

_ ټول اسيران ووژنی!

د گرگين پوځيانو له خپلو اوږو توپکونه کښته کړل.

ميرويس خان چيغه کړه!

_ حمله!

له نږدې ونو او ډبرو سپینې لوڅرې را ووتې، ډزې شوې، د گرگین څو عسکر ولوېدل.

میرویس خان خپله توپانچه گرگین ته ونيوله، خو د گرگین مخې ته د هغه یوه عسکر ځان واچاوه، تر خولې یې تېره کوهه را ووته، لاندې ولوېد.

گرگین منډه واخیسته، څرر شو، غشی یې تر غاړې ووت.

د گرگین درې سوه عسکر یو په بل پسې ولوېدل، میدان د سوځېدلو باروتو بوی ونيو.

میرویس خان ورمېر کور کړ، د گرگین گن سپاره په چټکۍ سره را روان ول.

د توپکو نلۍ ور واوښتې. آسونه وشنېدل، د گرگین څو عسکر یو په بل پسې ولوېدل.

درب شو، د توت د ونو لوی بناخونه را ولوېدل.

میرویس خان چيغه کړه!

__توپچیان په نښه کړی.

له دوهم درب سره له ځمکې پورته شو، پر ونه ورغی، اوږه یې د ونې له تنې سره ولگېده، ولوېد، سترگو ته یې دوره ودرېده.

ویې توخل، خپلې توپانچې ته ور وښویېد. نږدې چیغې یې واورېدې، یوه ډله جنگیالیو د گرگین د لښکر خواته منډې ور وهلې!

میرویس خان چیغه کړه!

په خپلو ځایونو کې پرېوځي.

درب شو، د توپ گولی د جنگیالیو په مینځ کې ولگېده، په ونه کې څرررررا شوه، له ژپرو پانو سره سرې غوښې راولوېدې.

یو غوڅ شوی لاس ور باندي راغی، څنگ ته ولوېد، سره بوټی لا پورته پورته غورځېده.

میرویس خان یوه توپک ته ور وښویېد. د سره رنگ اغوستي کوټ سپور یې په نښه کړ، سپور له آسه ولوېد.

وږېد، د گرگین توپانچه یې ور واخیسته، منډه یې کړه، څغ شو، له ډبرې سوکې باد شول.

میرویس خان چیغه کړه!

_ له همدې لورو يې په نښه کړی.

توپانجه يې د گرگين يوه پوځي ته ونيوله، ماشه يې کش کړه، تشه وه. بېرته شا ته وښويېد. توپک يې را واخيست، توت ته ودرېد. ليرې توپچي يې په نښه کړ، دوره راغله، پر سترگو يې لستونۍ تېر کړ، بېرته يې سترگه پټه کړه، دز شو، توپچي ولوېد.

په بېره يې توپک پک کړ، مخامخ را روان پوځي ته يې ونيو، ونه لگېد، پوځي را ورسېد، له آسه يې پر ميرويس خان ور توپ کړل، دواړه لاندې ور غرېدل، پوځي يې پر ټټر کېناست، ميرويس خان د هغه لاس ونيو، د تېره خنجر څوکه يې تر سترگو پورته ولاړه وه.

پوځي د خپل بدن ټول زور پر خپل مټ واچاوه، د چارې څوکه د ميرويس خان پر ټنډه ولگېده، پر ښۍ سترگه يې وینه راغله.

بودم د پوځي لاس مړ شو، د ميرويس خان پر ټټر ولوېد، ميرويس خان پورې واهه، د پوځي تر وليو نيزه ختلي وه.

چيغې شوي، د ميرويس خان جنگيالي له مورچو را ووتل. مخامخ د گرگين پر لښکر ورغل.

د گرگين پوځيانو د دښتي خواته منډې وهلي. يو- يو لوېده.

شبهه وروسته چويه چوپتيا شوه، دنبته له سرو کوتونو ڊکه وه.

ميرويس خان له خپل پٽکي ريتاره واپسته، تندي يي پرې وتاره. ورغي. آسونه او انسانان پراته ول، له
خينو خيمو سرې لمبي پورته کښلي. . . .

اوبو ته ور وگرځېد، کښاست، لپه يي ڊکه کړه، سيوري ورباندې راغلل، د خوشالي ناره يي واورېده:

_ خان صېب! بريالي شوو.

ميرويس خان ور وکتل، سيدال خان او څو نور جنګي قوماندان ولاړ ول. ميرويس خان خپل مخ ته اوبه
ور واچولي، لستونۍ يي پرې تېر کړ.

سيدال خان وويل:

_ د تندي وينه دي لا نه ده درېډلي.

ميرويس خان ودرېد، شاوخوا يي وکتل، له ولاړو ژېرو بوتو په وينو لږلي پښي راوتلي وي.

ويي ويل:

_ څومره تلفات لرو؟

سیدال خان وویل:

_ نه پوهېږم! خو، اوو، اتو سووو ته رسېږي.

میرویس خان سره سا وایسته، له پورته سپکې سپورې راغلي، میرویس خان ور وکتل، دوو کسانو د گرگین مری له پینو نیولی و، په تیرو کې یې کشاوه.

میرویس خان وویل:

_ ورته ووايست چې د مرو بي احترامی بڼه نه ده.

یو کس ورغی، له دوو کسانو سره ودرېد، خو هغوی پورې واهه. بېرته یې د گرگین مری تر پینو ونيو، کش یې کړ، د گرگین سلامتته پایڅه راوخته.

میرویس خان گړندي گامونه واخیستل، د یوه ژامې ته یې سوک ورکړ، ولوېد. میرویس خان چیغه کړه!

_ په مور کې د مرو سپکاوی نشته.

لوڀلي سڙي ودرېڊ، په ويټو سڙي لاري يي تو ڪري، سترگي يي رڊي راوختي:

_خو ده زما ورور را زندي ڪر!

ميرويس خان وييل:

_سمه ده، سزا يي وليده، بس، نور ڇه پري ڪوي!

سڙي روان شو.

ميرويس خان ڪيناست. گرگين ته يي وڪتل، د گرگين سترگي سپيني راختلي وي، له غاري يي تازه وينه راتله.

ولاڙ شو، په خاورو ڪي پروت ڄادر يي را واخيست، د گرگين پر لوڅ ورون يي واچاوه. دښتي ته يي وڪتل، د ميرو پر سر ٽپوسان گرڇڀل.

ويي ويل:

_د گرگين عسڪرو ته قبرونه وڪيندي!

يو ڀڄ ڀڄي واور ٻڌ:

_ صڀب! سخته ده، دوه، دري زره ڪسان دي.

ميرويس خان وويل:

_ دا سمه ده چي دبنمن دي، خو انسانيت يي هم ويلي، لبوانو او ٽپوسانو ته يي نه پرڀڙدم.

غلي شو، سره سا يي واپسته:

_ د خپلو ڪسانو مري بايد د هغوي ڪورنيو ته وسپارو.

سيدال خان وويل:

_ صڀب! نه ڪڀري! د اوو، اتو سووو جنازو انتقال اسانه خبره نه ده.

ميرويس خان په خبره ڪي ور ولوڀڊ:

_ نو دلته يي ٽپوسانو ته پرڀڙدي؟

سيدال خان وويل:

_گوره! مور بيره لرو، د گرگين په زرگونو عسکر لا په جنگي کلا او نورو کلاوو کې پاتې دي، که د خپل مشر له مړيني خبر شي، بنا ته به اور وړ واچوي. مور بايد د دوی تر خبرېدو مخکې پر جنگي کلا حمله وړ وړو.

ميرويس خان وويل:

_د گرگين درې زره کسان کاکړو ته ورغلل، زر نښه وپشتونکي سپاره د کاکړو د مرستي له پاره وړ ولېږئ.

يوه له رنگه تور سړي وويل:

_صېب! کاکړ په خپله په زرگونو غښتلي ځوانان لري، مخکې خبر ول، جگړې ته تيار دي.

ميرويس خان وويل:

_زما خبره ومنئ! همدا اوس زر غښتلي ځوانان تيار کئ!

له رنگه تور سړي وويل:

په سترگو!

روان شو.

ميرويس خان پر يوه هواره تيره کڻاست. وي وييل:

پر جنگي کلا حمله اسانه خبره نه ده!

يوه چاغ سري وويل:

پو خو دا د وږي خبرې بني نه راباندي لگيري، مور خو څه ټکري نه پر سر وو، غيرت مو ټولو ته مالوم دی، مخامخ پي ورځو، هر څه چي خدای پښن کرل.

ميرويس خان چيغه کړه!

د خدای روی ومني، همدې لويو لويو باتو غرق کړو، بس دی نور، همدا صفويان سل کاله پاچاهي درباندي کوي. يواځي غيرت مهمه نه ده، عقل يي هم ويلى. پوهېرم چي د جنگي کلا نيول مهم کار دی، خو په کمو تلفاتو.

غلی شو. دښتې ته يې وکتل، يوه جنگيالي يې د گرگين د عسکر سور کوټ اغوستی و، اوسپنيزه خولی يې لمر ته ځلېدله. څو نورو کسانو ورته خندل.

د ميرويس خان سترگې وځلېدې، په بېره يې وويل:

_د گرگين د عسکرو زړې، خولی، روغ کوتونه او بېرغونه را ټول کړئ.

ولاړو کسانو په حيرانۍ ورته وکتل.

* * *

ميرويس خان په خاورو کې کښلو لیکو ته وکتل. ويې ويل:

_د جنگي کلا لمر ختو خوا ته بازار پروت دی. که له دې خوا حمله وکو، نو عام خلک تاواني کېږي، دلته بايد يو ډز هم ونه شي. شمال ته يې غر دی او جنوب ته يې څو کلي او کروندې پرتې دي.

غلی شو، خپلو قوماندانانو او د قبيلو مشرانو ته يې وکتل، د لښتې څوکه يې يو ځای کېښوده. ويې ويل:

_دا کلي تر نورو نژدې دی، د توپ گولی يې خوري. بايد له خلکو تش شي.

سر یې پورته کړ:

_بابو جانہ! دلته د لښتې پر ژۍ کتار ونې ولاړې دي، ته به څو تکره نښه ویشتونکي درسره کړې، په بل څه کار مه لرئ! بس د جگړې له پیل کېدو سره یواځې د کلا پر دېوالونو ولاړ توپچیان سر پورته کولو ته مه پرېږدئ!

غلی شو، لیکو ته یې وکتل، وېي ویل:

_بهدارخانه! دا ځای ویني؟

په ونه لور ځوان ور مخکې شو، د لښتې څوکي ته یې وکتل.

میرویس خان وویل:

_دلته څه دي؟

_زړې گندوالې!

میرویس خان وویل:

_ ته به له درٻيو سوو جنگياليو سره په همدې ڪنڊوالو ڪي پٽڀري. له اول ڊز سره به ځانونه د ڪلا عمومي دروازي ته را رسوي.

پاتي شوه د جنگي ڪلا جنوبي برخه. دلته د انگورو باغونه دي، پاني به يي ڙڀري وي، خو ڪه احتياط وکو، سلگونه ڪسان پڪي پٽڀڙاي شي.

سيدال خان وويل:

_ خو دا خوا هواره ده، له ڪلا هم بنه ګلالی فاصله لري، جنگيالي مجبور دي چي پر ڪلا د حملي پر وخت له باغونو ور ووځي، تلفات به يي ڊڀر وي.

ميرويس خان وويل:

_ بله چاره لرو؟

ٽول غلي ول.

ملا پيرمحمد مياجي وويل:

_ دا خوا ماته پرڀڙدي! دوولس سوه ڪسان لرم، لومري به د توپچيانو غم وخورو.

ميرويس خان وويل:

_ دي خواته پنخه توپونه ولاړ ول، خو دوه يي گرگين پر بلوڅو او ڪاڅرو د حملي له پاره را کښته کړل. که يي بل نه وي ور خېژولي، له دريو توپونو سره چاره کيږي.

غلي شو، لښته يي ور واخيسته، ويي ويل:

_ پاتي شوه د ڪلا لوږديخ لور ته عمومي دروازه. دلته د پټېدو ځاي نشته، له يو څو دېوالونو پرته يي ټوله مخه د ورغوي غونډې صافه ده. د لښکر ډېره برخه بايد په همدې هوار ميدان کي وجنگيږي، خو که مي فکر سم وخت، تلفات به مو کم وي.

داوود خان هوتک وويل:

_ د گرگين له لښکره څو توپونه را پاتي شول؟

سيدال خان وويل:

_ گرگين له جنگي ڪلا شل توپونه را واپستل، خو اته يي ڪاڅرو ته له تلونکي لښکر سره وليږل. مور ته دوولس توپونه په لاس راغلل.

داوود خان هوتک په خبره کې ور ولوېد:

_ نو له دې توپونو استفاده نه شوی کولای؟

ميرويس خان وخنډل:

_ د همدې توپونو په مټ خو زړور يو. پوهېږې! څلور توپونه د جنګي کلا د عمومي دروازي پر سر ولاړ دي، شپږ نور هم په هغو برجونو کې اېښودل شوي چې د کلا تر مخ پرته ميداني يې تر خولو لاندې ده. دا توپونه بايد د توپونو په واسطه له مينځه لاړ شي.

غلی شو، د لیکو تر څنګ يې يوه بله ليکه وايسته، ويې ويل:

_ دلته د اوبو څا ده. که زموږ له نخشي سره سم، د کلا ساتونکو دروازه راته خلاصه کړه او تر دې ځايه ور ورسېدو، نو بيا د جګړې گټل اسانه دي، د کلا د توپونو خولي دومره نه شي را تېټېدای چې دا ځای وولي.

بابو جان وويل:

_ نو څه ته ماته يو! نه پرې ورځو؟

ميرويس خان وويل:

_ تر اوسه لا وخت شته.

_ خو لښکر په جوش کې دی، ټول حملې ته تيار دي، له دوو ورځو مزل وروسته هم د ستریا نښه نه پکې ښکاري.

ميرويس خان وخنډل:

_ بېره مه کوه. د حملې مناسب وخت مازديگر دی، لمر بايد يوه نيزه پورته وي.

ټولو په حيراني ورته وکتل.

ميرويس خان وويل:

_ خو له ورو څخه د غنمو د ايستلو څو څپرې مې هم پکار دی.

غلی شو، يودم يې وويل:

_ پام مو وي، په کلا کې د نارنج ماڼۍ ده، د لته د گرگين د ځينو قوماندانو کورونه، ښځې او ماشومان هم شته. مور يواځې د گرگين له عسکرو سره جنگېرو.

* * *

د روان لښکر پر سر د صفوي حکومت بيرغونه رپېدل. مخکي روانو سلگونو سپرو سره کوټونه اغوستي ول، په اوسپنيزو خوليو کي يي د مازديگرنې لمر ژېړه رڼا پرته وه.

ميرويس خان، ځيني قوماندانان او د قبيلو مشران د لښکر مخي ته روان ول.

سيدال خان آس ته پونده ورکړه، تر لښکر مخکي شو، ودرېد، لښکر ته يي وکتل. د لښکر تر مخي پر څو آسانو پسي ترلو څپرو له ځمکي مړه دوره پورته کوله... لمر د سپرو وليو ته سيخ و، د سپرو پر مخونو سيوري پراته ول. دورو او سپورو له پېژندلو ايستلي ول.

سيدال خان بېرته لښکر ته ور وگرځېد. په خوند يي وويل:

_ميرويس خانه! اوس د څپرو راز را مالوم شو، په دې هم وپوهېدم چي ولي دې دا وخت حملې ته مناسب گانه.

ميرويس خان وويل:

_خو لا مي زړه پر ځای نه دی، نه پوهېرم! ساتونکي به د کلا دروازه راته خلاصه کړي که نه!

سیدال خان و خندل:

_د گرگین په دې سره کوټ، زړې او خولې کې به نو څوک وایې چې گرگین نه یې!

لښکر ورو، ورو د کلا عمومي دروازې ته ور نیردې کېده. د میرویس خان د زړه دربا ډېره شوې وه، شاته لښکر گوته پر ماشه روان و.

یو ناڅاپه د دروازې غنجا وخته، میرویس خان تر څا تېر شو، خو د لویې دروازې پر سر، په برج کې ولاړ عسکر یو دم چيغه کړه!

_دورازه وتړئ! دښمن دی!

د توپک ډز شو، د میرویس خان ښی لاس ته سپور ولوېد.

میرویس خان چيغه کړه!

_دورازه بندېدا ته مه پرېردئ!

ډزې شوې، له پورته یو پوځي را ولوېد. توپونه وغرمبېدل. د لښکر په شاته پاتې وروستی برخه کې سرې لمبې راوگرځېدې.

د دروازي دوي پلي بېرته سره ولگېدې، خو کسانو آسونو ته پونده ورکړه، آسونه پر دروازه ولگېدله، يوه پله خلاصه شوه. آسونه يو په بل پسې ولوبدل، د دروازي پله پورې شوه، خو خای ته نه ورتله، د يوه پراته آس نيمايي تنه د دروازي تر ليڅک وتلې وه.

شاته توپونه وغرمبېدل، د کلا تر يوه برج سرې لمبې را وگرځېدې... د توپ بله گولۍ د دروازي له سره تېرې تيرې را بېلې کړې.

چيغې شوې، د کلا جنوب ته له پرتو باغونو گڼو کسانو منډې را وهلي. د توپ گولۍ پکې ولگېده، په ونيو لړلي پټکي او ځادرونه باد باد شول.

د دروازي دواړه پلي خلاصې ولارې وې، پلي او سپاره کلا ته روانو اوبو غوندي ور ننوتل.

ميرويس خان د کلا په مينځ کې يوه دېوال ته کېناست، لومړۍ يې يوه توپچي ته توپک ونيو، ماشه يې کش کړه، توپچي پر توپ پرېوت. لاسونه يې يوې بلې خواته ځرېدلي پاتي شول.

دزي وې، چيغې وې، لمبې وې... د دېوالونو له سره د گرگين يو يو عسکر را لوېده.

شېبه وروسته خبره لاس او گربوان ته ورسېده، تورې او چرې په وينو سرې شوې. د کلا په مينځ کې څو دوکانونو اور واخيست، له برجونو، کورونو او زندانه تورې لوڅرې پورته کېدلې...۰۰۰

جگره تر ناوخته توده وه، نیمه شپه خال خال بزو ته ورسېده، سپېده چاود ته یواځې مړه لوگي پاتې ول.

دولسمه برخه

* * *

میرویس خان ټیټ شو، له خاورو یې یو ماشوم ور پورته کړ، د هغه پر سپېره مخ یې د خپلې لونگی
څنډه تېره کړه، د ماشوم سترگی پټې وې، پر ټټر یې د توري سور پرار بنکارېده.

د میرویس خان سترگی ډکې شوې، د ماشوم پر سپېره مخ اوښکه ولوېده، ورغړېده، د هغه تر سپېرې
زني پورې یې توره لیکه جوړه کړه.

میرویس خان ماشوم پر خپل ټټر پورې ولگاوه. سلگی یې شوې. ځان یې کابو کړ.

کين لور ته یې وکتل، د نارنج د مانی سپین دېوالونه تورو لوگیو نیولي ول.

مخ یې واراوه، د ده ځینې جنگیالي په کندوالو کې گرځېدل، څو نورو د گرگین د مرو شویو پوځیانو
جیبونه لټول...

میرویس خان ماشوم پرې ایست، خپل څادر یې پرې هوار کړ.

خگیروی یی واورېد. په بېره ولاړ شو، د چت را لوېدلي لرگي یی لیرې کړل، له خاورو یی د گرگین
تپي عسکر را وایست. د عسکر کولمې را وتلې وې.

د عسکر په وینو سرې شونډې و خوځېدې:

_اوبه! اوبه!

میرویس خان منډه واخیسته، د یوه مړه عسکر له تشي یی د اوبو پتک را خلاص کړ، بېرته راغی،
سترگي یی رډې را وختې، د تېرې، تپي پوځي غاړه پرې وه، ولاړ قومي مشر پر سره کوټ خپله سره
توره پاکوله.

میرویس خان چیغه کړه!

_ولې؟

قومي مشر یواځي وخنډل، روان شو.

له کنډوالو څو په ټوپکو بار کچرې را ووتې. میرویس خان منډه ور واخیسته، په بېره یی وویل:

_څه کوی!

یوه له ونې ټیټ مول وهلي کس خواب ورکړ!

_د وسلو ډېپو مو مات کړ، ولجه ده.

میرویس خان چیغه کړه!

_دا وسلې په بیت المال پورې اړه لري.

ورغی، بار ته یې اوږه ورکړه، تړلي توپکي لاندې ولوېدې.

منډه یې واخیسته، له مړو جسدونو یې توپ کړل. خان یې په یوه سا د کلا تر عمومي دروازي پورې ورساوه. چیغه یې کړه!

_دروازه وتړئ!

_درني پلي وغنډېدې.

د دروازي پر سر برج ته وخوت، تر کلا د باندې یې وکتل، د باغونو خواته پر غالیو، مېزونو، الماریو... بار خړې روانې وې.

ميرويس خان د خپل يوه جنگيالي له لاسه ٽوپڪ و ايست، له ٻڙ سره د يوي خري پښو ته مړه دوره پورته شوه.

خري ودرېدي.

ميرويس خان وويل:

_ هلي! غله راوگرخوي!

لاندي د كلا د دروازي تر مخ ولاړ پوخي ناره ڪره!

_ صېب! زمور خپل ڪسان دي.

ميرويس خان چيغه ڪره!

_ را ويي ڪرخوي!

خو پوخيانو منڊه ور واخيسته.

ميرويس خان بېرته له برجه کښته شو، د گرگين د غونډو سالون ته ننوت، غالی ټولې شوې وې، څوکى او مېزونه مات پراته ول.

د باندې ووت، يوه جنگيالي ته يې وويل:

_ هله! سيدال خان ته ووايه چې قوماندانان، د قبيلو مشران او ټول لښکر د کلا ميدانې ته را ټول کړي. يواځې په برجونو کې څو کسان پرېږدئ.

غرمي ته د کلا لويه ميداني له جنگياليو ډکه وه، ميرويس خان يوه بام ته وخوت. د بنځو، ماشومانو او اسيرانو په وژلو يې خواشيني وبنوده، ويې ويل چې مور يواځې د خپلواکۍ له پاره جنگېرو، که ظلم وکړو، نو زموږ او د گرگين فرق څه دى.

وروسته يې د چور کيسې را واخيستي، بار کچرو او خرو ته يې اشاره وکړه، ويې ويل چې د گرگين په وژلو به صفوي حکومت ضرور خپل غچ اخلي، همدا ټوپکې او توپونه به يې په درد خوري... د اتحاد او اتفاق په اړه وغږېد، د جگړې اخلاق يې تشرېح کړل، د بنځو، ماشومانو او اسيرانو وژنه يې بې غيرتي وبلله... .

ميرويس خان اوږدې خبرې وکړې، لمر ته د ولاړو زرگونو کسانو سرونه څرېدلي وو.

د ميرويس خان له غږېدا وروسته يو چاغ، په ونه لور قومي مشر را مخته شو، د بار کچرو درول يې د ځان سپکاوى وگاڼه، ويې ويل چې په دې جگړه کې ده او د ده اتو سوو جنگياليو برخه واخيسته، نږدې دوه سوه شهيدان يې ورکړل، حق يې دى چې له جنگي کلا څو ټوپکې وباسي... .

میرویس خان ناره کره!

_که د وطن د ازادی له پاره راغلي یاست، پاتې شی. که نه نو د کلا دروازه خلاصه ده.

چاغ په ونه لوړ قومي مشر چیغه کره!

_زما کسان دې راووخې!

له لښکره شل، پنځه ویشته جنگیالی ورووتل.

د قومي مشر ټنډه تروه شوه.

_زما خبره مو وانه ورپږده!

یو ځوان مخکې ورغی، وپې ویل:

_خپل قوم دې سپک کړ، مور په وطن مین خلک یو. نه دې غواړو.

قومي مشر خپلې تورې ته لاس کړ، بېرته یې گوتې مړې شوې، له شل، پنځه ویشته کسانو سره د کلا د لویې دروازې خواته روان شو، خو پنځه کسه بېرته ترې را وگرځېدل.

له لښکره یوه چیغه راغله!

_ خو دلته نورې نارواوې هم شوي دي. د جگړې پر مهال دوو سیاسرو ته لاس ور لوېدلی.

د میرویس خان سترګې رډې راوختې! په بېره یې سیدال خان ته وکتل.

سیدال خان وویل:

_ خبره یې سمه ده.

_ جنایتکاران معلوم دي؟

_ هو، څلور کسه!

میرویس خان وویل:

_ زندی یې کړئ!

د سیدال خان سر وځړېد:

_صڀب! خو يو يي ستا ترورزي دي!

ميرويس خان چيغه ڪره!

_زندی يي ڪري!

* * *

د جنگي ڪلا د نيولو په څلورم مازديگر ملا پير محمد مياجي په بېره ڪوتي ته راغي، ميرويس خان ته يي وويل چي ڪاڪرو ته د ګرګين د تللي لښکر پاتي برخه را روانه ده.

ميرويس خان د ڪلا برج ته وخوت، ليري په تور لښکر پسي دوره پورته ڪېدله.

د ميرويس خان په امر توپونه ډک شول، د صفوي حکومت بيرغونه ودرېدل، په زرګونو جنگيالي د ڪلا دېوالونو ته وختل.

بهادر خان ته يي وويل چي د ڪلا په ميداني ڪي زر ټکره سپاره ودروي. ڪله چي د دېوال پر سر لومړني توپ تش شو، له ڪلا به ور وځي او پر دښمن به حمله ور وري.

ميرويس خان له خپلو ځينو قوماندانو سره په يوه برج ڪي ودرېد.

ملا پير محمد مياجي وويل:

_ دا اووه، اته سوه ڪسان ناخبره راته بڻڪاري.

داوود خان هوتڪ سور اسويلى وايست.

_ خود دروازي پر سر رنگ برجونه به بي وپوهوي چي دلته جگره تپره شوي ده.

ميرويس خان وويل:

_ ڪار مه ورباندي لري! پر پرده چي نردي راشي.

د ملا پير محمد مياجي شوندي وڃوڻدي:

_ د گرگين مرينه پته نه پاتي ڪپري، خو ڪه په دي عسڪرو ڪي ڪوم يو وتبنتي، تاوان به مو لنڊ وي.

ميرويس خان پر زينو ڪنٽه شو، د لڻڪر تر مخ ودرېد، وي ويل:

_ نه غوارم چي په دي اوو، اتو سوو ڪسان ڪي يو هم وتبنتي.

له پورته یې وارخطا نارہ واورېده:

_خانه! د گرگین لښکر ودرېد.

میرویس خان په بېره پر زینو وخوت. آسونه خای پر خای ولاړ ول.

میرویس خان وویل:

_شک یې واخیست!

له لښکره خو کسان مخي ته راغلل.

میرویس خان ته نږدې د توپک دز شو.

میرویس خان منډه واخیسته. د کلا پر دېوال ولاړ پوځي یې پورې واهه!

چیغه یې کره!

_ما نه وو درته ویلي چې دزې مه کوئ!

عسکر په ماته گوډه ژبه وویل:

_ صېب! پام می نه و، ماشه رانه کش شوه.

میرویس خان په بیره د گرگین لښکر ته وکتل، مخکې راغلي آسونه بېرته گرځېدلي وو.

داوود خان هوتک وویل:

_ اوس څه وکو؟

میرویس خان وویل:

_ د توپک گولی ور رسېږي؟

_ فکر نه کوم.

چیغه یې کړه!

_ توپونه تیار دي؟

له يوه برجہ غڻ راغی:

_ هو، ستاسو امر ته مائله يو.

ملا مياجي وويل:

_ ورته وگوري! لڻڪر شاته وگرڇڏ.

ميرويس خان چيغه ڪره!

_ اور!!!!!!

دپوال ولرزڊ، څو پرله پسي توپونه تش شول.

د گرگين په لڻڪر ڪي سري لمبي را وگرڇڏي. د ڪلا دروازه خلاصه شوه. بهادر خان اوزر سپاره
له ڪلا ور ووتل. چيغي يي وهلي، د توپکو له خولو خړ لوگي را وتل.

وخت ووت، توري له تپکو را ووتي، تن په تن جگره ونبنته!

داوود خان هوتک پیغه کره!

_ هلته وگورئ! د گرگین یوه ډله پوځیان تښتي.

میرویس خان ور وکتل، لمر لوېدو خواته په څو تورو آسونو پسې نری دوره پورته کېدله.

میرویس خان سره سا وایسته!

_ د صفوي دربار دومره ژر خبرېدا به مو تواني کړي.

* * *

میرویس خان د جنگي کلا له نیولو وروسته د ښار په شپږو نورو کلاوو یرغل ور وړ. څلور کلاوي له جگړې پرته تسلیم شوي، خو د چهل زینو او قیتول کلاوو مقاومت وکړ.

جگړه ونښته، د دې کلاوو دېوالونه له گرگینه نیولو توپونو وخورل. څه عسکر ووژل شول، نورو لاسونه پورته کړل.

له جگړې وروسته د میرویس خان لومړی کار صفوي شاه حسین ته د یوه لیک لېږل و. په لیک کې یې پاچا په دروند نوم یاد کړ، وېي لیکل چې اوس هم صفوي حکومت ته صادق او وفاداره دی.

وروسته يې د گرگين ظلمونه را واخيستل، يادونه يې وکړه چې ځيني خلک د گرگين د وحشت پر وړاندې راپورته شول، خو ټولي قبيلې لا اوس هم صفوي دربار ته درناوی لري، تاسو خپل مشر گني او د ماليې ورکړې ته تيار دي. ...

دا يې هم وليکل چې د اندېښنې وړ کومه خبره نشته، ورو، ورو به حالات کابو کړي. ...

ميرويس خان پوهېده چې صفوي دربار دومره ناپوه نه دی، خو دې ليک لږ تر لږه د دښمن په حمله کې ځنډ راوستی شو.

وروسته يې د ټولو قبيلو مشران را وغوښتل، لويه جرگه يې جوړه کړه، سلگونو کسانوته يې وويل چې کندهار سل کاله وروسته ازاد شو، خو صفوي حکومت کرار نه کېږي، دوی بايد تيار اوسي.

بيا يې د مکې د علماوو فتوا ور وښوده، د صفوي حکومت پر وړاندې جگړه يې جهاد وباله. ټول قومونه يې يووالي او اتحاد ته را وبلل، ويې ويل چې په يووالي کې مو بقا او په بې اتفاقي کې مو ورکه ده. ...

ميرويس خان اوږدې خبرې وکړې، ټولې خبرې يې د خلکو د يووالي او وطندوستي په اړه وې. ...

د ميرويس خان له خبرو وروسته د جرگې ټولو غړو پاچا غوښت. دوی په دې سلا شول چې ميرويس خان خپل پاچا وټاکي، خو ميرويس خان په دې وخت کې پاچاهي ښه ونه گڼله، ويې ويل چې له ډېر وخت وروسته ټولې قبيلې سره راټولې شوي دي، نه غواړي چې يو ځل بيا د واک او قدرت خبره په قومونو کې نفاق پيدا کړي.

ناسته اوږده شوه، اخېر يې پرېکړه وکړه چې ميرويس خان د ټولو قبېلو مشر کړي. ميرويس خان ومنله، خو شرط يې دا و چې له ده سره به د هر قوم يو نماينده هم موجود وي او ده ته به په کارونو کې سلا ورکوي.

يوه چيغه راغله!

_ته زموږ نيکه يې! ميرويس نيکه!

له هرې خوا د خوشالۍ نارې راپورته شوي:

ميرويس نيکه، ميرويس نيکه، ميرويس نيکه...

* * *

ميرويس نيکه پوهېده چې د کندهار ازادې به د کابل مغولي حکومت په وېره کې کړي، دی په دوو جبهو کې نه شواى جنگېدلې، ده د خپل ورور يحيى خان په لاس مغولي دربار ته احوال ور ولېږه چې د کندهار لخوا به مغولي حکومت ته کومه ستونزه نه پېښېږي.

بيا يې له مختلفو قومونو شتمن کسان را ټول کړل، له دوى يې د جنګي کلا او نورو شپږو کلاوو د ترميم له پاره مرسته وغوښته.

رنگو شويو برجونو ته تيري پورته شوي، لوږدلي دېوالونه ترميم شول، د کلاوو په مينځ کې رنگي شوي کوتي بېرته ودرېدې.

وروسته يې توپخانه منظمه کړه. په خرابو توپکو يې لاس ووايه. له هر قومه يې زړور جنگيالي وغوښتل، لس زره منظم لښکر يې جوړ کړ.

بيا يې د ښار مشهور کوتر بازان را وغوښتل، هغوی ته يې وظيفه ورکړه چې د پيغامونو د رسولو له پاره کوترې تربيه کړي.

دوی کوترې سره ووېشلې، سهار به يې په يوه کلا کې دانه ور اچوله، غرمه به يې په بله کلا کې له غنمو ډک شکورونه ورته کېښودل، مازديگر يې له ښاره د باندې څو ځايونه ورته ټاکلي ول. ... کوترې په لنډ وخت کې تربيه شوې. سهار به يې يو ځای کېدې مړې کړې، غرمې ته به بل ځای په دانې پسې تلې. ...

* * *

دوی مياشتې ووتې، خو د صفوي حکومت کوم درک ونه لگېد. يوه ورځ ميرويس نيکه د چهل زينو په کلا کې د خوراکي موادو د ذخيره کولو گدام کوت چې يو جنگيالی راغی، نيکه ته يې وويل چې له اصفهانه د شاه حسين خاص استازی محمد جامي راغلی دی.

ميرويس نيکه جنگي کلا ته ورغی. محمد جامي له عمره پوخ سړی و، سپينه پسته ږيره يې درلوده، له څېرې تازه ښکارېده.

ميرويس نيڪه ٽينگه غيڙ ورڪره، محمد جامي بي د نارنج د ماني لوي سالون ته بوت. دواڙه پر ڏوڪيو
ڪٺناسٽل، محمد جامي شاوخوا وڪتل، ويبي ويل:

_ مور خبر شوو چي د نارنج ماني سوڏبلي ده، خو اوس د خرابي کومه نڀنه نه پڪي بنڪاري.

ميرويس خان وڃندل:

_ بڀرته مو جوڙه ڪره!

محمد جامي ميرويس نيڪه ته وڪتل، ويبي ڇندل:

_ پر همدې ڏوڪي به گرگين ناست و.

ميرويس نيڪه وڃندل:

_ نيت دي سم ونيسه، خير دي چي د يو ڏو وڙو له پاره پر دي ڏوڪي زه هم ڪينم. ڇه خبره ده، مور
اوس هم صفوي حڪومت ته وفاداره يو، تمه ده چي شاه حسين بڀرته خپل حاكم راولپري... .

محمد جامي په خبره ڪي ور ولوڀد:

_خو په جنگي ڪلا ڪي مي ستا لښکر او تياری وليد، ماته خو داسي ښڪاره شوه چي پر دي څوڪي دي
پاخه اړولي دي.

ميرويس نيڪه وخنډل:

_هوښيار سري يي! نه غلطي، فکر وکه چي همداسي ده.

محمد جامي پيالو ورپورته ڪره، له چايو يي غورپ وکر، ويي خنډل:

_تاوان به وکي!

ميرويس نيڪه وويل:

_تر اوسه هم چندان په گته ڪي نه وو، يو ځل به همدا تاوان هم وازمايو.

_خو ته کمزوري يي، په دي څو ورو قبيلو له شاه حسين سره ډغري نه شي وهلي، ملا به درماته ڪري.

ميرويس نيڪه وخنډل:

_ مور په سلو کلونو کې د خپلواکۍ څکه نه وه کړې، اوس يې په خوند وپوهېدو، همدې خوند زړور کړو.

محمد جامي وتوخل، ويې ويل:

_ خوبه دي، زه شاه حسين را ولېرلم، راته ويې ويل چې ستاسو له نيت نه خبر شم او بېرته احوال ور وړم.

ميرويس نيکه وخنډل:

_ نو اوس به زموږ په نيت پوهېدلی يې؟

محمد جامي وويل:

_ هو! د وينو بوی مې حس کړ.

ميرويس خان وخنډل، ولاړ شو، کړکۍ ته و درېد، ويې ويل:

_ مور په وينو تويولو پسې نه گرځو، خو که نور زموږ د وينو تزي وي او زموږ په وژلو پسې دلته راځي، روغي پښې به رانه يونه سي.

محمد جامي ودرېد، ويې ويل:

_ دا دې وروستی پرېکړه ده؟

ميرويس نيڪه لاسونه سره و جنگول، دوه کسان راغلل. ميرويس نيڪه وويل:

_ محمد جامي په جنگي کلا کې تر ټولو پاکې او سوتره کوټې ته رهنمايي کړئ! د ده خپگان زما خپگان دی، عزت يې وکړ او د يوه دروند ميلمه غونډې يې وساتئ!

محمد جامي په حيراني ورته وکتل، ويې ويل:

_ څه مانا؟

_ مانا دا چې ته به تر يو څه وخته زموږ مېلمه يې.

محمد جامي چيغه کړه!

_ خو زه غواړم چې سبا بېرته د اصفهان خواته حرکت وکړم.

ميرويس نيڪه وويل:

_خوزه نه غوارم چي اصفهان ته ڙر ورسپري. يو دوي مياشتي گذاره وڪه. ستا په خند کي زمور خير دي.

مياشت وروسته په هرات کي د صفوي حڪومت حاکم محمد خان کندهار ته ورغي، ميرويس نيڪه ته يي وييل چي کندهار بېرته صفوي حڪومت ته ور وسپاري، خو د ميرويس نيڪه خبره يوه وه، ويي ويل چي نور نو د غلامي له ژونده ستري شوي دي.

ميرويس نيڪه د هرات حاکم ته هم له بناره د وتلو اجازه ورنه کړه، ده او ملگرو ته يي د نارنج په ماني کي د اوسېدو خاي برابر کړ.

ميرويس نيڪه ته وخت مهم و. ده د وخت په سپما کي خپل برياليتوب ليد.

ميرويس نيڪه خو توپونه له کلاوو واپستل، خينو ته يي د چهل زينو د غره لوري څو کي وټاکلي، يو شمېر نور يي د بنار په خندو کي خاي پر خاي کړل.

ده قومي مشرانو ته امر وکړ چي تر دوو مياشتو پوري پنځه زره نور جنگيالي هم برابر کړي.

د مني په لومړيو کي خبر ور ورسېد چي د هرات نوي والي پر کندهار د يرغل له پاره له خپلو درېيو زرو جنگياليو سره را روان دي. ميرويس نيڪه ملا پيرمحمد مياجي را وغوښت، ورته ويي ويل چي دبنمن بايد تر کندهاره راونه رسپري.

مياجي له پنځو زرو جنگياليو سره له بناره ووت، د هرات د نوي والي پر لښکر ورغی، څه يې ووژل، څه بېرته دهرات خواته وتښتېدل.

صفوي حکومت غلی کېنه ناست، په يو نيم کال کې يې څلور نورې حملې هم وکړې، خو مات شول.

اخير د ميرويس نيکه جنگيالي دومي زور شول چې د تبريز د حاکم محمد خان پنځه زره کسيز لښکر يې يواځې په پنځو سوو جنگياليو له پښو وغورځاوه. د فراه تر دلارامه پورې مخکې لاړل، محمد خان يې ژوندی ونيو او په زرگونو توپکي، آسونه، اوبنان، زغري... او څو توپونه يې کندهار ته راوړل.

* * *

سارايي مزي له غاره خپل سر را وايست، ځمکه ودرېده، د غار په خوله کې را ټولي خاورې بېرته غار ته ور ورغړېدې، مږه په غار کې ننوته، په زرگونو توري، سپينې او خړې نرۍ پښې تېرې شوې... ځمکه درېده... آسونه شنبېدل، په گاډيو پسې د درنو تړلو توپونو غنجاخته... دېرش زره کسيز سور لښکر په مرو دورو کې پټ و.

شېبه وروسته د هلمند د سيند پر غاړه سلگونه سپينې خيمې ودرېدې. د خيمو په مينځ کې يواځينۍ سره خيمه تر نورو لويه او هسکه وه.

په دې خيمه کې يو پنځه دېرش کلن غښتلی ځوان ناست و، ده د خپل تره د انتقام فکرونه وهل، تنده يې تروه وه، په ذهن کې يې د کندهار بنار په سرو لمبو کې ليد. ځوان خسرو خان نومېده، همدا دېرش زره گرجي پياوړي عسکر يې تر امر لاندې ول.

خسرو خان مازدیگر له خیمې ووت، درې کسان د لرگي په پایو پورې تړلي ول.

یوه عسکر په وپړېدلي غږ وویل:

_صېب! کوچیان دي، د سیند پر غاړه مو له سلامتې رمې سره ونيول.

خسرو خان د اوبو غاړې ته ورغی، پوځي جامې یې وایستي، اوبو ته ورگډ شو، خو عسکرو مخامخ گڼو لوڅو ته ټوپکونه ونيول.

خسرو خان تر لوڅو لامبو ووهله، بېرته را وگرځېد، پښې یې پر ځمکه ولگېدې، په اوبو کې ودرېد، د ټټر بېر لاندې وېښته یې سره نښتي ول.

ویي ویل:

_کوچیان راولئ!

په لنډ وخت کې درې لاس تړلي کسان راوستل شول.

خسرو خان وویل:

_اوس يې نو اوبو ته ور واچوئ.

کوچیان له لاسونو - پښو ونيول شول، اوبه باد شوې، شېبه وروسته د ابو سر ته واړه ډومبکونه را وختل.

یوه پوځي په بېره تولیا ورته ونيوله، خسرو خان ځان وچ کړ، جامې يې واغوستې، خیمې ته ننوت. سترگې يې پټې کړې، نیمه شپه د باندي را ووت. پیره دار وږده و.

خسرو خان چیغه کړه، پیره دار په بېره ودرېد، گڼ پوځیان له خیمو را ووتل. خسروخان وویل:

_زه ویده جنگیالی نه غواړم! اعدام يې کړئ!

پیره دار ته لاسونه ور ولوېدل، هغه چیغې وهلي، بخښنه يې غوښته... خو د دار گردې حلقې يې ورمپړ مات او چیغې يې غلي کړې.

سهار ته يې د لښکر مهم قوماندانان را وغوښتل، امر يې وکړ چې خپل څو کسان د جاسوسانو په جامه کې کندهار ته ولېږي او د میرویس خان د جنگیالیو د شمېر او جنگي امکاناتو په اړه معلومات راوړي.

خسرو خان هوښیار سړی و، مخکې تر حملې يې د قومونو په اړه معلومات ټول کړي ول، پوهېده چې په دې خلکو کې د غلجې او ابدالي کیسه توده ده، ده د قومونو په بې اتفاقی کې خپل بریالیتوب لید. ځکه يې وار له واره پر کندهار د حملې پر ځای د ابدالیو مشر عبدالله خان د هرات والي مقرر کړ، خو عبدالله خان ډېر ژر د خسرو خان په هدف پوه شو او ولایت يې پرېښود.

خسرو خان نهیلی نه شو، ده هڅه کوله چې ځینې وړې قبیلې د خان ملگری کړي، خو میرویس نیکه هم غلی نه و ناست. د ده په امر ټولې کروندې ورپېل شوې او حاصلات یې کلاوو ته یووړل.

میرویس خان پوهېده چې ښار محاصره کېږي، ځکه یې د دوو کالو غله – دانه او نور ضروري مواد ذخیره کړل.

ده ځینې قومي مشران نورو قبیلو ته ور ولېږل، هغوی ته یې پیغام ورووړ چې په یوالي کې مو بری دی او که دا ځل دښمن ته تسلیم شوی، نو بیا د پېړیو له پاره د ازادۍ خوبونه مه وینی.

د میرویس نیکه په امر له عمومي دروازو پرته د اوو کلاوو نورې ټولې دروازې په تیرو بندې شوې. ده د ټولو جنگي کلاوو دېوالونو ته اضافه ټوپونه وڅېژول، تر ښار گرد چاپېره سرپټي مضبوط سنگرونه جوړ شول.

ده د ښار اوسیدونکو ته ډاډ ور کړ چې تر خپله وسه به د دوی دفاع کوي، خو ځینې کسان نه قانع کېدل، د دوی په زړونو کې وېره ننوتې وه، له ښاره به هره ورځ څو کډې وتلې.

میرویس نیکه خپله کورنۍ راوسته او په یوه جنگي کلا کې یې واړول. ده د ښار اوسیدونکو ته وویل چې خسرو خان د گرگین وراره دی او د خپل تره په انتقام پسي راوتلی. که ښار وساتئ، خسروخان ماتې خوري او که ښار پرېږدئ، بل ځای هم نه شی ترې خلاصېدی.

کډې ودرېدې، ځینې تللي کسان هم بېرته راغلل.

ميرويس نيڪه ٽولو نارينه وو ته امر وڪر چي د خپلو ڪورنيو بنخي، پيغلي او تنڪي خوانان په ٽوپڪ وپوهوي او د ضرورت پر مهال دي له ڄانه دفاع وڪري.

وروسته يي هري ڪلا ته يو،يو قوماندان وٽاڪه، جنگي ڪلا يي سيدال خان نصري ته ورسپارله، د نورو ڪلاوو مسووليت يي بابو جان، بهادر خان، ملا پيرمحمد مياجي، عزيزخان نورزي، نصروخان الڪوزي،... او د نورو قوماندانانو پر غاره ور واچاوه.

بيا يي له خپلو پنخلسو زرو جنگياليو څخه دري زره سپاره ٻيل ڪرل، د دوى مشري يي داوود خان هوتڪ ته ورڪره چي فراه، سيستان او گلستان ته لار شي او له خلکو مرسته وغواړي.

په خپله له دوو زرو ڪسانو سره له بناوه ووت او د هلمند د بست ڪلا په زرو ڪنڊوالو ڪي پٽ شو.

ديارلسمه (ورستي) برخه

* * *

سپڀدي چاودلي وي، خو لا هم پورته ڄو رانه ستوري ڄلبدل.... ڪله ڪله به يو آس وشنڀد، يو توخي به راغي، په غونڊيو ڪي به يوه لپوه وانگول...۰۰۰

داوود خان هوتڪ له خپل لښڪر سره بڀرته را روان و، په لښڪر ڪي يي زر سپاره جنگيالي اضافه شوي ول، اوس يي شمڀر څلورو زرو ته رسڀده.

دوی د شگلنو غونډېو په پیڅکو کې روان ول. کله کله به یوه آس توده وو هله، مخکینی پښې به یې تر
زنگنو په شگو کې ننوتې.

هوا ولاړه وه، شگې پر خپلو ځایونو پرتې وې.

یو ناڅاپه څرر شو، د داوود خان هوتک یوه جنگیالی چیغه کره، لاندې ولوېدل.

مخامخ شگې باد شوې، له شگو په سلگونو کسان را ووتل، غشي وورېدې، د داوودخان څو سپاره یو په
بل پسې ولوېدل.

داوود خان چیغه کره!

_ کمین دی!

آسونه وشنېدل، د داوود خان جنگیالیو خپلې توپکې تشې کړې، له شگو راوتلې څو جنگیالی یو په بل
پسې ولوېدل.

داوود خان چیغه کره!

_ شاته وگرځئ!

د آسونو مخي را وگرځېدې، د داوود خان لښکر شاته لار. ليرې په دښته کې ودرېد، وارخطا جنگياليو
مخامخ غونډيو ته کتل، هېڅ هم نه و.

داوود خان ناره کره!

_تش شوي ټوپکونه ډک کړئ!

ټوپکونو ته باروت، چرې او پلتي ور ولوبدې.

واړه قوماندان راغلل، له داوود خان سره ودرېدل، ټولو مخامخ غونډيو ته کتل... ليرې د يوې غونډۍ پر
سر يو تور ټکی ښکاره شو، ټکی ورو، ورو غټېده. د غونډۍ پر سر يو سپور ودرېد.

ورپسې پر يوه اوږده لکره پېيلی بيرغ ښکاره شو، شېبه وروسته د غونډيو سرونو زرگونو سپرو
واخيست.

داوود خان وويل:

_د خسرو خان لښکر دی.

غلی شو. ويي ويل:

__ څه کوو؟

یوه قوماندان وویل:

__ پرې ورځو!

بل په خبره کې ور ولوېد:

__ نه، تباهي ده! ورته وگورئ!

ټولو غونډیو ته کتل، خړې غونډۍ تکی توري بنسکارېدلې.

داوود خان وویل:

__ تاواني کېزو. څلور زره کسان له دېرشو زرو جنگیالیو سره نه دي برابر.

د یوه قوماندان ټنډه تروه شوه:

__ نو وتبنتو؟!

داوود خان وويل:

_ هو!

_ خو دا بي غيرتي ده.

_ خو زه په خان وژنه كي غيرت نه وينم!

لبنكر ته يي مخ وړ واراوه! چيغه يي كره!

_ شاته گرځو!

قوماندانانو ته يي وكنل، ويي ويل:

_ جگره كوو، خو دلته نه! دا دبنته مو په گټه نه ده. مور بايد د بست د كلا تر كنډوالو پوري ځانونه ورسوو.

غلي شو، ويي ويل:

_د خسرو خان له لښکره دومره فاصله ونيسئ چې د توپ گولی مو ونه خوري.

يوه وويل:

_خو که هغوی راپسي را چټک شول، بيا؟

_په دې شگو کې آسونه دومره تېز نه شي تلای، بل دا چې خسرو خان په لسگونو درانه توپونه لري، سلگونه بگي يې له خوراکي او نورو موادو ډکې دي، تېز نه شي تلای!

_خو ټوله دښته شگه نه ده، که کلکي ته ورسېدو بيا؟

داوود خان وويل:

_بيا به يې هغه وخت گورو، اوس حرکت کوو.

لښکر حرکت وکړ، دوی د خسرو خان له دېرشو زرو سپرو څخه په گلالي فاصله کې مخکې روان ول.

دوه درې ځله توپونه وغرمېدل، خو گولی يې ليرې لگېدې.

غرمي ته شگي کمي شوي، پسته ځمکه ورو ورو کلکېدله... آسونه گړندي شول، خو لا هم د دواړو لښکرو تر منځ ډېره فاصله پرته وه.

ماسپښين سپېره دوره راغله. سترگي نه رڼي کېدې، خو د داوود خان جنگيالي ونه درېدل.

مازديگر دوره کېناسته، د خسرو خان لښکر نه ښکارېده. آسونه ستري ول، داوود خان له دمې پرته بله چاره نه لیده، خو خپلو دوو سپرو ته يې امر وکړ چې په چټکي سره د بست د کلا تر گنډوالو لار شي او ميرويس نیکه ته احوال ور وړي چې د دښمن لوی لښکر در روان دی.

له تياري سره ليري په دښته کې سرې رڼاوې بلې شوې. د داوود خان جنگياليو حرکت وکړ، دوی تر هغو مخکې لارل چې رڼاوې ورکې شوې.

د شپې يې په دښته کې واړول، پيري ودرېدې، ستري لښکر سترگي پټې کړې.

نيمه شپه يو پيره دار پر ځمکه پرېوت، پر سپېرو خاور يې غوړ و لگاوه، ځمکه نری نری درېدله.

شپه وروسته ټول لښکر وپښ شو، په شپه کې يې حرکت وکړ، سپېده چاود روانو اوبو ته ورسېدل، جنگيالي د اوداسه له پاره له آسونو کښته شول، ډزې شوې... څو کسان اوبو ته ولوېدل، نورو آسونو ته ور منډه کړه، پر زینونو پورې تړلې توپکي يې را واخيستي.

توره غوټه را راوانه وه. دوه، دوه نيم زره کسان ښکارېدل.

د داود خان جنگیالیو گونډې ووهلي، د ټوپکو له نلیو سپینې لوخړې را ووتې، د دښمن لسگونه کسان ولوېدل. . . .

تورې را وختې، لاس په لاس جگړه ونښته، روانې اوبه سرې شوې. . . د خسرو خان عسکر یو په بل پسې لوېدل، د شاته تگ چیغې پورته شوې، پاتې عسکر بېرته شاته وتښتېدل.

داوود خان چیغه کړه!

_ هلی! وخت مه ضایع کوئ! د خسرو خان سلامت لښکر را روان دی، خپل ټپیان را ټول کړی، له دې ځایه ځو.

درب شو، د ټوپ گولی ولگېده، د داوود خان ټنډه سره شوه، لاس یې ور وور، تورې خټې وې.

داوود خان چیغه کړه!

_ د بست د کلا کنډوالو ته نږدې یو! هلی!

* * *

هوا توده وه، د سترو آسونو له خولو سپین ځگونه بهېدل... د سپرو مخونه سپره بنکارېدل.

میرویس نیکه وویل:

_څومره تلفات لري؟

داوود خان سره سا وایسته:

_نه پوهېږم، درې-درې نیم سوه ته رسېږي.

میرویس نیکه د بست دروازي ته نږدې ټیټې غونډۍ ته وخوت. چیغه یې کړه!

_سل کسه له ټپیانو سره لار شئ. نور په رنگو دېوالونو کې مورچې ونیسئ!

یوه آس هم حرکت ونه کړ.

د لښکر له مینځه یوه چیغه راغله!

_مور جگړه کوو.

ميرويس نيکه وويل:

_پوهېرم، خو مور دلته تر ډېره مقاومت نه شو کولی، د تگ په وخت کې به د تپيانو انتقال اسانه نه وي. هلی نو، سل ستري کسان را مخته شی.

ټول غلي ول.

ميرويس نيکه چيغه کړه!

_دا يو امر دی!

خو کسان را مخته شول او له تپيانو سره يې د کندهار د بنار په لور حرکت وکړ.

د ميرويس نيکه په امر څه کم شپږ زره جنگيالي په کنډوالو کې پټ شول. ميرويس نيکه آس ته پونده ورکړه، په دښته کې مخکې لاړ، ودرېد، له ليرې يې ړنگو دېوالونو ته وکتل، له سپيرو کنډوالو پرته هېڅ نه هم بنکار بدل.

بېرته غونډۍ ته وخوت، د يوه دېوال سيوري ته کېناست، دښتې ته يې وکتل، ليرې مړه دوره ولاړه وه.

شېبه وروسته توره غوټه بنکاره شوه، سراب و، غوټه په هوا کې لړزېدله، تر ځمکې پورته ولاړه وه.

وخت ووت. د زرگونو آسونو پښې پر ځمکه لگېدلې.

میرویس نیکه وویل:

پو وار کوو، خو پوخ وار.

غلی شو، داوود خان ته یې وکتل، ویې ویل:

په جنگیالیو باندې وگرځه، د د بنمن د توپ له لومړۍ گولۍ سره شاته گرځو.

داوود خان ورو ولاړ شو، تر یو څه ځایه پر ملا کړوپ ته، وروسته تر دېوال پټ شو.

وخت ووت، داوود خان بېرته راغی، پرېوت، ویې ویل:

توپک ور رسېږي!

میرویس نیکه وویل:

مه کوه! یو څه نور هم باید مائل شو.

وخت ووت، د آسونو د پينو دربا او د درنو توپونو غنجا راتله. ميرويس خان خپله كينه سترگه پټه كړه، د مخي سپور يې د توپك په زخه كې راووست، ورو يې وويل:

_ اوس يې وخت دى.

ماشه يې كڅ كړه، ږز شو، سپور لاندې ولوېد.

له كندوالو په زرگونو توپكې تشي شوې، په دبنته كې آسونه وشنېدل، ميدان تېرو چيغو پر سر واخيست، د خسرو خان لښكر شاته لاړ. گڼ مري او ټپيان ترې پاتې شول.

ميرويس خان وويل:

_ اوس نو توپك نه ورسپري، مخكې تر دې چې د دبنمن توپونه وغرمبېري، بايد دا خاى پرېږدو.

* * *

سور لښكر د كندهار ښار ته نږدې واړول. خيمي ودرېدې، درانه توپونه په اوږده كتار كې منظم شول، د پسونو غاړو ته چرې سيخي شوې، تور دېگونه بار شول. ...

خسرو خان خپله کینه سترگه پټه کړه، نیم گز اوږد دوربین یې بنی سترگې ته ور نږدې کړ، مخامخ یې وکتل، ویې ویل:

_مازدیگر ته حمله کوو.

یوه پوځي په خواره خوله وویل:

_صېب! لښکر ستړی دی!

خسرو خان چیغه کړه!

_احمقه! دومره صبر نه شم کولی، دا کوچینی ښار څه ستړیا غواړي، پرې ورشی، ښار ته اور ورته کي، غواړم چې د ماښام ډوډی د لمبو رڼا ته وخورم.

خسرو خان سرې خیمې ته ننوت. اوږد وغځېد. شېبه وروسته څو تنه قوماندانان ورغلل، پر مېز یې یو کاغذ وپړ کړ.

خسرو خان وویل:

_څه دي؟

_صېب! د بنار نخشه، له کومې خوا پرې ورشو؟

خسرو خان وخنډل، کېناست، نخشي ته يې وکتل، ويې ويل:

_ډېر وار خطا ياست؟

پوه قوماندان وويل:

_صېب! ميرويس خان په زرگونو جنگيالي لري، زموږ د معلوماتو له مخې د هرې کلا دېوالونو ته توپونه خپږول شوي دي.

موږ...

خسرو خان چيغه کړه!

_د وېرې خبرې مه کوي! څه کم، دېرش زره کسان يو وړوکی بنار نه شي نيولی!

غلی شو، نخشه يې ور واخيسته، ويې ويل:

__ جنگي کلا تر ټولو را نږدې ده! له همدې خوا پرې ورځو، توپونه ور مخکې کړئ! حمله به تر لمر لوېدو مخکې کوو.

نخشه يې سره ټوله کړه، تر څنگ ولاړ په ونه لوړ ځوان ته يې وکتل، ويې ويل:

__ قلې بېگه! لومړی به ستا تر قوماندې لاندې اووه زره جنیگالي پر بنار ورځي!

عباس قلې بېگ وويل:

__ په سترگو!

په تا پسې به لس زره نور سپاره در روان وي، قوماندې يې زه په خپله غاړه اخلم، اوس اوولس زره کسان بس دي.

ټول غلي ول... .

خسرو خان نخشه ور ټوله کړه، ويې ويل:

__ د حملي له پاره تياری ونيسئ! خو گورئ! ان ولاړه لوتې به هم تر پښو لاندې کوي!

* * *

درب شو، ميرويس نيکه منډه واخيسته، د چهل زينو د غره پر لوره ودرېد، د توپ د گولي دوره جنگي کلا ته نږدې ولاړه وه.

څو پرله پسې توپونه ودرېدل، د بناړ ځنډې له دورو ډکې شوې. له کلاوو د بنځو او ماشومانو چيغې راتلې. ...

ميرويس نيکه د يوه توپ تر څنگ ودرېد.

توپچي وويل:

__ صېب! د دېنمن د خيمو تر مخ توري غوتي بنکاري، فکر کوم چي توپونه بناړ ته را نږدې کوي. ستا امر ته ماتله يو.

ميرويس نيکه وويل:

__ مور په لوره کې يو، له دې ځايه د توپ گولي ور رسېږي، خو مه کوه! يو څه بايد نور هم را نږدې شي.

وخت ووت، ميرويس نيکه وويل:

_اوس يي وخت دی!

د چهل زينو د غره پر لورو اېښودل شوي لس توپونه يو په بل پسي وغرمېدل. د دېنمن په ليکه كتار توپونو کي دورې پورته شوي.

له هاخوا هم د توپونو له خولو سپين لوگي را ووتل، خيني گولي د جنگي کلا پر دېوالونو ولگېدې، نوري تر کلا واوښتې، په ښار کي څو ځايه سرې لمبې را وگرځېدې...

توپونه غلي شول، د دېنمن د خيمو تر مخ زرگونه سپاره ودرېدل. مخکي راغلل، بېرته ودرېدل. د لومړي لښکر تر شاپه لنډه فاصله کي بل لښکر ودرېد، دوهم لښکر لوی و.

ميرويس خان چيغه کړه!

_توپونه تيار کړئ!

د عباس قلبي بېگ په مشرۍ اووه زره کسيز لښکر حرکت وکړ، آسونه تيز شول، چيغي راتلې...

ميرويس نيکه وويل:

_اوس!

خُمکه ولرزېده، لس توپونه په یو بل پسې تش شول. د جنگي کلا د دېوالونو پر سر ایښي توپونه هم ودرېدل. د عباس قلې په لښکر کې سرې لمبې را وگرځېدې، دورې پورته شوې... آسونه ولوېدل، له درده ډکې تېرې چيغې اورېدل کېدې، خو لښکر ونه درېد، هماغسې مخکې روان و.

شېبه وروسته له دواړو خواوو زرگونه توپکې تشې شوې... د جنگي کلا له دېوالونو ګڼ جنگيالي ولوېدل.

د خسرو خان تر قوماندې لاندې لس زره کسان هم د کلا تر دېوالونو ورسېدل.

د توپونو او توپکو له خولو اورونه بادېدل، بنار د بنځو او ماشومان له چيغو ډک وو.

میرویس نیکه چيغه کړه!

_د بهادر خان د حملې وار دی! هیندارې تیارې کړئ!

خو لویو آينو ته د مازدیګرني لمر ژېرې وړانګې سیخې شوې.

ناڅاپه د قیتول د کلا عمومي دروازه خلاصه شوه، د بهادر خان تر مشرۍ لاندې څلور زره جنگيالي له کلا را ووتل، د خسرو خان پر لښکر ورغلل... څلور زره توپکې یو ځای تشې شوې، د خسرو خان په

سلگونو جنگيالي ولوبدل. د خسرو خان لښکر شاته لار، د عباس قلبي او خسرو خان د لښکرو تر مينځ
فاصله ډېره شوه.

له کلاوو، کورونو، ونو، کوڅو... ډزې کېدې، د حسن قلبي جنگيالي يو په بل پسې لوبدل...

د دښمن په لښکر کې وېره او وحشت گډ شو، د شاته تگ نارې پورته شوې. ماښام په خپلو خيمو کې ول.

خسروخان په غوسه ښکارېده، ده په لومړۍ حمله کې يو نيم زر تلفات درلودل.

په يوه مياشت کې يې پر ښار درې نورې حملې هم وکړې، خو له تلفاتو پرته يې کومه گټه ونه لیده، دا
ځل د جنگي کلا تر څنډو پورې هم ونه رسېد.

خسرو خان وپوهېد چې د ښار نيول اسانه خبره نه ده، ده يو بل فکر وکړ، خپلو قوماندانو ته يې امر
وکړ چې د ښار د محاصرې تياری ونيسي.

ده د ښار په محاصره کې برياليتوب ليد.

خپلو قوماندانو ته يې وويل:

د ښار اوسيدونکي بله لاره نه لري. درې، څلور مياشتې وروسته به يا له لورې مري، يا به تسليمېږي.

* * *

ميرويس نيڪه له اوله پوهيده چي بناار تر محاصري لاندې راڻي، ده خپل قوماندان را وغوښتل، اوږدي محاصري ته د تياري په اړه وغږېدل، ويي ويل چي د دوو کلونو له پاره خواره لري، خو بيا دي هم له خوراكي موادو سره احتياط کوي.

وروسته يي وويل چي د بناار د باندې هم بايد يو څوک ولرو چي د قبيلو له مشرانو سره خبرې وکړي، لښکر جوړ کړي او راتلونکي ته تياري ولري. ده دا مسووليت سيدال خان ته ور وسپاره، خو سيدال خان او نورو قوماندانانو وويل چي د دي کار له پاره تر ټولو ميرويس نيڪه ښه دي، دي د قبيلو له مشرانو سره په ژبه پوهيږي، له ټولو قومونو سره نېک راوبط لري، باوري کس دي او ډېر خلک پرې را ټولېدای شي.

ميرويس نيڪه نه منله، ويل يي چي خپل اولس يواځي نه شي پرېښودلای، خو د نورو ټينگار دي ته اړ کړ چي د هغوی خبره ومني.

قوماندانانو وويل چي دا محاصره اوږده ده، ميرويس نيڪه دي خپله کورنۍ هم له بنااره وباسي، خو ميرويس نيڪه وويل چي ټول بناار د ده کورنۍ ده. که بناار مري که پايي، د ده کورنۍ به هم ورسره وي.

ميرويس نيڪه په دوهمه ورځ يواځي له سلو جنگياليو سره له بنااره ووت.

يوه اوونۍ وروسته تر ټول ښار پردي عسکر راوگرځېدل، خسرو خان خپلو جنگياليو ته امر وکړ چې د هوا مرغان به هم ښار ته له ننوتو او راوتو راگرځوي!

ميرويس نيکه لومړی کلات ته لاړ، له مختلفو قومونو سره وغږېد، ټولو د مرستې ژمنه ورکړه. مياشت وروسته يې د چمن او بوري خواته حرکت وکړ، له بلوڅو، کاکړو او د نورو قومونو له مشرانو سره يې خبرې وکړې، بيا د ابداليو ځينو پاتې مشرانو ته ورغی، ټولو قبيلو د خپل گډ کور د خلاصون له پاره د مرستې ټيرونه ووهل.

ميرويس نيکه له مختلفو قومونو درې زره جنگيالي برابر کړل، مانجې ته لاړ، همالته يې واړول، کله کله به له ښاره د کوټرو په واسطه پيغامونه ور ته را رسېدل. تر دې دمه د ټولو قوماندانانو روحيه قوي وه.

محاصره اوږده شوه، کله کله به دواړو غاړو ته توپونه وغږمېدل، خو د خسرو خان لښکر له خپلو مورچو مخکې نه ورتلل.

د مني په يوه سره شپه کې د سيدال خان زر تکره سپاره له ښاره راووتل، د ښار په لويديځه برخه کې يې د خسرو خان پر عسکرو يرغل وړ وور، خو گټه يې ونه کړه، له راغلو زرو جنگياليو ايله څلورو سوو کسانو بېرته روغي پښې يووړې.

ميرويس نيکه يو کوچینی کاغذ د کوټري پر پښه وړ وټاړه، سيدال خان ته يې ليکلي و چې د خسرو خان د لښکر خوراکي مواد په خلاصېدو دي، ډېر وخت مقاومت نه شي کولای. اوس يواځې ښار وساتئ!

د ميرويس نيکه خبره سمه وه، د خسرو خان د عسکرو خوراکه ابله پنځه مياشتي بس شوه. زرگونو آسونو هم وابنه غوښتل، خوار او ناروغ آسونه به چړو ته سيڅېدل. وړو عسکرو به د آسونو غوښي خورلي.

خو د پسرلي په پيل کې بېرته بڼه شول، ښار ته نږدې يې له هلمنده د راتلونکو کوچيانو په سلگونو مېړي، پسونه او اوبښان را وگرځول او وړی لښکر د يو څه وخت له پاره بېرته مور شو.

آسونه هم بېرته يو څه په غوښه پټ شول، شنه باغونه، د ونو پاني او راشنه شوي وابنه ورته بڼه ول.

ميرويس نيکه د کوچيانو د تگ لاره بدله کړه. ده د کندهار لويديځو او شمالي برخو ته خپل کسان ولېږل چې پر دښتو يې پام وي.

د جوزا د مياشتي په لومړيو کې يې، هغه سلگونه په خوراکي موادو بار اوبښان را وگرځول چې له هراته د خسروخان مرستي ته راتلل.

د خسرو خان په لښکر کې بيا لوړه ډېره شوه، دوی به د روغو آسونو پر ستونو چاري ور تېرولي.

خو د هوا په گرمېدو سره د ميرويس نيکه زړه ولوېد. سيدال خان ورته ليکلي و چې د غنمو په ذخيرو کې توري وړي حشري پيدا شوي او تر نيمايي ډېر غنم يې له خوراکه ايستلي دي.

د اوړي په لومړيو کې د ميرويس نيکه جنگيالي ډېر شول. له غزني، کلات، هلمند او نورو سيمو گڼ کسان راغلل. د ميرويس نيکه د جنگياليو شمېر شپږو زرو ته ورسېد.

له بناره خواشینونکي پیغامونه را رسېدل، یواځې ماشومانو درې وخته وچه ډوډۍ خوړلې شوای. نورو به په دوه وخته گوزاره کوله.

میرویس نیکه یو ځل د محاصرې پر لیکي حمله ور وړه، نه کېده، د خسرو خان جنگیالیو سخت مقاومت وکړ، بېرته را وگرځېد.

میرویس نیکه فکر وکړ، ده باید د دښمن ځیني عسکر له مورچو را ولاړ کړي وای. یوه شپه یې د محاصرې لیکي ته نږدې څو پسونه پرېښودل. له سپیده چاود سره د خسرو خان دوه، دوه نیم سوه وړي جنگیالی له خپلو مورچو منډه ور واخیسته، خو په ونو او کنډوالو کې د میرویس نیکه ناستو جنگیالیو د توپکو نلۍ ور واړولې، دوه، دوه نیم سوه کسان یو په بل پسې ولوېدل، خو دا چل بیا نه شوای تکرارېدی.

په بنار کې هم لوړه ډېره وه، د ماشومانو درې وخته ډوډۍ، دوه وخته شوي وه، لویانو ته به یواځې یو وخت ډوډۍ ورکول کېدله.

میرویس نیکه خواشینۍ و، نه یې خوراک ته زړه کېده او نه یې هم پوره خوب درلود. ډېر وخت به په فکرونو کې ډوب و. ده باید د بنار محاصره ماته کړي وای.

سردردې ورته پیدا شوه، کله کله به یې له پزې وینه راتله. طبیبانو د استراحت مشوره ورکړه، خو میرویس نیکه کرار نه کېناسته، دی به سره لمر ته ټوله ورځ پر آس سپور و، تر محاصرې به را گرځېده، د دښمن کمزوري ټکي به یې مالومول.

کله کله به یې آس لیرې ودراره، سلگونه گزه به پر سینه وښویېد، د انگورو په وچو جووو او لښتیو کې به مخکې لار، د محاصرې لیکې ته به نږدې ورغی، په ساعتونو ساعتونو به د اورې سره لمر ته پروت و او د دښمن جنگیالیو ته به یې په ځیر ځیر کتل. ...

یوه غرمه د نورو خیمو په مینځ کې ولارې یوې لویې خیمې ته بگی ودرېدې، میرویس نیکه ورته ځیر شو، څو ځله یې پر سترگو لاغلي خوله پاکه کړه، بگیو ته د لرګي درانه صندوقونه ور پورته کېدل.

بگی ډکې شوې، حرکت یې وکړ، د محاصرې له خط سره سمې تلې، خو چپرته چې به توپ و، وبه درېدې، هر توپ ته به څو صندوقونه کښته کېدل.

میرویس نیکه وپوهید چې دا لویه خیمه د توپ له گوليو ډکه ده.

بله شپه یې درې سوه جنگیالي ور سره کړل، له ټولو سره یواځې غشي او لیندۍ وې، خو د غشوڅوکو ته په تېلو لړلې ټوټې ور اغوستل شوې وې. دوی په تیاره کې مخکې لاړل. وچو باغونو ته ورسېدل، د اورده رنګ دېوال شاته کېناستل، څو ځایه یې له ځان سره ورو وچو څوڅو ته خوله ورکړه، د غشو پر سر تړلو غورو ټوټو اور واخیست، په یوه ځل درې سوه بلې غشي پر لویه خیمه ورغلي.

په خط کې چیغې شوې، توپکې وږېدې، له دېواله مړې لوتې راولوېدې. میرویس نیکه له خپلو ملګرو سره شاته منډه واخیسته، څو کسان ولوېدل، نورو لیرې د باغونو په رنګو دېوالونو کې سا ونیوله.

ټولو خیمې ته کتل، چیغې وې، اور ته د اوبو ډک سطلونه ور وړل کېدل. ...

يوډم درب شو، ځمکه ولرزېده، ميرويس نيکه پر دېوال لاس ونيو، غورونه يې ډب شول.

په لويه خيمه کې د توپ سلگونه گولي چاودلي وې. لويي خيمي ته نږدې خيمو هم اور اخیستی و.

ميرويس نيکه سهار وختي پر آس پښه واړوله، له ليري يې د چاودني ځای ته وکتل، پراخه ساحه تکه توره بنکارېدله. په هديره کې د خسرو خان وژل شويو پوځيانو ته سلگونه نوي قبرونه کيندل کېدل.

د خسرو خان په لښکر کې وېره خپره شوه، يوولس مياشتني محاصرې له لوري او نا اميدي پرته بل څه نه لرل.

يوه ورځ خسرو خان ته خپل څو قوماندان ورغلل، وړانديز يې دا و چې محاصره ماته او بېرته د هرات خواته حرکت وکړي.

د خسرو خان له خولي لارې باد شوې، ورغلي قوماندان يې توپ ته وتړل.

دې کار د ډېرو جنگياليو روحيه لا پسي کمزورې کړه، په ستري او وري لښکر کې گډوډي ډېره شوه، ډېرو پوځيانو دا محاصره بې فايدي گڼله... په سر تېرو کې به برالا چيغي اورېدل کېدې چې مور خپلو کورونو ته ځو.

له خسرو خان سره مخالفتونه ڊپر شول، مجبور و، محاصره يي ماته ڪره، درويشت زره ورپاتي پوڄيان يي د بنار جنوبي ڇنڊو ته ورتول ڪرل.

* * *

ميرويس نيڪه له خپلو پنڄو زرو جنگياليو او له خوراڪي موادو ڊڪ ڪاروان سره بنار ته ننوت. ڪاروان ته په زرگونو تور، خيرن او ڊنگر لاسونه ور وڃڻدل. سپرو په پاسٽو ڪي پيچلي پخي غوڻي ورڪولي.

ڪورونه ڀنگ ول، دٻالونه تور بنڪارڊل، د زرگونو ورو زرو، بنڄو او ماشومانو د غومبرو هڏوڪي را ختلي ول.

ميرويس نيڪه له آسه ڪنڀته شو، په ڀنگو دٻالونو ڪي سره لمر ته پرتي ماشومي ته ور وڃڻدل. ڪپناست، يوه شپه يي د ماشومي بپرو وڀنتو، شڪڊلو جامو او په ڊنگر، سپيره مخ ڪي تر پتو سترگو را ڳرڃڻدلو تورو حلقو ته وڪتل. غاري ته يي لاس ور وور، سره وه.

يودم يي ماشومه له ڄمڪي را پورته ڪرل، د هغي سر يي پر خپل تتر پوري ولگاوه. غريو واخيست.

ماشومه يي د يوه ڀنگ دٻال سيوري ته پري اڀسته. ودرڊ، شاو خوا يي وڪتل، په خاورو ڪي بنڄي او ماشومان ناست ول، له چاودو، خيرنو، ڊنگرو گوتو يي غور ڇڏيل، پر پخو غوڻو يي بي واره خولي لڪولي...

ميرويس نيڪه يوه بام ته وخت، د بازار او ڪورونو رنگ دپوالونه لوگو وهلي ول...٠٠٠

له بامه ڪنٽه شو، آس ته ور وگرڇڏ، پر اوڙه يي لاس ولڪڏ، په ٻپره يي مخ ور واراوه. څلور هڏوڪي،
ڍنگره پيغله ولاڙه وه.

ميرويس نيڪه په خير خير ورته وڪتل.

نجلي په غريو ڪي وويل:

_ ابا! زه يم، زينبه!

ميرويس نيڪه يو دم خپله لور په غڀر ڪي ونيوله، زينبي په چيغو چيغو وڙرل...٠٠٠

د ميرويس نيڪه په سترگو ڪي اوبنڪي ڍنڍ وي، يوه شپه يي خپله لور په غڀر ڪي ونيوله، بيا يي پر
ڪڪري بنگل ڪره، په غريو ڪي يي وويل:

_ نور چيرته دي؟

يو غڀر يي واورڍ:

_ ابا!

ور ويی کتل. محمود او حسين دواړه ولاړ ول. په لاسونو کې يې توپکې بنکارېدلې.

ميرويس نيکه تر درېيو واړو اولادونو يو ځای لاسونه را وگرځول. ټولو يوه شېبه اوبنکې تويې کړې، بيا يې يو يو پر تنده بنکل کړل. پر خپلو لنډو سترگو يې لستونۍ تېر کړ، ويې ويل:

_ مور مو ښه ده؟

زينبې وويل:

_ هو، د نارنج په مانۍ کې د ناروغو ښځو او ماشومانو خدمت کوي.

ميرويس نيکه يو ځل بيا خپلو اولادونو ته وکتل، له اوبنکو ډکې سترگې يې وځلېدې، يودم يې وخنډل:

_ حسينه! ته ډېر نه يې خراب شوی، تر زينبې او محموده يو څه په غوښه پټ يې، د نورو حق خو به دې نه وي خورلې!

زينبه په ژړا کې خدا واخيسته:

_ نه ابا! مور او محمود ورور مي مور دواڙه په گډهه ماڙه ساتلو، خپله برخه وچه ډوډۍ به يې راسره نيموله.

ميرويس نيڪه يو ځل بيا خپل اولادونه په غېږ کي ونيول. ويي ويل:

_ وروسته به په کراره کيسې سره کوو، هلي! اوس وري ماشومان ماڙه کړئ!

درې واړو د خپل پلار لاسونه بنکل کړل.

ميرويس نيڪه پر ټولو کلاوو را وگرځېد، نيمايي بناڙ رنگ و، د کلاوو برجونه اودبوالونه توپونو خوږلي ول. د چهل زينو د غره په لمنه کي د بناڙ عمومي هدېره څو ځله لويه شوې وه.

ميرويس نيڪه د جنگي کلا زېرميني ته ور کښه شو، په سلگونو ناروغان پراته ول، طبيبانو نوي راوړي درمل ورکول... په دوهمه ورځ يې د نارنج د ماني په لوی سالون کي قوماندانان او د قبيلو مشران را ټول کړل. د ټولو زړونو ته لوږلې وه چې خسرو خان پر بناڙ وروستی حملې ته تياری نيسي.

دوی پوهېدل چې دا جگړه برخليک ټاکونکي ده. ماته خوا به له رېښو راخېژي.

ميرويس نيڪه له ټولو قوماندانانو راپور وغوښت. يو ساعت وروسته وپوهېد چې شپاړس زره جنیگالي لري او د توپونو گولی هم د يوې زورورې حملې له پاره کفايت کوي.

ده غوبنٽل ڇي دا ڄل له بناره د باندې پر دبنمن حمله وڪري. ميرويس نيڪه پوهيده ڇي د خسرو خان جنگياليو ته كال مخڪي جنگي روحيه نه ده ور پاتي. وري او نهيلي دي. ده په لومري او ناڅاپي بريد كي خپله گته لیده.

ميرويس نيڪه خپلو قوماندانانو ته د جگري د تياري امر وڪري. هغوى ته يي وويل، مخڪي تر دي ڇي خسرو خان خپل لښڪر تيار او پر بنار راشي، مور له بناره ور وځو.

دوى تر نيمي شپي د جگري پر نخشه وغربدل. په سبايي د چهل زينو او جنگي كلا پرته نور توپونه د بنار مينځ ته راوړل، د ماڻنام په تياره كي له پلان سره سم، عزيز خان نورزي له څلورو زرو جنگياليو سره له بناره ووت.

ماخستن ٽول بنار د ډولونو غږ پر سر واخيست. هر توپ پر دو قوي آسانو پسي وٽرل شو. د توپونو د ارابو غنجا د ډولونو په غږ كي ورکه وه.

تر نيمي شپي له بناره پنځوس توپونه ووتل او په داسي کنډوالو او هوارو ځايونو كي ودرول شول ڇي گولي يي د خسروخان سلگونو خيمو ته ور رسيداي شواي.

له هري كلا په زرگونو جنگيالي را ووتل، تر سپيدو مخڪي د جنگي كلا تر مخ اته زره آسونه ولاړ ول. چوپه چوپتيا وه، په اتو زرو جنگياليو كي توخي هم نه اورېدل كېده، كله كله به يو نيم ځاي اغوستي زري وشرنگېدي.

له اوږدې چوپتيا وروسته ميرويس نيکه وويل:

_ اوس يې وخت دی.

د جنگي کلا په يوه برج کې مشعل بل شو، ناڅاپه د پنځوسو توپونو له خولو سرې لمبې را ووتې، ځمکه ولړزېده، د خسرو خان په ويده لښکر کې اورونه بل شول.

ميرويس خان خپل آس ته پونده ورکړه، زوروره چېغه يې له خولې راووته!

_ حمله!

اتو زرو آسونو مخامخ منډه واخيسته، تر خپلو توپونو تېر شول، له مقابل لورې يواځې د توپونو دوي گولۍ راغلې، د عزيز خان نورزي څلورو زرو جنگياليو د دښمن توپچيان سر پورته کولو ته نه پرېښودل.

له رڼا سره تن په تن جگړه ونښته. چېغې وي، توري شرنګېدې... وينو دارې وهلي... د خسرو خان د جنگياليو تلفات ډېر و، دې ناڅاپي حملې خوبولو وارخطا عسکرو ته دومره وخت نه و ورکړي چې ان خپلې زړې واغوندي. توپچيان يې هم توپونو ته نه شواي ور ولاړېدای.

لمر را وخوت، له مړو دوږو چېغې او د تورو شرنګا راتله...

خسرو خان پر آس سپور و، دی زړور جنگېده.

ميرويس نيکه خان ور ورساوه، د دواړو توري سره وجنگېدې، تر مينځ يې يو سپور تېر شو، خسرو خان توپانچه را وايسته، يو غشي د ميرويس خان د آس تر غاړې ووت، خسرو خان ماشه کش کړه، آس ولوېد، گولي تشه تېره شوه.

ميرويس خان توپک ته ور وبنويېد، تش و. خسرو خان ته يې وکتل، توره يې په لاس کې وه، په تيزی سره راته. ميرويس خان شاوخوا وکتل، هېڅ هم نه و. خسرو خان ته يې سترگې ور واړولې، په خاورو کې پروت و، نېزه يې تر زړه ختلې وه.

د دېنمن په لښکر کې وارخطا چيغې پورته شوي:

خسرو خان يې وواژه! خسروخان يې وواژه، خسرو...

د دېنمن په لښکر کې ماته گډه شوه، پلو او سپرو منډې وهلي..._

شېبه وروسته ټوله دېننه د انسانانو او آسونو جسدونو نيولې وه. د اورو لمبې لا نه وې ناستې. خای خای تور لوگي پورته کېدل.

د خسرو خان نيمايي عسکر وژل شوي وو. نور د هرات خواته په تېننه بريالي شول.

* * *

غمونه هېر شول، خلکو له سلو کلنو وروسته د آزادۍ احساس کاوه. ټول خوشاله ول. د ميرويس نيکه په امر جنگي کلاوي بېرته ورغول شوي، بازار او کورونه جوړ شول، په خلکو کې د خوشاله ژوند هيلې را وتوکېدې.

مېرويس نيکه شپه او ورځ کار کاوه، ټول پوځيان يې منظم کړل، پوځي چوکاټونه يې ورته جوړ کړل. د ده په لښکر کې له ټولو قومونو را ټول، شل زره منظم پوځيان موجود ول.

ده د هند مغولي حکومت ته خپل استازي ور ولېږل، له هغوی سره يې تجارتي روابط پياوړي کړل.

د خسرو خان له ماتې وروسته يو ځل بيا صفوي حکومت يو لښکر جوړ کړ او د رستم خان تر قوماندې لاندې يې حملې ته را ولېږه، خو د کندهار تر څنډو هم نه را ورسېدل. مات شول او صفوي حکومت بلې حملې ته زړه ښه نه کړ.

ميرويس نيکه شپه او ورځ د خپلو خلکو د هوساينې له پاره کار کاوه. سر دردي يې ډېره شوې وه، ډېر وخت به يې له پزې وينه راتله. طبيبانو داستراحت خبره ورته کوله، خو ميرويس نيکه به ټوله ورځ د خلکو ستونزو ته د حل لارې لټولې، تر نيماي شپې به د قومونو له مشرانو سره ناست و. ټول يې يووالي او اتفاق ته رابلل. ...

اخير ناروغي غلبه پرې وکړه، په دوه څلوېښت کلنۍ کې له پښو وغورځېد او په بستره کې پرېوت.

بنار له خواشینی ډک و، ورو زرو ژړل، دوی د خپل مشر د روغتیا له پاره دعاوې کولې. . . .

* * *

وره مرغی په هوا کې وچونېده، وزرونه یې خلاص کړل، پر شنه پټي ور کښته شوه، دهقان کولبه وهله،
د ونې سیوري ته ناستي ځواني بنځي ور غږ کړل:

_راځه! سا سمه که! نوین (تازه) کوچ می له تاوده پاستي سره در ته راوري دي.

مرغی پورته شوه، په دښته کې لوی تجارتي کاروان بې غمه روان و، یو مسلح کس هم نه ورسره
بنکارېده.

مرغی د یوه بنار څنډو ته ورغله، څو ماشومانو په یوې سپینې جنت کوکۍ (پتنگ) پسې منډې وهلې. . .
خندل یې، پایڅي یې گڼو وښو شني کړې وې. . . . ور هاخوا څو پېغلو له روانو اوبو منگي ډکول. . . .

مرغی د بنار پر سر تېره شوه، بنار ژوندی و، دوکانونه له مختلفو خوراكي موادو ډک ول.

د ډول غږ راغی، په یوه کور کې واده و، گڼو ځوانانو د اتن ګرده داېره جوړه کړې وه.

مرغی پورته وخته، د اوو کلاوو پر دېوالونو منظم پوځیان ولاړ ول، خپلواک بیرغونه رپېدل. . . د توپونو
خولي ټیټې وې.

مرغی لاره چپه کره، تر کروندو تیره شوه، لنډه دښته یی په مخه ورکړه، د یوه قبر پر سر پر را شنه شوي ترخه کښاسته.

د قبر په مرمینه شناخته لیکل شوي ول:

_د ستر غازي او خپلواکي اخیستونکي الحاج میرویس نیکه مقبره.

د زېږیدو نیټه ۱۰۸۴ هـ ق کال _ وفات ۱۱۲۸ هـ ق کال

لاندې یی د میرویس نیکه مشهوره وینا لیکلې وه:

((که سره یو نه شی، له خپلو اوږو دپړدیو جغ نه شی لري کولای.))

(پای)

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**